

Discussion i det norske medicinske Selskab i Christiania angaaende syphilisation.

Contributors

Norske medicinske selskab.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Christiania : Trykt i Carl C. Werner, 1857.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/kv9k5zdz>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Discussion

i

det norske medicinske Selskab i Christiania

angaaende

Syphilisationen.

(Copie af Norsk Magazin for Lægevidenskaben.)

Christiania.

Trykt i Carl C. Werner & Comp.s Bogtrykkeri.

1857.

2

Discussion

det norske medicinske Selskab i Christiania

angavet

Styrelserne

(Opnået af Høiesteret for Lovgivningen)

Christiania

Trykt hos C. Rosen & Co. Bogtrykkeri

1857

Møde den 5te November 1856.

Prof. *Faye* ønskede at omtale Inoculation af Syphilis, da han paa en Udenlandsreise i Paris og Brüssel ihøst havde haft Anledning til at samtale med flere af Udlandets Syphilidologer, saasom DHrr. *Ricord* og *Follin* i Paris, Prof. *Thiry* i Brüssel o. fl. om denne Gjenstand, og vilde kortelig tillade sig at referere disse Discussioner her i Selskabet, hvor endnu ikke Syphilisationen har været under Ideeudvexling. Da Prof. *W. Boeck* begyndte sine Forsøg i 1852 begjærede han en Mening af det medicinske Selskab, om der kunde være Noget i Veien derfor, i hvilken Anledning *Faye* yttrede, at han for sit Vedkommende ansaae Forsøg forsvarlige, naar de bleve udførte paa secundært Syphilitiske, hvorhos Ingen afgav en modsat Formening. *B.* har siden uafbrudt fortsat sine Forsøg og som vi vide ogsaa udstrakt dem til andre Sygdomme. For det Historiske kunde det være rigtigt i Anledning af den i Aften foreviste Patient at anføre, at denne Behandling mod Kræft først er foreslaaet i sin Tid i Belgien, og at Dr. *Didot* i Lüttich og *Thiry* i Brüssel disputerede om Prioriteten af denne Idee, der dog, saavidt vides, ikke er kommen til Udførelse der. I det skandinaviske Naturforskermöde i Sommer førtes her en fleersidig Discussion om Syphilisationen, navnlig ogsaa om Immuniteten, og saavel ved denne som andre Leiligheder har *Faye* udtalt sin Opfatning af Resultaterne af de hidtil anstillede

Forsøg og Arbejder. Da han reiste til Udlandet, var han kommen til det Resultat om denne Sag, at 1) syphilitisk Materie kan inoculeres uafbrudt uden at volde generel Infection. 2) At man kan fortsætte Inoculationerne, indtil de forskjellige Materier, man har til Raadighed, ikke slaae an, ialfald ikke paa de sædvanlige Applicationssteder, og for en ubestemt Tid. 3) At Mange ere ved denne Behandling blevne helbredede, ialfald Symptomerne forsvundne uden at være komne igjen. Foruden disse Facta har i afvigte Sommer enkelte Dagblade omtalt Sagen og theoretiseret derhen, at *W. Boeck* ligesom mætter Organismen med Syphilis og herved helbreder; at Syphilisation kan sammenstilles med Vaecination o. s. v. paa en Maade, som en Læge neppe kan have skrevet. *F.* ansaae ikke Immuniteten endnu constateret. Støttende sig til disse Anskuelser om Syphilisationens nuværende Standpunkt søgte han at indlede en Discussion med Prof. *Ricord*, der som bekjendt altid har været en afgjort Modstander af samme. Han fortalte ham, foruden de ovenanførte Meninger, om *W. Boeck's* Resultater hos Börn, at disse navnlig taalte Inoculationerne godt. *Ricord* kjendte ikke disse, men paastod, at Immunitet ikke er tænkelig, at man i Paris havde inoculeret en Patient flere tusinde Chankre uden at vinde denne, og at en Anden var behandlet med bare Vesicatorier og helbredet. Han meente, at det afgang af, hvorvidt de Chankre, hvoraf Materien var taget, vare indurerede, om Personen blev inficeret, at man i Regelen ikke havde inoculeret af indurerede Chankre og at dette var Grunden til at der ingen secundære Tilfælde opstod efter Syphilisationen. Diagnosen mellem indurerede og ikke indurerede Chankre var forresten vanskelig. — *F.* svarede, at det maatte ansees for godtgjort, at man uden Skade kan inoculere baade af simple og indurerede Chankre,

hvorvel disse sjelden ere inoculable, og at en Helbredelse kan komme istand, hvad enten dette maa tænkes at skee ved en Derivation eller paa anden Maade. *Fayes* Mening var, at den skede ved en depurerende Suppuration. Om *Ricord* vil anstille Forsög, er ikke let at vide. — *Follin*, Medredactör af Archives générales, havde modtaget *Boeck's* Brochüre om Syphilisation hos Börn af *B.* selv, og indrömmede Sagens Interesse, men beklagede, at *Boeck* ikke havde gjort nogetsomhelst directe Forsög paa at constatere Immuniteten. Dette var, som han ogsaa i en Artikel i Arch. gén. havde gjort opmærksom paa, en capital Qvæstion og för den er afgjort, har man intet sikkert Holdepunkt. Han antog, at Vigtigheden af Resultatet maatte opveie enhver Betænelighed ved Försöget, naar alle andre mere betænelige Forsög vare udförte og Personerne af *Bocck* selv ansaaes immune. *F.* var enig med ham heri, ligesom han ogsaa paa Naturforskermödet havde udtalt det som sit Önske, og troede at Forsög snart vilde blive gjorte ogsaa i Stockholm. Han underrettede desuden Alle om den efter *Boeck's* eget Önske istandbragte Controlcommittee, hvorved Sagen sikkres en upartisk Bedömmelse. — Under sit Ophold i Brüssel talte *Faye* med Prof. *Thiry*, en Mand, der af belgiske Læger omtaltes som en udmærket Syphilidolog. Han lod *F.* læse en Brochüre vedkommende 3de Forsög, han paa Opfordring af en offentlig Autoritet havde udfört til Bedömmelse af Syphilisationen. Inoculationerne vare hos Alle udförte paa Abdomen og bevirkede store Ulcerationer, som confluerede og frembragte ulidelige Smerter. Den Ene blev tilsidst immun for sin egen Materie, men Materie fra en anden Patient slog an som om Intet var gjort, og efter nogle Maaneders Forsög maatte han höre aldeles op uden at være kommen til noget Resultat. *Thiry* sluttede deraf

at Immuniteten var en Illusion, „la syphilisation est une mythe,“ som han udtrykte sig. Man kan efter ham inoculere i det Uendelige, vistnok uden anden Skade end Smerterne, da der ikke indtræder Induration, men ogsaa uden tilsigtet Virkning. Han adskiller strængt den syphilitiske Dyskrasie fra Chankersaar; om der er aldrig saa mange af de sidste, bliver Individet ikke syphilitisk, naar Induration ikke finder Sted. At ikke en tilsyneladende Immunitet for en Materie sikkrer for at en ny slaaer an, beroer ikke paa at der existerer forskjellige Arter syphilitisk Materie, denne er altid een og den samme, skjönt af forskjellig Intensitet. — *Faye* udviklede da, hvorledes Syphilisationen hos os var udfört og de vundne Resultater. Han bemærkede, at det kunde være en Vinding at slippe for en stærk Merkurbehandling, og at Inoculationen kan tænkes at helbrede ved en specifik suppurativ Derivation, som maaskee ogsaa lader sig erstatte af en vedholdende Derivation paa anden Maade. Uagtet *Thiry* ikke kunde indgaae paa saadanne Anskuelser, tör det maaskee antages, at han nöiere vil prøve Sagen, og i ethvert Tilfælde fremmes Undersölgelsen ved en Fremstilling af Andre, da Experimentationen paa Grund af dens særegne Natur og de i Paris förtte Forhandlingers Resultat betragtes med Mistillid.

Efter *Faye's* egen Mening existerer ikke Immunitet for syphilitisk Materie i en længere Tid. Forinden vi have positive Data, tör vi ikke sætte os ud over vor hele nuværende Physiologie. Chanker hörer ikke til de Sygdomme, som i Regelen kun angriber Individet eengang, som Variolæ, Vaccinæ, Morbilli o. s. v., men kan tvertom erhverves mange Gange saavel af sunde som syphilitiske Individider som primær Affection, om man med *Ricord* vil antage, at man kun eengang bliver secundær syphilitisk, fordi man muligens

aldrig bliver helbredet. Immunitet kan kun tænkes at komme istand paa en af to Maader, enten ved at de fortsatte Inoculationer lidt efter lidt udtømme Hudsystemets Modtagelighed, eller ved at antage en Syphilisation i sand Betydning, en Mætning, og at Syphilis virkelig circulerer i Legemet. Men dette maa synes os en Paradox, som, naar den er udtalt, vistnok maa betragtes som en forhastet Generalisation (Analogie med Variolæ o. s. v.) Efter hvad *F.* havde hørt angaaende *Boeck's* Mening om denne Sag, tør han af Mangel paa nöiagtig Kjendskab til samme ikke yltre sig videre, men vil bede *B.* selv fremføre sin Theorie. Da man imidlertid saavel i Udlandet som hos os ønsker Immunitetsspørgsmaalet bragt paa det Rene, vil han tillade sig at henstille saavel til ham som til Controlcommitteen og andre af Selskabets Medlemmer at bidrage alt muligt til dets Lösning. Skulde directe Contraprøver vise, at Immunitet ikke finder Sted for nogen Tid, kan formeentlig Helbredelsen ved denne Behandling ikke ligge i nogen Circulation af den syphilitiske Materie, og maaskee ikke engang i nogen specifik Virksomhed, hvorved vi da nödvendigviis (for at forklare Tingene) ledes ind paa en sideordnet Række Experimenter, om ikke den simple Depuration ved Hjælp af Suppuration er det egentlig Virksomme. Til Slutning erindrede *F.* om Dr. *Carlssons* Iagttagelse (anfört paa Naturforskermödet), at et forandret Sted for Inoculationen har for en Deel den samme Indflydelse, som ny Materie.

For sit Vedkommende antog *Faye*, at den af *Sperino* og *Auzias Turenne* givne Benævnelse „Syphilisation“ paa Sagens nærværende Standpunkt ikke var hjemlet, og derfor vilde han — støttet til de factiske Resultater — heller udelukkende bruge Benævnelsen „Curativ Chankerinoculation.“

Möde den 19de November.

Prof. *W. Boeck*. Professor *Faye* har i forrige Möde givet os en Meddelelse om de Erfaringer, han har gjort angaaende Syphilisationens Stilling i Paris og Brüssel ved sin Nærværelse paa disse Steder i Sommer; han har havt Anledning til at höre, at man endnu var imod al Experimenteren, man ansaae rimeligviis endnu ligesom forhen denne Sag for saa complet Galskab, at man fandt det uværdigt at röre ved den. Vi maae være Professor *Faye* Tak skyldig, fordi han lige over for de Mænd, han kom i Berörelse med, har omhandlet de Resultater, vi her have opnaaet ved Syphilisationen, og tilraadet Forsög, som den eneste Maade, hvorpaa det bliver muligt i denne Sag at komme til Erkjendelse af Sandheden. Det er ogsaa bedre, at den, der ei selv har eksperimenteret, meddeler de her vundne Resultater, han vil ansees som et mere upartisk Vidne. Til de af Professor *Faye* leverede historiske Bemærkninger kan jeg föie, at jeg de sidste Aar, jeg har været i Paris, har været hos den omtalte *Follin*, han lovede mig ifjor at optage i Archives générales de Observationer, som jeg vilde tilstille ham, jeg har sendt ham Sygehistorier med Reflexioner, men de ere ikke publicerede, fordi, som han i Sommer sagde mig, de vare for vidtlöftige. Dette har dog nok ikke været den egentlige Grund, dette seer man bedst af den Afhandling, *Follin* har indrykket i Archives générales for Januar og Februar d. A., hvori han afhandler Syphilisationen. Han optræder i denne som Modstander, han leverer en kritisk Fremstilling af de af *Sperino* og mig leverede Observationer og under Bearbejdelsen af disse svinde alle de Facta, der tale til Gunst for Sagen, saaledes sammen under hans Pen, at man neppe gjenfinder Spor af dem; jeg indrömmer at han udförer dette Experi-

ment godt. De Facta derimod, der synes mindre gunstige, de, hvori Mercur tidligere har været anvendt, stilles ret frem. Jeg besøgte Udgiveren af L'Union médicale *Amedé Latour*, ogsaa han erklærede sig villig til at indføre, hvad jeg maatte ville sende ham angaaende Syphilisationen, jeg sendte ham strax efter min Hjemkomst det Foredrag, jeg holdt ved Naturforskermödet i Sommer, det er ikke hidtil optaget og jeg tvivler meget om, at det bliver det. — Efter de sidste Meddelelser, jeg har fra Paris, synes dog nu denne Sag at tage en anden Vending, saaledes vil, heder det, *Lasegue*, *Follins* Medredactör af Archives générales, optage en Oversættelse af min lille Brochüre om Syphilisationen hos Börn og et Par andre Journaler skulle ville optage Uddrag af samme Skrift; *Bellebon*, en af Lægerne med den sidste franske Expedition, skriver mig til, at *Nelaton* skulde i sin Klinik have bestemt sig til at begynde Syphilisationen den 11te d. M. Jeg skal ikke længer opholde Selskabet med disse Detailler, men gaae over til de trende Hovedpunkter, som jeg har udhævet mig af Professor *Fayes* Foredrag i sidste Möde.

1) Uniteten eller Pluraliteten af den syphilitiske Materie.

2) Immuniteten.

3) Theorierne for den Maade, hvorpaa Syphilisationen virker.

Spørgsmaalet om Uniteten af den syphilitiske Materie bliver af største Vigtighed for Syphilisationen, da det, dersom der existerer aldeles forskjellige Materier, ei kan være ligegyldigt, hvilken man vælger.

Jeg skal ikke her afhandle de til forskjellige Tider fremsatte Anskuelser om denne Sag, jeg skal alene holde mig til de differente Meninger, som i den sidste Tid have

gjort sig gjældende. *Ricord*, der stedse tilforn har holdt strengt paa Uniteten af det syphilitiske Virus, har i den sidste Tid begyndt at tvivle om Rigtigheden af denne Sætning, han veed ikke med Bestemthed, til hvilken Side han skal helde. Tvende yngre Syphilidologer ere i den sidste Tid optraadte i Paris med den bestemte Lære, at der gives forskjellige Slags syphilitisk Materie. Den ene, *Basserau* har gjort den Observation, at Mand og Qvinde, der ere smittede fra samme Kilde, faae eensartede syphilitiske Exanthemer, og dette skulde da være begrundet i den eensartede Materie, og man vilde efter disse Observationer kunne antage flere forskjellige Arter af syphilitisk Materie. Jeg har saavidt muligt været opmærksom paa denne Observation af *Basserau*, og jeg indrømmer der er noget i den, men det er efter min Erfaring langt fra en constant Sætning, jeg har især fra de sidste Maaneder en herhen hørende Observation, som jeg i Korthed skal meddele. Dr. *Lund* overdrog mig for nogen Tid siden til Syphilisation et Par Ægtefolk, hos Manden vare allerede de constitutionelle Phænomener udbrudte, et papulöst Exanthem over det hele Legeme og Syphilisationen blev derfor strax paabegyndt, hos Konen viste de første constitutionelle Phænomener sig et Par Uger senere, men næsten til samme Tid udbrød Morbilli, da hun var færdig med dem, var det hele Legeme bedækket med et pustulöst variolalignende Exanthem, i en saadan Grad, som jeg ei veed nogensinde at have seet det. Her see vi altsaa individuelle Forhold have fremkaldt forskjellige Former, uagtet Contagiet hidrørte fra samme Kilde, hvilket i dette Tilfælde var saa sikkert, som det i disse Ting er muligt at kunne bestemme noget.

Dette Tilfælde er forøvrigt ikke det eneste, hvori jeg har seet Meslingernes Indflydelse paa Syphilis, hos et Par

Börn har jeg seet en tydelig Forværren af de syphilitiske Phænomener ved Meslingernes Mellemkomst, og hos en Pige, der behandles med Syphilisation, ere Saarene efter al Sandsynlighed af samme Aarsag blevne phagedæniske.

Jeg beder denne lille Digression undskyldt, jeg skal igjen gaae tilbage til Uniteten af den syphilitiske Materie, der endnu bestemtere bestrides af *Clerc*, der mener, at kun den indurerede Chanker fremkaldes ved det sande syphilitiske Virus, medens den simple Chanker er en Følge af et modificeret syphilitisk Virus, der skulde være fremkommet derved, at den, der allerede har eller har haft constitutionel Syphilis, igjen paadrager sig en Chanker. Som bekjendt bliver denne Chanker i Regelen ikke indureret og Materien fra denne skulde efter *Clerc's* Mening ei heller kunne frembringe indurerede, men kun simple Chankre, som han i Modsætning til de indurerede benævner „Chancroid,“ der altsaa skulde indeholde en i den Grad svækket Materie, at den ei skulde kunne fremkalde hele Rækken af de constitutionelle Phænomener, men hendøe som primær Affection.

Hvad denne Lære angaaer, saa er man nu vel for det første enig deri, at det ei er saa aldeles sikkert, at der ei efter den simple Chanker kan følge constitutionel Syphilis, det er ved de bestemtteste Kjendsgjæringer godtgjort, at især Fruentimmerne ofte have kun simple Chankre, hvorefter der udvikler sig constitutionel Syphilis, vi have her paa Hospitalet havt utvivlsomme Tilfælde af den Beskaffenhed. Ved de af *Sperino* foretagne Syphilisationer har det ligeledes viist sig, at den simple Chanker snart kan fremkalde den simple, snart den indurerede Chanker; det maa nemlig erindres, at *Sperino* tidligere har foretaget Syphilisation saavel for den primære som for den constitutionelle Syphilis, noget han nu ikke længer gjør, han

holder sig nu til den af mig opstillede Regel, kun at syphilisere hvor der er constitutionel Syphilis.

Mine egne Erfaringer bringe mig til det diametralt modsatte Resultat af det, hvortil *Clerc* er kommen. I vort Magazin har jeg gjort Rede for de Resultater, jeg har erholdt ved de i diagnostisk Hensigt foretagne Inoculationer; jeg har viist, at det i Regelen kun er de fra Udlandet hjembragte Chankre og de, der synes at staae i den nærmeste Forbindelse med dem, der give inoculabel Materie. Disse samme Chankre ere ofte ledsagede af suppurerende Buboner og altsaa ikke af constitutionel Syphilis. Efter nogen Tids Forløb blive gjerne de inoculable Chankre sjeldne, de suppurerende Buboner vise sig ikke heller mere, men saavel simple som indurerede ikke inoculable Chankre forekomme bestandig, og maaskee hyppigere de indurerede. Disse Facta have bragt mig til den Mening, at det snarere er det mest intense Virus, der fremkalder de simple Chankre og det mindre intense de indurerede, men Grunden hvorfor de simple Chankre saa hyppig ei fremkalde constltutionel Syphilis, den kjender jeg ikke, jeg har tænkt mig Muligheden af, at den i disse indeholdte intense Materie muligens bevirker en saadan Betændelse i den nærmeste Omkreds, at Absorptionen hindres, men jeg indrømmer det er en altfor løs Theorie til videre at bemærkes.

Uagtet jeg efter hvad jeg har anfört paa det Bestemteste holder paa Uniteten af det syphilitiske Virus, troer jeg dog Materien kan have uendelige Modificationer. Den kan være mere eller mindre intens og vise dette ved snart at fremkalde stærk, snart svag Reaction, snart er den ikke inoculabel, snart er den inoculabel, og naar den lader sig inoculere er det snart i faa, snart i mange Led. Men hvor forskjellig Materien end er, saa kan man dog syphilisere

med den, ligesaavel med Materien af den simple som af den indurerede Chanker, og naar jeg gjør denne Paastand, saa er den støttet til saadanne Tilfælde, hvor der ei har kunnet være nogen Tvivl, om man havde med simple eller indurerede Chankre at bestille. Et andet Spørgsmaal bliver det om man lige godt kan syphilisere med enhver Materie, det troer jeg ikke man kan, vi have saaledes fra ifjor Höst og indtil for et Par Maaneder siden været indskrænkede til en eneste Materie, der har været lidet intens, Syphilisationen er gaaen langsomt fremad, i flere Tilfælde have vi efter indtraadt Immunitet haft en ny Eruption, der dog uden fornyet Behandling er svunden og endelig have vi efter den samme Materie haft et Par virkelige Recidiver.

Jeg gaaer over til det andet Hovedpunkt, nemlig Immuniteten, som jeg stedse har anseet for Hovedspørgsmaalet, jeg har i Skrift og Tale stedse udtalt mig for, at vi ikke kunne være noksom opmærksomme herpaa. Da jeg for nogen Tid siden derom talte med *Flourens*, yttrede ogsaa han, at om dette Punkt var beviist, da var det af en overordentlig physiologisk Interesse, men, lagde han til, Immuniteten benegtes af dem, der have anstillet Experimenter. Der er dog intet mener jeg, som tydeligere kan observeres end den gradvise Aftagen og endelig fuldkomne Ophör af den syphilitiske Materies Virkning, naar den samme Materie uafbrudt efter bestemte Mellemlum inoculeres til det samme Individ.

Men naar der tales om Immunitet for det syphilitiske Virus, da er det nödvendigt at dele denne i:

- 1) Immunitet for den enkelte Materie.
- 2) Immunitet for enhver Materie.
- 3) Local Immunitet.

Naar jeg vedbliver at inoculere et Individ med den

samme Materie, idet jeg bestandig tager Materien for den nye Inoculation fra de tidligere hos samme Person anbragte Inoculationer, saa opstaaer der fuldkommen Immunitet for denne Materie. Denne Immunitet indtræder efter en kortere eller længere Række Inoculationer, der er afhængig, deels af den Syges Individualitet, deels og fornemmelig af Materiens Beskaffenhed, thi medens en Materie stadig hos en Mængde Individuer lader sig inoculere gjennem et stort Antal Led, lige indtil over 80, er det ikke muligt at inoculere en anden Materie gjennem flere end 10—12 Led, men den Materie, der findes i de sidste hensvindende Pustler frembringer hos et andet, endnu ikke syphiliseret Individ, store karakteristiske Pustler og Chankre.

Forholdet hos Börn i denne Henseende er mærkeligt, da Rækken af Inoculationer fremkaldt med den samme Materie aldrig bliver saa stor som hos Voxne; saavidt jeg erindrer, har jeg endnu aldrig kunnet bringe den op til 10, og hos de Börn, der lide af hæreditær Syphilis med stærk Eruption paa Huden, hænder det, at det ei er muligt at bringe nogen Materie til at slaae an mere end eengang.

Naar den först anbragte Materie ei længer slaaer an, tager man en anden, som gjerne lader sig inoculere et Antal Gange, i Regelen et langt mindre Antal Gange, end den först anbragte Materie. Naar heller ikke denne slaaer længer an, vælger man en 3die, en 4de og fortsætter saa længe som nogen Materie fremkalder nogen Virkning, efter de sidste Slags Materier, man forsøger, seer man gjerne et enkelt Anslag, og tilsidst er Virkningen den samme, enten man inoculerer med syphilitisk Materie eller med Vand: der er fuldkommen Immunitet.

Man kan endnu tale om en local Immunitet, da man seer, at enkelte Regioner kunne blive immune, medens der

endnu kan være Modtagelighed for Inoculationerne paa andre Steder.

Hvorlænge varer Immuniteten er et Spørgsmaal, som man oftere har opkastet og som ogsaa *Follin* i den citerede Afhandling gjentager, og mener det maa være let at overbevise sig herom ved nye Inoculationer. Det er klart at dette Spørgsmaal paatrænger sig, man vil vide om Organismen er kommen i en lignende Tilstand med Hensyn til Syphilis, som den efterat have gennemgaaet Variolæ, Morbilli, Scarlatina o. s. v. befinder sig i til disse Sygdomme, eller om den fremkaldte Immunitet er aldeles temporær, om der kort efter en gennemgaaet Syphilisation maaskee kan opstaae primær og constitutionel Syphilis.

Hidtil har jeg ikke udført noget directe Forsøg for at komme til noget Resultat i denne Henseende, thi vi maae vel lægge Mærke til hvorledes denne Sag stiller sig i det Praktiske. Naar Immuniteten er opnaaet eller kort Tid efter, ere gjerne de syphilitiske Phænomener svundne og den Syge udskrives af Hospitalet, der er da ei længer nogen Anledning til at experimentere, med mindre man for den Sags Skyld søgte ham op. Men vilde det være saa ganske i sin Orden nu at inoculere paany? jeg har visselig den bestemte Overbeviisning, at en ny Inoculation ei vilde paaføre ham constitutionel Syphilis, men der vilde dog for min Følelse være noget imod at experimentere, det turde vel ogsaa hænde, at den Syge vilde protestere mod denne Experimenteren. Jeg vil ogsaa bemærke, at jeg den hele Tid, jeg har beskæftiget mig med denne Sag, har søgt at holde den paa det Punkt, at Ingen med Grund skulde kunne bebreide mig nogen eneste Inoculation; jeg har derfor hidtil ladet denne Qvæstion uafgjort, idet jeg har holdt mig forvissat om, at Tiden nok vilde bringe noget Lys i

denne Sag, det kan nemlig ikke under vore snevre Forholde feile, at saafremt de Syphiliserede kunne paavirkes af ny Smitte, da vil nok en og anden komme igjen. Men imedens vi afvente Spørgsmaalets definitive Lösning paa den Maade, kunne vi dog paa anden Maade nærme os Besvarelsen noget.

Som bekjendt har der blandt de Mercurialiserede været flere Recidiver, og ved disse har det som Regel viist sig, at de ved anden Syphilisation have været modtagelige for et ringere Antal Inoculationer end første Gang, og dersom en tredje Syphilisation har været nødvendig, da har det kun været muligt at anbringe et endnu mindre Antal end anden Gang og i det Hele et meget lidet Antal Inoculationer med positivt Resultat.

Anne Knudsdatter har ved 1ste Syphilisation havt 290 Chankre, ved 2den Syphilisation 242 og ved 3die Syphilisation 41 Chankre.

Olaus Andreassen har ved 1ste S. havt 353 Ch., ved 2den S. 269 og ved 3die S. 53 Chankre.

Ole Simonsen har ved 1ste Syphilisation havt 286 Ch., ved den 2den Syphilisation 83 Chankre.

Enkelte andre synes at modsige den Slutning, jeg vil uddrage af det nævnte Resultat, idet der ved den anden Syphilisation har været Modtagelighed for et større Antal Chankre end ved den første, saaledes har *Johannes Andreassen* ved den 1ste Syphilisation havt 102 Chankre og ved den 2den 108 Chankre. *Morten Pedersen* havde ved den første Syphilisation 127, og ved den 2den 361. *Marte Randine Christiansdatter* havde ved den 1ste Syphilisation 80, ved den 2den 267 og ved den 3die 73 Chankre.

Hos alle disse 3 har der været et mindre Antal Chankre ved den første Syphilisation end ved den anden, men i alle

disse 3 Tilfælde har Antallet af Chankre ved den første Syphilisation været lidet, i Forhold til hvad vi see det i Almindelighed er, thi jeg kan vel ansætte Middeltallet for det Antal Chankre, hvorfor der i Regelen er Modtagelighed, naar man inoculerer efter min Methode, til mellem to og tre Hundrede. Det var mig derfor klart, at her existerede et hemmende Forhold for deres Udvikling. Senere Erfaringer have lært mig, at nogle Doser Iod i Almindelighed hæver dette Forhold, og at det ved Anvendelsen af dette Mittel bliver muligt ved den første Syphilisation at anbringe et tilstrækkelig stort Antal Chankre.

Endnu tydeligere seer man dette Forhold af et Par Recidiver, som jeg i den allersidste Tid har faaet hos tvende Personer, der ei tidligere ere behandlede med Mercur. Den ene, *Magdalene Svendsdatter*, tagen under Behandling i en Alder af $\frac{1}{2}$ Aar med Syphilisation fra 21de November 1855 til 25de Marts 1856, havde i denne Tid 23 Chankre. Da jeg i Slutningen af September Maaned hos dette Barn bemærkede nogle mistænkelige Saar ved Anus og et ringe Exsudat paa den ene Tonsille, lod jeg det indlægge i Hospitalet. Kun de 2de første Inoculationer, hvorved der anbragtes 5 Chankre, sloge an, forskjellige Materier ere senere forsøgte med negativt Resultat.

Moderen *Lise Nilsdatter*, indkom første Gang samtidig med sit Barn; ogsaa hun blev syphiliseret og havde 111 Chankre, altsaa et usædvanligt lidet Antal, og da hun ikke har benyttet Mercur, er det et aldeles exceptionelt lidet Tal. Hendes Recidiv, der optraadte omtrent samtidigt med Barnets, bestaaer i Exulcerationer under Tungen og et Saar paa Underlæben, det er en lidet udbredt Affection, og vi see saaledes, at den Formodning, jeg har fremsat om, at dersom vi faae Recidiver hos dem, der ei tidligere ere be-

handlede med Mercur, da ville disse blive af ringe Betydning, i disse Tilfælde har viist sig rigtig. Denne Kone er igjen tagen under Behandling med Syphilisation, men uagtet flere forskjellige Materier ere forsögte, har det ikke været muligt at anbringe flere end 44 Chankre, og de fleste af disse have været meget smaae.

Efterat jeg har gjort mine Herrer bekjendt med disse Facta, kan jeg gaae over til den Maade, hvorpaa Syphilisationen virker.

Naar det först er erkjendt, at den virker, at den helbreder, saa synes der at ligge mindre Magt paa Maaden, hvorpaa dette gaaer for sig, men ligegyldigt er det langt fra. Allerede fra den første Tid, Syphilisationen fremtraadte, erklærede man Helbredelsen bevirket ved en Derivation, et Par Colleger yttrede den samme Mening ved Naturforsker-skermödet i Sommer og Professor *Faye* fortæller os, at *Ricord* er af samme Mening. Jeg beder dem mine Herrer at sammenholde de nysnævnte Facta med denne Theorie; det aftagende Antal Chankre ved de gjentagne Syphilisationer kunne vi, som det forekommer mig, umulig forklare paa denne Maade. For det første maae vi spørge, om vel Organismen nogensinde bliver, om end for den korteste Tid immun for noget Trækmiddel, mon vi ikke i det Uendelige vilde kunne frembringe Blærer ved Cantharider, Pustler ved Brækviinsteen, hvilket Trækmiddel skulde constant iaar fremkalde mindre Virkning end ifjor paa de samme Patienter. Hvilket Trækmiddel skulde paa Barnets fine Hud gjøre mindre Virkning end hos den Voxne og der mindre hyppig fremkalde Saar, og hvilket Trækmiddel skulde vel kun en eneste Gang fremkalde Saar hos det spæde Barn? Derivationstheorien vil jeg derfor udelukke. En anden Theorie man har opstillet, er den, at Organismen skulde

ved de fortsatte Inoculationer impregneres saaledes med det syphilitiske Gift, at dette ei længer skulde kunne fremkalde nogen Virkning. Denne Mening forekommer mig aldeles uholdbar, thi det er ved en Mængde af Erfaringer noksom godtgjort, at Almenbefindendet under de fortsatte Inoculationer stadig bliver bedre, og det kunde umulig være Tilfældet, saafremt Organismen blev stedse mere og mere mættet med Syphilis.

Det er dog lettere at sige, hvorledes man antager Syphilisationen ikke virker, end det er at opstille nogen Theorie for dens helbredende Virkning. Men skal jeg fremsætte min Mening, saa er det den, at der existerer en Slags Analogie mellem Syphilis og de acute Exanthemer. Naar man har gennemgaaet Variolæ, Morbilli og Scarlatina, da er man idetmindste gennem lange Tider uimodtagelig for disse samme Exanthemer, og naar man ved fortsatte Inoculationer er bleven immun for den syphilitiske Materie, da vil man ikke kunne paadrage sig Syphilis. Men ligesom Modtageligheden i Tidens Løb kan igjen erhverves for de acute Exanthemer, saaledes er det muligt, at den ogsaa for Syphilis igjen kan udvikle sig — efter hvor lang Tid, det bliver et Spørgsmaal for Fremtiden.

Jeg har nu om de udhævede Punkter udtalt mine Anskuelser, hvad den fremsatte Theorie betræffer, da udgiver jeg den ikke for noget Sikkert, det vil vel ikke vare saa meget længe, förend vi ville kunne erholde Facta, hvorved den vil kunne prøves. Dersom de Syphiliserede bringe sunde og friske Börn til Verden, da anseer jeg mine Anskuelser om Syphilisationens Virkningsmaade rigtige, avle de derimod syphilitiske Börn, da er min Theorie falsk.

Dr. *Steffens*: I Naturforskermödet i afvigte Sommer afgav jeg paa den Committees Vegne, som har paataget sig det

Hverv at controllere Syphilisationsforsögene, en Beretning om de til den Tid af Committeen gjorte lagttagelser. Disse stadfæstede i Et og Alt de Resultater, Prof. *W. Boeck* dengang meddeelte Selskabet. Siden den Tid har Committeen fortsat sin Virksomhed og Antallet af de Patienter, hvis Behandling den har fulgt, er nu stegen til det Dobbelte, nemlig til noget over 100. Med Hensyn til disse senere lagttagelser kan jeg idag ikke afgive nogen nöiagtig Beretning, da Committeens Protokol ikke er gennemgaaet, jeg skal derfor kun tillade mig efter Hukommelsen og altsaa paa egne Vegne at supplere den tidligere Beretning. Som man vil erindre kunde det ved Naturforskermödet saavel af Prof. *W. Boeck* som af Committeen berettes, at til den Tid endnu intet ordentligt Recidiv var forekommet hos syphiliserede Patienter, der ikke för havde været underkastede en Mercurialcur. Jeg siger ordentligt Recidiv, thi nogle enkelte lette Recidiver vare forekomne, men paa disse lagde hverken Prof. *W. Boeck* eller Committeen nogen særdeles Vægt, da de yderst ubetydelige Tilfælde uden al Behandling i kort Tid forsvandt. Senere ere imidlertid 3 Patienter, som ikke tidligere have været mercurialiserede, indkomne paa Hospitalet med Recidiver af en alvorlig Natur, saa alvorlig, at Prof. *B.* atter har underkastet dem Syphilisation. Den ene, en Mand, som i forrige Aar i 7 Maaneder var behandlet med Syphilisation, er endog i en temmelig mislig Forfatning. Et papulöst syphilitisk Exanthem er udbredt saagodtsom over hele Legemet, flere Articulationer tumfierede og Almeenbefindendet ikke godt. Den anden Patient, et Fruentimmer, var tidligere syphiliseret i 6 Maaneder; hun havde ved Indkomsten paa Hospitalet temmelig store ringformige Ulcerationer paa Underlæben og et Tuberculum mucosum paa Labium majus. Hendes Barn, det

3die Recidiv havde mindre betydelige Tilfælde, kun nogle brune rödlige Pletter, som nu allerede efter faa Inoculationer ere forsvundne. Dette Barn er imidlertid betydelig afmagret, lider af Diarrhoe og har langt fra noget sundt Udseende.

Endvidere maa jeg anföre, at i et Par Tilfælde de artificielle Saar have antaget en phagædanisk Charakter, Noget, som ikke för var observeret af Committeen, og endelig at i eet Tilfælde efter 2½ Maanedes Syphilisation de syphilitiske Tilfælde ikke forbedredes og at, i Modsætning til hvad der er det Almindelige, Almeenbefindendet syntes at at forværres under Curen. Med Hensyn til denne sidste Patient, som efter eget Forlangende forlod Hospitalet, maa jeg bemærke, at samme Behandling senere skal være fortsat med ham i hans Hjem og at Tilstanden skal have forbedret sig. Forövrigt ere Resultaterne fremdeles gunstige og i Overeensstemmelse med, hvad tidligere er berettet.

Under Discussionen i Naturforskermödet yttrede jeg nogen Tvivl med Hensyn til Immuniteten og hentydede paa, at ved Syphilisationen muligens en Derivation ved de artificielle Saar kunde have den vigtigste Andeel i de heldige Resultater. Hvad nu Immuniteten angaaer, saa maa jeg tilstaae, at saavel det, som af Prof. *B.* om denne Sag er berettet, som ogsaa det, jeg selv har havt Anledning til at see, er af saadan Beskaffenhed, at jeg ikke tör fraskrive den al Realitet. Af en eiendommelig Natur maa den imidlertid være, thi den er ikke analog med den, som er os bekjendt fra andre Sygdomme, i det Mindste er en local Immunitet noget ganske nyt. Naar Prof. *B.* vil see Tiden an og ikke anstille Forsög, for at komme til Vished med Hensyn til Immunitetens Varighed, finder jeg de af ham i saa Henseende anförte Grunde ikke ganske tilfredsstillende

Immuniteten er, som han selv siger, ved Syphilisationen et af de vigtigste Momenter, og naar han tør vove at syphilisere Patienter, som aldrig før have været syphilitiske, Noget som han i den senere Tid flere Gange har gjort, forekommer det mig, som om han ligesaavel kunde driste sig til for Forsøgs Skyld at inoculere Personer, som engang have haft constitutionel Syphilis. Leilighed dertil kan neppe mangle ham, da en ikke ringe Deel af de helbredede Patienter jævnlig fremstille sig for ham til Eftersyn. Skulde Inoculation i saa Fald give et positivt Resultat, stod det jo endog i hans Magt betimeligt at destruere med et Causticum de artificielle Saar.

Det glæder mig at erfare, at Prof. *B.* forkaster den besynderlige, i mine Öine absurde, Theorie, hvorefter Syphilisationen skulde helbrede Syphilis ved at overfylde Organismen med syphilitisk Gift. At Derivationen ved de artificielle Saar har en stor, om ikke den største Deel i Syphilisationens heldige Vikninger, som jeg antager, er han ligesaalidt tilbøielig til at medgive, men det forekommer mig, som om just her Experimentet, som Prof. *B.* ellers sætter saa høit, er paa sin rette Plads. I et Tilfælde paa Brigadelæge *Hjort's* Afdeling ere gjentagne Stibiatplastre anvendte imod en papulös Syphilide med et heldigt Resultat. Det undrer mig, at *Hjort* ikke herefter har fundet sig foranlediget til at anstille flere Forsøg.

Dr. *Hjort*: omtalte i Anledning af *Steffens's* Bemærkning om den deriverende Methode, at han havde begyndt at anvende den hos een Patient til, nemlig en Puella publica, som var indkommen paa Hospitalet med serpiginoë Saar og Syphilis paa Hovedet; men da hun var meget debil, havde han snart foretrukket at anvende en Behandling, som tilforn i lignende Tilfælde paa det gamle Agershuus

Amtssygehuus havde viist særdeles gunstige Resultater, nemlig Sassaparilla i stærkt Decoct, hvorefter hun nu er i god Bedring. Han agtede forresten at forsøge den deriverende Behandling med Stibiatplastre senere, men anstillede nu en Række Forsøg med Syphilisation for at erhverve sig en selvstændig Erfaring om denne Methodes Fortrin eller Mangler. Det er ikke godt at prøve formange Methodes paa een Gang. En Hospitalslæge maa ved Behandlingen rette sig efter de individuelle Tilfælde, naar han mangler afgjort Mening om en vis enkelt Methodes Fortrin for alle andre. Hvad *W. Boeck's* Bemærkning om Immunitet og Recidiv efter Udslagsfeber angik, var han ikke enig i at Variolæ lettere recidivere end de andre, han troede snarere det var omvendt.

Møde den 3die December.

W. Boeck: Jeg ønsker at forevise for Selskabet nogle Syge fra det chroniske Sygehuus, da et Par af dem skal udskrives. Det er Syge, der gjentagne Gange have for forskjellige syphilitiske Affectioner været under Behandling med Mercur, de vise efter min Formening dette Middels Utilstrækkelighed og maaskee ogsaa de slemme Følger, som det kan have deels for den Syge selv, deels for hans Afkom. For ikke paa nogen Maade at blive misforstaaet, vil jeg gjentage, hvad jeg oftere har yttret, at man neppe noget Sted med større Omhyggelighed anvender Mercurial-cure end hos os, noget som vistnok Enhver, der har reist, vil kunne bekræfte.

Nu fremstilledes *Ole Simonsen*, der behandlede:

	1838,	for Chanker og Buboner i 4 Maaneder paa Rigshospitalet med Mercur.
	1842	fra $\frac{8}{11}42$ — $\frac{15}{12}43$ for constitutionel Syphilis, Cura Dzondi.
	1843	i Byens Sygehuus, det vides ei hvor længe.
I det Hele behandlet 1 Aar og 127 Dage i Hospitalet.		Senere har han oftere brugt Iodkali.
	1854.	Saar paa Palatum, i Pharynx, Induration af Tungen, Hæshed. Cura Dzondi — Nekrose af Palatum durum — Iod — Ny Eruption paa Hals og Ansigt, hvorfor der atter forordnedes Cura Dzondi — Beenaffection — Iod, flere Gange — Svovlvand — Sublimat gr. $\frac{1}{5}$ t. p. d. (gr.vi).
	1855	fra $\frac{15}{7}55$ — $\frac{20}{5}56$. Syphilisation — Iod.
	1856	atter indlagt den $\frac{16}{9}$. Do. Do.

Anne Larsdatter, der behandlede:

	1838	fra $\frac{16}{9}$ — $\frac{23}{11}$ for constitutionel Syphilis.
	1839	i 6 Uger Do. Do.
		Begge Gange i Rigshospitalet.
I det Hele 1 Aar 20 Dage.	1848	} $\frac{20}{10}$ — $\frac{24}{2}$ } } $\frac{27}{5}$ — $\frac{26}{6}$ } } $\frac{13}{12}$ — $\frac{31}{1}$ } } $\frac{30}{12}$ — $\frac{9}{3}$ } } $\frac{25}{10}$ — $\frac{12}{1}57$ behandlet med Syphilisation.
	&	
	1849	
	1852	
	1852	
	&	
	1853	
1853	Ulcera cruris.	
&		
1854		
1856		

Nicoline Fredrikke Jacobsdatter, der behandlede:

1825	(saavidt det kan skjønnes) for constitutionel Syphilis, i Mangelsgaardens Sygehuus.
1836	hun kan ei opgive hvor længe.
1844	fra $\frac{3}{10}$ — $\frac{3}{11}$ for constitutionel Syphilis.
1845	fra $\frac{9}{7}$ — $\frac{8}{8}$ Do.

I det Hele 1200 Dage, foruden den Tid i 1825 og 1836, der ei kjen- des.	1845	}	fra	$3\frac{1}{12} 45 - 2\frac{1}{10} 46$
	&			
	1846	}	fra	$4\frac{1}{11} 46 - 1\frac{6}{6} 47$
	1850			
	&	}	fra	$5\frac{5}{7} 50 - 4\frac{4}{6} 51$
	1851			
1851	}	fra	$2\frac{3}{7} 51 - 1\frac{7}{5} 52$	
&				
1852	}	fra	$3\frac{3}{9}$ da hun behandles med Syphilisation.	
1856				

Jens Thorkildsen, der behandlede:

2 Aar 24 Dage.	1850	}	fra	$1\frac{1}{12} - \frac{5}{8}$	for constitutionel Syphilis med Calomel.
	&				
R. H.	1851	}	fra	$2\frac{3}{8} 50 - 2\frac{1}{8} 51$	Do. Cura Dzondi, Liqv. Bellosti, Diæta par- ca. & Kali hydroiod.
	1851				
	1853				
	1856				

Som Exempel paa en betydelig Beenlidelse, der efter *Boeck's* Formening var begrundet i tidligere tilstedeværende Syphilis, fremstilledes

Fredrik Wilhelm Madsen, 17 Aar gl., der behandlede
1842 for constitutionel Syphilis — rimeligviis med Calomel
1850 for Beenaffection med Tran
1856 Do. med Syphilisation.

Moderen blev smittet samtidig. — Förend hun blev an- greben havde hun havt 6 Börn, der alle leve og ere fri- ske, efter hun kom ud af Hospitalet, har hun ogsaa havt 6 Börn, hvoraf 3 have været dödfödte, 1 döde 3 Uger gammelt og var fra Födselen af atrophisk.

Som et Exempel paa den Indflydelse, Syphilis hos For- ældrene kan have paa Börnene, fremstilledes

Laurette Emilie Carlsdatter, der er behandlet fra 31te Juli 1856 med Syphilisation og nu skal udskrives.

Forældrene ere for 16 Aar siden behandlede i Righospitalet, de have siden bestandig været friske. Før de bleve syge have de havt 1 Barn, der var friskt indtil det i en Alder af 2 Aar fik Kighoste og døde. Senere have de havt 12 Börn:

Nr. 1 døde 5 Uger gl. meget svagt.

Nr. 2 døde 6 Uger gl. paa R. H. af Syphilis.

- 3, 4 & 5 dödfödte, det ene kun vel halvgaaet og forraadnet.

- 6 ei ganske fuldbaaret, levede 8 Dage.

- 7 & 8 levede kun nogle Uger.

- 9 blev 2½ Aar gl. og døde af den engelske Syge.

- 10 er vor Patient.

- 11 skal være taalelig frisk.

- 12, 1 Aar gl. og svag.

Endelig omtaltes en syg Kone, *Rogne Jörgensdatter*, der ligger i det chroniske Sygehuus, men ei kunde fremstilles for Selskabet. Hun var i 1851 for constitutionel Syphilis behandlet i Buskeruds Amtssygehuus med Cura Dzondi, har efter den Tid födt 3 Börn, hvoraf det ældste lever, er scrophulöst, de 2 andre ere døde nogle Dage gamle. Fik for 2 Aar siden et apoplektisk Tilfælde, derefter ingen Lamhed men Aandsslövhed. 14 Dage förend hun forrige Aar indlagdes i Righospitalet et lignende Anfald, hvorefter Hemiplegie. Ved Brug af Kali hydroiod. begyndte hun at bedres. $\frac{16}{1}$ d. A. fik hun et Anfald af tetaniske Kramper, hvorefter hun faldt tilbage i samme Tilstand som forhen.

Alle disse Syge ere i det sidste Aar indlagte i Syge-

huset og Tilfælde af denne Slags ere desværre heller ingen Sjeldenheder; paa disse og lignende Observationer har jeg troet det var nödvendigt at begrunde Syphilisationens Anvendelse.

Dr. *Egeberg*: Skjönt jeg anseer den her vakte Discussion om Syphilisationen som fortidlig paa Grund af manglende Erfaringer, vil jeg dog tillade mig nu, da Discussionen skal fortsættes, at yttre et Par Ord.

Jeg er af den Tro, at Immunitetsspørgsmaalet ikke er af den overveiende Vigtighed i Syphilisationsqvæstionen, som Alle synes at ville paastaae, og at det ikke er meest paatrængende nödvendigt först at löse dette Spørgsmaal. Det er af större Vigtighed at komme til Vished om Syphilisationens Værd som curativt Middel. Erfaring har allerede viist, at de syphilitiske Symptomer kunne svinde ved fortsat Inoculation af syphilitisk Materie; den har lært, at Helbredelse paa denne Maade har kunnet holde sig i 3 Aar. Hvorlænge den endnu vil vedvare hos disse Individuer, derom kan endnu intet vides, saasom Syphilisationen ialfald hertillands ikke har været forsögt i et længere Tidsrum end mellem 3 til 4 Aar.

Det kommer nu an paa fölgende Spørgsmaal:

Hvormange af de Syphiliserede helbredes? Hos hvormange af de Helbredede indtræder Recidiv? Hvor snart, hvor ofte indtræder Recidiv og af hvad Art? Er Syphilisationen istand til hos de Recidiverede at bevirke Symptomernes Svinden paanyt, hvergang Recidiv indtræffer? Vi ville ogsaa vide, om der hos de Syphiliserede senere i Livet ikke kan opstaae eiendommelige Sygdomsformer, der skyldes Syphilisationsprocessen sin Tilblivelse, ligesom Mercur kan avle sine hos Syphilitiske. Endelig maa det afgjøres, hvorvidt Syphilisationen saa fuldstændig fjerner det syphilitiske

Gift, at der ikke er Noget tilbage, som kan overføres paa de Børn, som af Syphiliserede avles efter Helbredelse med Syphilisation.

Alle disse Spørgsmaal ere af større Vigtighed efter min Formening end Immunitetsspørgsmaalet, som forresten under disse Spørgsmaals Lösning samtidig og af sig selv sandsynligviis vil finde sin Besvarelse, uden at man behøver for Tiden at ty til den forcerede Maade, som *Follin, Faye* og *Steffens* fordre, at syphilisere de Helbredede. Dette er nemlig for den Helbredede og for Lægen lige ubehageligt, da Syphilisationen som Cur altid medtager lang Tid og undertiden er forbunden med ikke ubetydelig Smerte. Desuden om det skulde vise sig, at Immunitet ikke er constant eller af Varighed efter Syphilisation, indskrænker dette i mine Öine ikke Betydningen af Syphilisationen, saafremt Erfaring maatte vise, at den virkelig og varigt helbreder for constitutionel Syphilis. Dette er Cardinals-spørgsmaalet, Syphilisationen hverken staaer eller falder med Immuniteten.

Fordriyes Syphilis ved Syphilisation og sikkrere end med Mercur, som saa ofte frembringer en Skinhelbredelse, idet den kun ligesom tilslører Sygdommens Tilstedeværelse i Legemet for vore Öine, medens den alligevel er der, faaer vi være fornöiede med dette. De Helbredede ere da bragte tilbage til det Standpunkt, hvorpaa de vare, forinden de paadroge sig Syphilis og Mere fordre vist ikke de Fleste.

Jeg kan forövrigt ikke billige Prof. *Boeck's* Udtryk absolut Immunitet i den Betydning, han tager Ordet. Efter hans Forædrag i forrige Möde kan et Individ have været 1, 2, 3, 4, jeg veed ikke hvor mange Gange absolut immunt. En Immunitet, som er af en saa kortvarig Beskaffenhed, fortjener ikke Navn af absolut Immunitet. Dette Navn bör alene forbeholdes den Immunitet, som viser sig

constant og varer for Livet ialfald i en overveiende Fleeerhed af Tilfælde. Bekræfter sig Læren om den locale Immunitet, hvilken Prof. *Boeck* synes at helde til, bliver det endnu vanskeligere at bestemme Tilstedeværelsen af absolut Immunitet hos et Subject; thi at overfare Legemet med Inoculationer i den Grad, at man kunde være vis paa, at intet Sted paa Hudens Overflade længer er inoculabelt, dertil vil vel ikke hverken Læger eller Syge kunne beqvemme sig.

Som et Exempel paa hvad jeg anførte, at Mercur ofte kun tilslører Sygdommen, medens den alligevel skjult er tilstede, vil jeg anføre et Tilfælde, som nylig er falden i min Observation.

En Mand fra Landet havde for 20 Aar siden secundær Syphilis; han behandlede paa Rigshospitalet med Mercur, udskreves helbredet i April, holdt Sultecur hjemme i Mai Maaned og giftede sig i Juni. Han har senere, saavidt vides, ikke haft syphilitiske Tilfælde. Hans Kone aldrig; om hendes Haanded findes et papulöst Udslet, som kommer og gaaer. Baade Mand og Kone ere bomstærke Folk med fortræffelig Helbred. De have havt 14 Børn:

Det første kom dödfödt til Verden i 7de Maaned.

Det andet döde 5 Fjerdingsaar gammelt, det havde altid Udslet, Næsen sank ind, det blev af Prof. *Conradi* behandlet for Syphilis.

Det 3die döde 1 1/2 Aar gammelt med Vand i Hovedet og Lamhed.

Det 4de og 5te dödfödte (fuldbaarne).

Det 6te död 15 Aar gammelt. Behandlet af mig for suppurerende Halsglandler. Obductionen viste tillige Bronchialglandlerne og Retroperitonealglandlerne fyldte med store Masser af ramolleret Tuberkelmasse.

Det 7de lever.

Det 8de døde $1\frac{1}{2}$ Aar gammelt af Slagtilfælde.

Det 9de og 10de leve.

Det 11te og 12te dødfødle (fuldbaarne).

Det 13de og 14de leve. Det 14de er nu 3 Aar gammelt. Altsaa 9 døde.

Steffens meddeelte i Anledning af den i forrige Möde omtalte Patient, der var behandlet med Stibiatplaster, at han ikke, som *S.* dengang havde troet, var behandlet alene dermed, men at han senere havde bragt i Erfaring, at Iod var benyttet samtidigt. Forsöget er altsaa ikke reent.

Extraordinært Möde den 10de December.

Faye: kunde ikke med *Egeberg* finde Discussionen om Syphilisationen forhastet, efterat Sagen for flere Aar siden allerede er discuteret i Udlandet, nemlig i Academierne i Paris og Turin og praktiseret gennem en længere Aarrække, förend den blev forsögt her. En anden Sag er det, at vi ikke kunne bedömmе Resultatet med fuld Berettigelse, men dette gjælder f. Ex. ogsaa om Naturen af Syphilis og dens Behandling med flere Midler, hvorom man endnu maa discutere til Trods for Aarhundreders Erfaring. Förend han gik over til Sagens Realitet, kunde han ikke undlade at beröre en Yttring af *Dr. Follin* i hans Artikel om Syphilisationen i Januar og Februarhefterne 1856 af *Archives générales*. Han siger nemlig, hvor han omtaler det Historiske ved denne Sag og Experimentationen af *Sperino* og *Auzias Turenne*, at „*W. Boeck* har kunnet drive Experimenternes Antal saa særdeles höit, da han lever i et Land, hvor altid extravagante Behandlingsmaader af Syphilis have nydt en meget god Modtagelse.“ Denne Yttring kunde han ikke lade staae, uden at protestere derimod som en Uretfærdig-

hed, der sætter et mindre hæderligt Stempel paa vor Lægestand, som manglende den for al Naturforskning nødvendige Kritik. Han havde tænkt, at Aarsagen til en saadan Yttring maaskee laae deri, at *Boeck's* første Arbeide om Syphilisationen var bleven trykt som Universitetsprogram, og at derved de deri yttrede Meninger i Udlandets Öine kunde see ud, som de udtrykte Universitetets gunstige Dom om Sagen. Det er paa Fransk bleven benævnt „sous les auspices de l'université.“ Som vi vide, giver imidlertid Universitetet ingen Garantie for Indholdet af dets Programmer, hvilket ogsaa i sin Tid udtaltes i en Artikel herom i en Avis ved Udgivelsen af *Boeck's* Bog.

Med Hensyn til *Boeck's* Foredrag vilde han først bemærke, at denne sees at afvige fra Udlandets nuværende største Syphilidologer saasom *Ricord*, *Thiry*, *Bärensprung*, om Induration er en unödvendig Betingelse for constitutionel Syphilis eller ei. *B.*, som vel ikke heri staaer ene, mener, at simple Chankre ligesaa godt kunne frembringe secundære Tilfælde som den indurerede. Uagtet hans Mening maa respecteres, er det dog nödvendigt at tage Hensyn til den store Erfaring i modsat Retning, som er gjort i andre Lande, hvortil kommer, at Diagnosen af secundære syphilitiske Tilfælde ikke heller er let. *Faye* havde saaledes seet *Thiry* erklære et Exanthem for simpelt, som et Par andre Læger havde anseet for syphilitisk.

Immunitetsspørgsmaalet, hvorpaa *Follin*, *Auzias*, *Sperino*, *Boeck* og de Fleste lægge en overveiende Vægt, ansees af *Egeberg* for mindre væsentligt. Dette kan have sin Berettigelse med ensidigt Hensyn til Behandlingen ved Inoculation; men bliver det, som *Faye* selv for sin Deel antog, afgjort, at Immuniteten ikke existerer, vil en stor Deel af den Betydning, man har tillagt Chankerinoculation, falde

bort, og vi ere da inde paa det sideordnede Spørgsmaal, om ikke en simpel suppurativ Derivation er det egentlig Helbredende. En saadan Depuration er ikke at stille paa Side med Vandcuren, hvilken f. Ex. Sveriges Lægers Erfaringer have godtgjort med Bestemthed at være aldeles uden Indflydelse paa Syphilis. Han vilde i saa Henseende gjøre opmærksom paa *Vogels* Undersøgelse om Vanddriknings Indflydelse paa Urinens Sammensætning, hvorved det tør ansees beviist, at jo mere Vand man drikker, jo mere Vand pisser man, uden at de faste Bestanddele tiltage. En suppurativ Depuration er derimod tænkelig og efter hans Erfaring fra andre Sygdomme virksom. Bevises dette, er vel ikke dermed nogen Fordømmelsesdom fældet over Chan-kerinoculationens Værd som curativt Middel mod Syphilis; men hvem vilde ikke da foretrække en anden Behandling for en „saa langvarig, smertelig og degoutant Behandling,“ som *Follin* udtrykker sig. *F.* havde ikke i *Boeck's* Foredrag fundet udtalt nogen bestemt Mening om Syphilisationens Væsen. *B.* anseer den ikke for nogen Mætning med syphilitisk Materie, men opstiller en Analogie med Variolæ og de andre exanthematiske Febre. Denne Analogie er dog vanskelig at gjennemføre for en upartisk lagttager. Vi kjende den Eiendommelighed ved Variolæ og andre zymotiske Sygdomme, der fremføre Immunitet for sig selv, at Febergjæringen er nødvendig for at Immunitet skal opstaae. Ved Vaccinationen handle vi ofte iblinde, vi give Attest efter at maaskee blot 1 Pustel uden mærkelig Feber er udviklet, medens Contraprøver, som ere udførte, vise, at Vaccinen undertiden efter 3, 2, ja 1 Aar slaaer an. Ved Syphilisinfektion opstaaer 1) en chronisk constitutionel Forgiftning, 2) ere Individierne ligesaa modtagelige som forhen for ny Inoculation, ja som det synes endog i høiere Grad,

eftersom der hos en ved første Inoculation allerede modtagelig Person senere er udviklet næsten ligesaa mange Saar som første Gang og ved den 3die Række efter nyt Recidiv endnu en god Deel Chankre. Sees dernæst hen til, at der endog hos dem, som ikke have brugt Mercur, har viist sig Recidiver efter Behandling med Chankerinoculation, og at ogsaa hos dem ny Inoculation har slaaet an, fandt *F.* ikke den fjerneste Lighed med Variolæ, Vaccine o. s. v. Den Omstændighed, at Hudens Modtagelighed for et Irritament ved gjentagen Suppuration er svækket for en Tid, ansaae *F.* ikke for bevisende nogen sikker Immunitet, og naar Chankre kunne localt inoculeres flere Gange med Mellemrum, bliver der for ham ingen Rimelighed i at antage en saadan. *F.* vilde for sin Part gjerne paatage sig Responsabiliteten ved at forsøge ny Inoculation hos dem, som nu ansees for immune, og tilbyde 50 Spd. af egne Midler som Præmie for den, der foreviste en absolut Immunitet efter nogen Tids Forløb. Den lille Pige, som *B.* har omtalt som immun anden Gang efter 5 Inoculationer og *Steffens* oplyst om, at hun befandt sig mindre ved Huld efter en forudgaaet Sygdom, vilde han gjerne indtage paa Börnehospitalet og efter et Par Maaneders god Ernæring vilde han atter forsøge Inoculation. Han ansaae det nemlig for et Factum, at Hudirritamenter hos magre og svækkede Individier ingen synderlig Virkning vise. I det Hele kunde han som Modsætning til den almindelige Mening efter sin i flere Maaneder constaterede Erfaring paa Börnehospitalet oplyse, at det er meget vanskeligt at holde kunstig Hudsuppuration i Gang hos Börn; selv hos Skrophulöse, som lide af spontane Udflod og Saar, er det vanskeligt at holde Exutorier aabne, de tørre hurtig og der kommer ingen Suppuration. Derfor vil maaskee ogsaa Chankerinoculation-

nen frembringe en liden Række Saar hos Börn. Han skyldte at afgive den Erklæring, at han i Udlandet, dengang han ikke kjendte til Recidiverne, og blot stöttede sig til de Facta, han da kjendte, gik videre og forsvarede mere end han paa Sagens nuværende Standpunkt ansaae sig berettiget til. Vedholdende Exutorier med Inoculation af *Ol. crotonis*, *Tart. emeticus* og *Sublimat* vilde efter hans Mening virke godt og vare Forsög værd. En local Immunitet vil ogsaa indtræffe efter slige Inoculationer, hvilket han havde observeret efter *Ol. crotonis*; noget Lignende see vi ved gamle Fontaneller.

Spörgsmaalet bliver, om Chanker kan inoculeres til evige Tider som local Affection, som *Ricord* mener, eller om der er en Grændse, og hvis hele Hudfladen tilsidst viser Uimodtagelighed, om dette da beroer paa, at Organismen er immun, eller blot Huden.

Det gaaer ei heller an at tale om mange Slags Immunitet, ligesaa lidt som om Immunitet for denne eller hiin Materie; er man immun, maa man være det for al Slags Materie; er det muligt at vinde Immunitet, vil det allenfals falde meget vanskeligt, og kræve Materie fra alle Lande. Den simple Erfaring, at Inoculationernes Antal formindskes efterhaanden, beviser saaledes Intet; vi faae vente nogen Tid og saa begynde igjen med en frisk Hud. *F.* tvivlede nu om nogen Immunitet, og havde heller ikke truffet til at tale med nogen Collega her, som troede paa den. Det er forresten meget muligt, at denne Methode er bedre end den mercurielle Behandling, og virksommere end andre Derivantia, hvorom Erfaring faaer at dömmе, og i saa Henseende glædede det ham meget at erfare af *Boeck*, at det var Sandsynlighed for at see Experimentationen begyndt i Paris, hvad *F.* havde önsket og talt for. — Hvad *Boeck's* Bemærkning om

den store Forsigtighed, hvormed den mercurielle Behandling er udført af norske Læger i Sammenligning med Udlandets, angaaer, skulde det glæde *F.* om saa var Tilfældet; dog tale Erfaringerne fra hans Ungdom ikke derfor; muligt det er bedre nu. *Sigmund's* nu almindelige Behandlingsmaade af constitutionel Syphilis er Mercur udvendig, og tonicerende, rensende og nærende Midler indvendig; og denne Methode tiltaler, da ikke Mercuren vil passere og atter passere i Vena porta, Leveren o. s. v., og Eliminationen vil lettes, naar Organismen samtidig styrkes. Prof. *Max. Langenbeck* i Hannover har efter egne Beretninger i hans Bog „Impfung der Arzneystoffe“ i flere Aar helbredet secundær Syphilis ved Inoculationer med Tartarus stibiatus og andre Trækmidler med Tilsætning af lidt Sublimat. Hvorvel *Langenbeck* tillægger Absorption af Medicamenterne en Virkning, hvori *F.* efter sine Forsøg ogsaa maa være enig, anseer dog *L.* ogsaa den vedvarende supplicative Derivation som et helbredende Moment. *F.* haabede ogsaa, at den her i Selskabet vakte Discussion vil tjene til at belyse Sagen fra flere Sider, og derfor heller ikke være uvelkommen i Udlandet. Denne bør derfor trykkes og omsendes til Videnskabsmænd, som ere særligt interesserede i Spørgsmaalet om Behandlingen af Syphilis. Hvilken Betydning forresten *W. Boeck* tillægger Syphilisationen udover dens nærmeste Maal, vidste *F.* ikke, men *B.* maa have haft en Tanke om en vid Generalisation, naar han i sit sidste Skrift: „Die Syphilisation bei Kindern“ yttre, at deri ligger en Antydning til Veiledning til at curere andre frygtelige Sygdomme, t. Ex. Hydrophobie, ligesom vi vide, at den allerede er forsøgt i Cancer, chronisk Eczem og flere Sygdomme. Ytringen om Vandskræk er vanskeligt at skjønne og den Slags Theoretiseren burde maaskee helst holdes borte, da *F.* med

Andre ikke troede den til Sagens Gavn. Saalænge Forsøgene og Forklaringen endnu ikke ere videre fremskredne, maatte det visselig være rigtigst at udklare denne Sag for sig, hvortil *Boeck's* Arbejder altid ville afgive gode Materialier. Naar det usagkyndige Publikum ved Yttringer herfra er kommen i den Tro, at Immunitet er sikker og Recidiverne ingen, hvilket *F.* har hørt anført fra Landsmænd i Udlandet, da maa dette unegteligt for Fremmede synes underligt. Naar et af vore Blade, efter hvad han havde hørt i Sommer, haabede, at nu var det Middel funden, der skulde befrie de ulykkelige Indianerstammer fra den venetriske Gifts Ödelæggelser, da kommer dette maaskee ikke langt frem i Udlandet, men Ingen kan vide, hvor det læses. Misforstaaelsen, der heller strax burde været rettet af os Læger, kom vistnok fra den Idee, at Forfatteren i Bladet ikke har haft et klart Begreb om Chankerinoculationernes Mangfoldighed og Langvarighed, men anset denne Methode ligesaa simpel og let som den almindelige Vaccination, hvormed den ogsaa blev sammenlignet.

Prof. *Chr. Boeck*: Det vil maaskee synes noget underligt, at jeg reiser mig for at deeltage i en Discussion om Syphilisationen, da jeg i meget lang Tid ikke har befattet mig med lægevidenskabelig Praxis, og saaledes ikke har eller rimeligviis ikke heller vil komme til at tage nogen af Syphilis lidende Person i curativ Behandling. Men i hvor megen Interesse Syphilisationsresultaterne kunne have for den praktiske Læge, idet de henvise til et Middel til at helbrede for en Sygdom, der for Menneskeheden er et stort Onde, saa ere de af ikke mindre Interesse betragtede som physiologiske Facta. De kunne vel endog ansees at ville blive af en væsentlig-physiologisk Betydning. Herved vil jeg dog ikke yttre en Mening om, at Syphilisationen i sin

Almindelighed skulde foranledige Iagttagelser af Phænomen-
ner, som mere end mange andre, f. Ex. de, som fremtræde
ved Vaccinationen, formaae at bringe større Klarhed i vore
Begreber om visse Livsytttringers Sammenhæng, men Sy-
philisationens store Betydning i curativ Henseende, og den
Tid, i hvilken den er bragt paa Bane, vil sandsynligen for-
anledige Undersøgelser i flere Retninger, hvortil der under
andre Omstændigheder ikke vilde være fremkommen saa
stærk Opfordring.

Vor Tids Naturforskning fordrer strengt nøiagtige Iagt-
tagelser, og en nøiagtig Sammenstilling af disse til Paa-
viisning af Naturphænomenernes indbyrdes Forbindelse. Da
Vaccinationen bragtes paa Bane, havde Naturvidenskabernes
forskjellige Discipliner ikke opnaaet Nutidens Udvikling.
Ved at have færre bestemte Facta at bygge paa blev man
i høiere Grad nødt til at opstille Forudsætninger om Natu-
rens Virkemaade, end nu i mange Dele kan være Tilfælde.
I en ikke meget langt tilbageliggende Tid var der desuden
en overveiende Tendents til hellere at gjøre Slutninger an-
gaaende Naturforholdene paa et hypothetisk Grundlag end
paa möisommelig sammensögte og vundne ligefremme Er-
faringer. Omendskjönt altsaa Vaccinationen i sin Tid vakte
Modstand lig den, der nu er bleven Syphilisationen tildeel,
og der dengang opstod ivrige og udförlige Discussioner
om Vaccineindpodningen, saa kunde disse ikke bringe saa-
danne Resultater, som Discussionen angaaende Syphilisa-
tionen nu vil kunne give. Medens at Vaccinationen, ved i
lang Tid at have været i Brug, saaledes staaer som et
fuldt bekjendt Factum, der formedelst Vanen ikke længer
vækker nogen særdeles Opmærksomhed, og saaledes ikke
heller i Almindelighed vækker til nogen dybere gaaende
Grandskning af de angjeldende Forhold, vil Syphilisa-

tionens Anvendelse og denne Anvendelses Udbredning i Forbindelse med den Strid, der vil komme til at fortsættes angaaende dens Virksomhed og Virkemaade, bringe Tanken tilbage til Vaccinationsphænomenerne og andre analoge Phænomener, og derved foranledige Undersøgelsesrækker, hvis Udstrækning vi endnu ikke engang kunne forudbestemme.

Men skulle Discussionerne angaaende Syphilisationen blive af nogen mere fremtrædende Gavn, maae de føres saaledes som en sand naturvidenskabelig Discussion maa føres. Man maa søge at samle og sammenstille Iagttagelserne, saaledes som de ere gjorte, uden Hensyn til nogenslags forudfattet Mening om, hvad de skulle paavise. Alle berørte og paaberaabte Facta eller Iagttagelser maae fremsættes tydelige og fuldt belyste fra alle Sider, man maa ikke holde nogenslags til Sagen hørende Erfaring skjult eller hensætte saadan i Skygge. Alle de Forhold, der synligen have havt eller formeentlig kunne have havt nogen Indvirkning paa de iagttagne Phænomeners Form, maae uforbeholdent fremsættes. Alle Slutninger, man vil prøve paa at gjøre, og alle Sætninger, man vil udlede, maae holde sig strengt til de bestemte sikke Erfaringer, og naar man ikke formaaer at henføre nye Erfaringer til andre ældre Erfaringer, eller formaaer at indordne nye Iagttagelser i Rækken af tidligere gjorte, eller, naar man troer at finde at de stride mod vedtagne Meninger, maa man ikke forkaste dem som ubrugbare eller ansee dem betydningsløse eller som tilfældige Undtagelser, der kunne oversees. Alle Iagttagelser af Naturforhold ere for sig betragtede lige vigtige. De ere alle aldeles uafviselige; man er ikke berettiget til at forkaste eller fornegte en eneste, fordi man enten ikke for Tiden kan benytte den, eller fordi man finder at den staaer i Strid med,

hvad man allerede troer at vide. Den maa opbevares, da man kan være overbeviist om, at den i sin Tid vil komme til Nytte og give maaskee endog uventet vigtige Oplysninger.

Kun naar man ved Discussionen angaaende Syphilisationen gaaer frem efter saadan Anskuelse af dens rette Gang, vil den komme til at blive holdbar.

I Overeensstemmelse med de opstillede Grundsætninger skal jeg tillade mig at henvise til nogle Punkter, der i det foregaaende Möde ligesom ogsaa allerede i det nærværende ere berörte, og som jeg antager ved den indledede Discussion nödvendig maa komme i særdeles Betragtning.

Som noget ganske Betydningsfuldt maa jeg med Andre betragte den Tilstand, der opstaaer ved Syphilisationen og som er nævnt Immunitet. Hr. *Egeberg* yttrede sig i forrige Möde derhen, at han ikke kunde betragte Immuniteten som noget Hovedpunkt ved Syphilisationens Resultat, især da man havde opstillet forskjellige Arter af Immunitet, og Prof. *Faye* har, saavidt jeg har opfattet hans Foredrag idag, sögt at henvise til, at Tanken om en Immunitetstilstand var en Illusion, idet Erfaring har paaviist at den ikke finder Sted.

Hr. *Egeberg's* Anskuelse grundede sig paa Betragtningen af Syphilisationen som et curativt Middel, hvorved der hovedsageligen bliver Spöragsmaal, om man ved Syphilisationen kan hæve den syphilitiske Sygdomstilstand hos Individet og hindre en mulig Nedarvning af samme til Afkommet. Paa-vises det ved Erfaringen, at dette kan opnaaes, saa er dette til fuldkommen Tilfredsstillelse for Lægen og den Syge, og om der kan opstaae Immunitet eller ikke bliver i den Henseende noget ganske underordnet. I hvor rigtigt dette Raisonnement fra sin Side betragtet end kan ansees at være,

kunne dog de Facta, hvorpaa man har begrundet Læren om Immuniteten, fra et physiologisk Standpunkt betragtet ikke oversees; ikke heller kan man ansee Læren at indeholde noget Illusorisk, naar man i Immunitet ikke lægger noget andet Begreb end det, der er blevet nedlagt deri af dem, der tidligere have benyttet det, og der ikke paavises, at de Facta, hvorpaa Læren om Immuniteten er bygget, ikke ere til eller ere falskt opfattede.

Man har opstillet den Sætning, at der ved Syphilisering kan opstaae, hvad der er kaldet en local Immunitet, grundet paa den Erfaring, at naar man inoculerer med en syphilitisk Materie paa Bug- og Brystfladen, da viser det sig efterhaanden at Inoculationerne blive mere og mere uvirksomme, idet der dannes mindre og mindre Saar og at tilsidst den inoculerede Materie viser sig aldeles uvirksom, medens den samme Materie derpaa inoculeret paa Overarme og især paa Laar slaaer godt an. Dette Erfarede er saaledes et Factum, der saalænge det ikke er paaviist at være urigtigt angivet, maa ansees at have Værdien af en naturvidenskabelig Iagttagelse eller et erkjendt physiologisk Phænomen, hvilket altsaa ikke kan oversees eller paa nogen Maade kan negtes eller tilsidesættes. Det henviser til en Naturlov, for hvis Tilværelse vi maaskee nu ikke ville kunne anføre andre Beviser, eller som vi ikke egentlig kunne fatte, men som vi just derfor maa søge at blive nøiere bekjendt med. Dette kan maaskee blive Tilfældet ved anstillede Forsøg, der muligen rigtigt kunne ledes ved Betragtningen af det lymphatiske Aaresystems Udbredning. Medens Lymphekarrene synes at være mere concentrerede paa Indsiden af Overarmen og Laaret og vi her i Nærheden finde større Ansamlinger af lymphatiske Kjertler vil en paa disse Steder indbragt Sygdomsgift lettere komme til at udbrede sig i

Legemet. Det ligger altsaa nært gjentagende at forsøge om, naar Inoculationerne fra først af foretagne paa Arme og Laar vise aftagende Virkning, om da den samme Inoculationsmaterie viser en større Indvirkning paa Bryst og Bug, saaledes som ved de gjorte Forsøg omvendt har viist sig, eller om de paa disse Steder foretagne Inoculationer i det hele vise samme ringe Virksomhed, som da de tilsidst vare foretagne paa Arme og Laar. Men hvordan end Udfaldet af de foretagne Forsøg vil blive, ville de gjorte Erfaringer henvise til et vist Forhold i Organismen, der bedömt som man vil, dog ikke kan ansees intetsigende eller blive upaaagtet i Læren om Livsyttringerne.

Et andet Factum, som er paaviist ved Syphilisationsforsøgene, nemlig det, at naar man vedbliver at inoculere med den syphilitiske Materie, der efterhaanden dannes ved de fortsatte Inoculationer hos samme Individ, saa viser denne Materie sig i tiltagende Grad uvirksom indtil fuldkommen Uvirksomhed indtræder; men inoculerer man med saadan Materie, naar den har viist sig næsten uvirksom, et andet Individ, sees at den hos dette viser sig fuldkommen virksom, idet den formaaer at danne en karakteristisk Chanker. Materien er saaledes ikke for sig uvirksom, men Individet er blevet uimodtagelig for dens Paavirkning, og man har her en Tilstand hos det syphiliserede Individ, som man kan kalde Immunitet for Paavirkningen af en vis Materie. Kan man nu ikke negte, at saadan Tilstand virkelig kan opstaae, og at Erfaringen allerede i mange Tilfælde har viist at den opstaaer, saa faaer man erkjende de gjorte Iagttagelser som naturvidenskabelige Facta, der ikke lade sig paa nogen Maade bortraisonnere.

Der er endvidere fundet, at naar Immunitet opstaaer under Inoculation af een Materie, saa kan en Materie, taget

fra en anden Person, ved flere Inoculationer vise sig virksom, og naar da der for denne Materie paany viser sig Immunitet, kan en tredie Materies Inoculation frembringe Chanker, og saaledes flere. Men under Inoculationerne viser det sig, at de senere anvendte Materier ere virksomme i et bestandigt aftagende Antal Led, indtil der tilsidst opstaaer Immunitet for enhver forhaanden værende Materie. Vi have saaledes en Tilstand, som kan kaldes Immunitet for forskjellige Materier. Om der kan opstaae en Immunitet for enhver mulig Materie, er vel ikke herved afgjort, men Gangen af Syphilisationsvirkningen synes snarere at henvise hertil end til det Modsatte. Fortsatte Forsög ville udfordres til at afgjøre Spørgsmaalet.

Et andet mærkeligt Forhold, som man og kan henregne til Immunitetsarterne, er det, at naar ved Smitte Syphilis er forplantet til flere Led af Individet, sees de opstaaede Symptomer at vedligeholde sig i den sædvanlige Form, uden at give Formodning om, at Smittestoffet skulde have aftaget i Virksomhed, men den syphilitiske Materie viser sig for Syphilisationen uvirksom. Naar Saadant oftere skulde fremtræde, maa det være begrundet i, at den syphilitiske Materie paa een eller anden Maade forandrer sin oprindelige Charakter, men om hvori denne bestaaer, ville Forsög foretagne i flere Retninger alene kunne bringe Lys.

Et vigtigt Spørgsmaal vedkommende Syphilisationen er det, hvor længe en opstaaet Immunitet kan vedligeholde sig; om den kun kan fremtræde temporært eller for bestandig. Imidlertid vil dette physiologisk betragtet ikke med Hensyn til Syphilis være af større Betydning end Tilfældet er med andre Sygdomme, efter hvilke Immunitet kan indtræde. Den Immunitet, som fremtræder ved Vaccinationen, vide vi kun er bestaaende i en vis Række af Aar,

hvorfor Revaccination foretages. Da man kan vente, at til dette Spørgsmaals Besvarelse i Tidens Løb vil fremkomme Erfaringer, synes mig at directe Forsøg nu ere mindre nødvendige.

Det Factum, at en Materie ved Anvendelsen i flere Inoculationsled hos et Individ bliver uvirksom, men overført paa et andet Individ og derpaa tilbage paa det første igjen viser sig virksom, ligesom og det Factum, at visse Materier kunne med Virkning hos flere Individer inoculeres i et meget større Antal Led, end andre Materier, før Immunitet indtræder, synes at henvise til den syphilitiske Materies forskellige Intensitet; men med Spørgsmaalet om den syphilitiske Materies forskellige Intensitet fremstaaer det om dens Unitet. Begge Dele blive uundgaaelige Gjenstande for Discussionen angaaende Syphilisationen, hvorved det dog først bliver at bestemme, hvad der skal forstaaes ved Benævnelsen. Forsaavidt man vil begrunde Tanken om forskellige Arter af Syphilis paa de forskellige Former, hvormed den kan fremtræde, saa vil dette vel ikke være i Harmonie med, hvorledes man bedømmer andre Sygdomme. Scarlatina kan vise sig uden noget synligt Hududslag og med en høist ubetydelig Betændelsestilstand i Svælget, medens den til anden Tid viser sig med et intens Hududslag og betydelig Halsaffection. Man kan fuldstændig gjennemgaae Variolæ med faae Blegne paa Huden og en kun meget ringe Almeenlidelse, medens i andre Tilfælde fremstaaer sammenløbende Kopper og stærkt Angreb paa Almeenbefindendet. Ved Virkningen af Syphilisgiften hos forskellige Personer kan vel individuelle Aarsager ligesom ogsaa Medvirkning af almindelige Aarsager frembringe Modificationer, hvilket vel og kan vise sig ved Syphilisationen. Man har nu i nogen Tid ved Syphilisationen anvendt en Materie,

som, om jeg ikke tager Feil, er erholdt fra Stockholm, hvilken frembringer Chankre af sædvanlig Form, men som derhos frembringer en større end sædvanlig Smerte i Saarene. At denne syphilitiske Inoculationsmaterie skulde indeholde en syphilitisk Gift af eiendommelig Charakter, er vel mindre troligt, end at med den følger et andet Stof — et Acre — der foranlediger den paapegede Bivirkning.

Angaaende Virkningen af Syphilisationen har Dr. *Steffens* allerede i Sommer ved Naturforskermödet yttret den Mening, at den ved Syphilisationen bevirkede Helbredelse ikke er begrundet i nogen Virkning af de syphilitiske Inoculationer, men alene ved den Derivation, som fremstaaer ved de ideligen dannede nye Saarflader, hvorfor han har opfordret til at anstille Forsög med at frembringe smaae Saar ved Stibiatsalve eller lignende Midler istedetfor med syphilitisk Materie; Prof. *Faye* har baade da og nu yttret sig for den samme Mening.

Om den fremsatte Formening er rigtig eller ikke vil ved de foreslaaede Forsög alene finde sikker Besvarelse. Det kan imidlertid ikke ligge udenfor Discussionen om Syphilisationen at undersøge, om man ikke kunde have nogen Grund til at antage, at den syphilitiske Inoculation kan udrette noget andet end almindelige Pus afgivende Saar. See vi hen til Forholdene ved Vaccinationen synes dette at være Tilfældet. Vaccinegiften ligesom den syphilitiske Gift, der bringes ind i Organismen, synes at virke ligesom et Ferment. Sætter man Gjør til det nybryggede Öl, udvikler sig ved den opstaaende Gjæringsproces en større Mængde Gjør end den indbragte, hvilken udskiller sig fra den gjærede Vædske. Saaledes maa vi og antage, at den ringe Mængde Vaccinematerie, der ved Indpodningen bringes ind i Organismen bringer denne i en Tilstand, hvorved en større

Mængde Vaccinematerie opstaaer, hvilken da nogen Tid circulerer i Organismen, indtil den bliver udkastet. Dette skeer paa samme Sted, hvor Giften indbragtes, idet Vaccineblegne der opstaae. Det synes saaledes, at Indpodningsstederne, ved at være komne i Berørelse med den oprindelige Gift, ikke alene ere blevne den Vei, hvorpaa Giften indbragtes i Legemet, men og derved have faaet den Egenskab, at være bekvemme Udløbscanaler for den nydannede og forøgede Giftmasse. Om man til samme Tid, man foretager Indpodningen, foretager andre Saaringer af Huden, opstaae ikke her Vaccineblegne. Ikke heller troer jeg, man har fundet, at tilfældige Saar, som allerede vare tilstede ved Indpodningen eller senere opstaae, inden Vaccineblegnene have opnaaet sin fulde Udvikling, udfører nogen Vaccinegift af Legemet.

Det forekommer mig, at det vilde for Syphilisationssagen være et belærende Forsøg at inoculere paa et andet Individ den Materie, som under Vaccinepustlernes Udvikling og ved deres Modenhed fremkom af et paa denne Tid i Suppuration bragt Saar, hvis Flade dog ikke var kommen directe i Berørelse med nogen Vaccinematerie. Gav denne Materie Vaccineblegne, viste sig at den i Organismen circulerende Vaccinematerie kunde bringes ud ogsaa ved Saarflader, der ikke udenfra vare komne i Berørelse med Vaccinematerie, og man havde da et vigtigt Argument for Antagelse af, at en i Organismen circulerende syphilitisk Gift ved andre end de ved Syphilisation frembragte Saarflader kunde bringes ud af Organismen, eller at Organismen derved kunde bringes i den Tilstand, at den syphilitiske Sygdom ophørte.

Jeg skal endnu kun tillade mig en Bemærkning i Anledning af en Antydning af Prof. *Faye* om, at det var van-

skeligt at forstaae, at Syphilisationsresultaterne kunde lede til Formodning om, at Inoculation med Hydrophobiegift vilde kunne hæve Hydrophobiesygdommen. Uden Hensyn til det Usikkre i, at der skal fremtræde hos de med Hydrophobie smittede Hunde Blegne ved Tungeroden, der kunde antyde en Concentration af Giften paa dette Sted, ligesom ved en Udslagssygdom, saa da man finder, at ikke Spyttet alene indeholder Hydrophobiegift, kunde man nok formene, at kunde ved Inoculation fremstaaende Chankre bringe den syphilitiske Gifts Virkninger til at svinde, saa kunde vel og de Saar, der dannedes ved Inoculation af Hydrophobiegiften, bidrage til at hæve dennes Virkninger.

Hjort: gjorde opmærksom paa et Par Erfaringer om Syphilisationen, han havde gjort siden i Sommer, der for ham vare nye. En Mand indkom paa hans Afdeling med indureret Chanker; han afventede de secundære Tilfælde, som snart indfandt sig, og bestode i Roseola og Halsaffection; nu paabegyndtes Syphilisation. Nogle Uger efter bleve imidlertid Chankrene phagedæniske (hvilket i den senere Tid oftere er Tilfældet), men han fortsatte ikke desmindre Inoculationerne. I de sidste Uger ere de især paa Laarene phagedæniske og smertefulde, og udenfor de inoculerede Steder vise sig Ulcera af serpiginös Form i Udseende lignende de serpiginöse ulcererede Tuberkler, som i andre Tilfælde ansees for en tertiær Form, 1—1½" i Diameter. Noget Lignende, men i mindre Grad, troede han för at have observeret hos en anden Syphiliseret. I den senere Tid havde han ikke inoculeret paa Laarene, men paa Brystet og Armene, men der har alt udviklet sig et serpiniöst Saar paa den ene Arm. Constitutionen er ogsaa angrebet, Patienten er meget debil, har Feber, er sövnlös, har Smerter i Saarene, og Tilstanden er temmelig foruroligende. Nu

faaer han samtidig med Inoculationerne Dec. chinæ, Opium og en nærende Diæt. Dette er i al Fald et nyt Phænomen i Syphilisationens Historie. — Hos en nylig Indkommen har han iagttaget et andet Phænomen. En Mand fra Valdars, som er en bomstærk Karl, og skal være en Tater, indkom i disse Dage; han har ligget paa Hedemarkens Amtssygehuus og brugt Mercur, senere paa Lillehammer, hvor Syphilisation var begyndt, men hvorfra han echapperede; efter 9 Uger har han en suppurerende Bubo og papulöse Syphilider. Ogsaa Prof. *Boeck* har hos et Par Syphiliserede faaet suppurerende Buboner. Han havde ogsaa i denne Tid et Par andre Patienter med primære Tilfælde og suppurerende Buboner, men ingen secundære Tilfælde. Han troede, at Syphilis viste sig under forskjellige Former, enten exanthematisk eller pustulös med dybere Affection, og til visse Tider er der større Tilböielighed til Buboner og ikke til secundære Tilfælde. For nogle Aar siden iagttog han saaledes i en meget kort Tid over 40 suppurerende Buboner, hvoraf neppe een var paafolgt af secundære Tilfælde. Muligens der nu forestaaer en lignende Periode.

Møde den 17de December.

Steffens: Prof. *W. Boeck* har i forrige Möde her i Selskabet fremstillet en Deel Personer, lidende af tertiære Tilfælde, som i længere Tider have været behandlede paa vore Hospitaler og gjentagne Gange have været underkastede Mercurialcure. Han har ikke gjort dette for at bevise Syphilisationens store Nytte under saadanne Omstændigheder, thi han har ikke engang omtalt hvad denne har udrettet her, men alene for at godtgjøre Mercurialmidlernes Skadelighed, naturligviis i Sammenligning med Syphilisa-

tionens heldige Resultater. Jeg troer Prof. *B.* her har forladt Discussionens reelle Vei og fremført Facta, som ikke alene Intet bevise, men meget mere maae ansees for vildledende. Den Tid, i hvilken Syphilisationen er anvendt som curativt Middel imod Syphilis, er endnu altfor kort, til at en paa Resultater bygget Sammenligning af denne Behandling og Mercurialbehandlingen kan finde Sted. Vi vide endnu aldeles ikke, hvorvidt de med Syphilisation Behandlede ville gaae fri for tertiære Tilfælde; ja Muligheden kan ikke benegtes, at disse kunne blive lige saa hyppige, som efter Mercurialbehandlingen; hvad skulle altsaa 7 Patienter med tertiær Syphilis efter Mercurialbehandling bevise i denne Discussion om Syphilisationen? Jeg kan ikke fatte det. Dertil kommer, at Sagen er given det Udseende, som om Mercurialbehandlingen alene bærer Skylden for de Tilfælde, af hvilke de foreviste Patienter for Tiden lide, medens det dog er bekjendt nok, at den veneriske Sygdom for sig uden Mercur er istand til at frembringe lige saa store, om ikke større Ödelæggelser. *B.* förer her altsaa ikke Beviis for noget andet, end for den bekjendte Sætning, at Mercur er et usikkert Middel imod Syphilis. Jeg kunde i Modsætning hertil fremstille ikke saa faa Personer, som have været behandlede med Mercur og i en lang Række af Aar i enhver Henseende have været friske og sunde, men herved vilde kun stadfæstes, hvad flere Aarhundreders Erfaring har lært, uden at Mercurialmidlernes Upaalidelighed blev modbeviist. Naar *B.* ytter, at man neppe paa noget Sted med større Omhyggelighed anvender Mercurialmidler end hos os, kan jeg heller ikke være ganske enig med ham. Jeg troer nok, at vore Læger i Almindelighed bestræbe sig for at iagttage den störst mulige Forsigtighed; men de have i saa Henseende sjelden frie Hænder. De Fleste ville

saaledes vist være enige med mig deri, at vore Sygehuse indtil den seneste Tid ikke have været indrettede saaledes, at de kunne betrygge imod grove Uforsigtigheder. Jeg i det Mindste har ofte haft Anledning til at beklage dette, medens jeg var Reservelæge ved Filialafdelingen. Endelig troer jeg endnu ved denne Leilighed at burde minde om, at Mercur har været et af de første Midler, som blev bragt i Anvendelse imod Syphilis, og at det saaledes allerede i henimod 400 Aar har spillet en Rolle i den veneriske Sygdoms Therapie. Mange Gange i denne Tid, første Gang i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, tyede man paa Grund af dette Middels Usikkerhed til andre Midler, men altid har man været nødsaget til at indrømme Mercuren Plads blandt de bedste Antisyphilitica. Endnu er ikke lang Tid forløben, siden Tilhængerne af den saakaldte antiphlogistiske Methode troede aldeles at kunne undvære Qviksølvmidlerne; de af dem fremførte Resultater lovede lige saa meget som Syphilisationen nu; og dog er man vel nu enig om, at denne Methode ikke har gjort Mercuren undværlig. Det skulde være mig kjært, om Syphilisationen kunde udrette, hvad intet andet Middel hidtil har gjort, nemlig banlyse Mercuren, men glemme bør man ikke, at Udsigterne til et saadant Resultat have før været lige saa lovende og ere dog blevne skuffede.

W. Boeck: Forinden jeg idag gaaer ind paa Sagens Realitet, skal jeg berøre de af Professor *Faye* omtalte Udsagn af *Follin*. Disse kunne umulig have Hensyn til det af mig givne Universitetsprogram, thi dette afhandler ingen anden Methode end Syphilisationen, hvad han altsaa dermed har meent er ikke let at forklare, men jeg kan oplyse, at Oversættelsen af Ordet „Universitetsprogram“ med „sous les auspices et aux frais de l'université“ ikke er min. Dog

troer jeg ikke den kan være til nogen Skade, thi Bogen indeholder intet andet end en kort historisk Beretning om Syphilisationen, derefter 21 Observationer af Syphilitiske behandlede med Syphilisationen og endelig en numerisk Sammenstillen af de i de nævnte Observationer fremkomne Facta.

Jeg gaaer over til Sagens Realitet og skal gjerne begynde med den Side af Sagen, som Dr. *Steffens* idag har omtalt. De nævnte Syge har jeg ikke fremstillet som Beviser for Mercurens skadelige Virkninger, men kun som Beviser for, at Mercuren meget ofte ei formaaer at helbrede Syphilis, Organismen paavirkes under de gjentagne Mercurialcure paa en meget ufordeelagtig Maade, større Partier kunne destrueres, men hvad der af alt dette er bevirket ved Mercuren, det veed jeg ikke. Vi skulle derfor ikke være saa meget uenige om disse Ting, thi Facta benegter ingen af os.

For angaaende Mercurens Indflydelse i de syphilitiske Affectioner at komme til noget sikkrere Resultat, har jeg formaaet Stud. med. *H. Boeck* til at gjennemgaae alle Journaler fra Rigshospitalets Afdeling for Hudsyge fra 3die Qvartal 1826 til Udgangen af 2det Qvartal 1856, og deraf uddrage alle de, der angaae Personer, som have lidt af constitutionel Syphilis. Af disse Optegnelser har jeg igjen foreløbig bearbejdet dem paa Bogstavet A. Resultatet heraf er, at 315 Personer have været behandlede i 34,451 Dage, Middeltiden for hver Sygs Behandling har altsaa været $109\frac{116}{315}$ Dage. Recidiver ere indtraadte hos 72 Personer, men flere af disse have havt flere Recidiver, saaledes at Totalsummen af Recidiver er 107, døde ere 7. Dersom man nu beregner, at mange kunne for indtrædende Recidiver have søgt andre Sygehuse eller privat Lægehjælp, at

andre have faaet Recidiver i Form af Beenaffectioner og derfor have været behandlede paa Hospitalets chirurgiske Afdeling, atter andre kunne, som Følge af den tidligere eksisterende Syphilis, være angrebne af Paralyser o. s. v. og derfor være behandlede paa den medicinske Afdeling, saa mener jeg man vil indrømme, at Antallet af Recidiver er meget stort og at Mercuren er et meget usikkert Middel mod Syphilis. Men vi see ikke alene hos de, der have lidt af Syphilis, Sygdommens sørgelige Følger, ogsaa hos deres Afkom see vi altfor ofte de ødelæggende Virkninger. Jeg foreviste nylig et Barn, det 10de af 12, født af Forældre, der engang have lidt af constitutionel Syphilis. Efterat være behandlede med Mercur have disse Ægtefolk stedse været tilsyneladende friske, men deres 9 ældste Börn ere døde, den her nævnte 10de led af Periostit og Forkrumning af den ene Tibia, det 12te Barn er svagt. Dr. *Egeberg* omtalte i forrige Möde en Familie, der havde havt 14 Börn, de 9 ere døde, Faderen har lidt af Syphilis. Deslige Tilfælde ere ingen Sjeldenheder, vi kunne alle opregne lignende. Som Dr. *Steffens* har anført, har man derfor ogsaa til alle Tider søgt at løsrive sig fra Mercuren, men Erfaring har viist, at man ei formaaede at sætte noget virksomt Middel istedet, uagtet alle sine Mangler blev Mercuren dog det sikreste Middel.

Jeg har meent, at Mercuren hos os benyttes med større Forsigtighed end paa de fleste Steder i Udlandet, DHrr. *Faye* og *Steffens* troe ikke, at de norske Læger tilkomme denne Roes, desuagtet vil jeg dog insistere derpaa. Vi erindre os vist, at vor gamle *Sörenssen* indprentede os den største Forsigtighed under Mercurialcurene, og at denne af ham blev iagttaget, forsaavidt de gamle Localer gjorde det muligt, og at en lignende Behandling senere er gennem-

fört af dem, der have fulgt ham, det troer jeg ingen vil negte, og det er fra det Hospital, hvor vi ere forvissede om, at al Forsigtighed er anvendt, de af mig meddeelte Resultater ere hentede. At der omkring i Landet kan have været Een og Anden, der har forglemt de medgivne Regler og har været uforsigtig med Mercurens Brug, det tør nok hælde. Naar jeg har sammenlignet Forholdet hos os med det i andre Lande, har jeg fornemmelig tænkt paa hvad jeg har seet f. Ex. i London, hvor jeg i Lock Hospital har fundet en efter vore Begreber langt fra forsigtig Brug af Mercur; i Paris gik jeg forrige Aar gjennem l'hôpital du midi, en Person, der var midt i en Mercurialbehandling, sagde, at han önskede den Dag at udskrives, da derimod ei gjordes nogen Indvending, spurgte jeg, om dette uden videre lod sig gjøre, man svarede mig, at det var en fri Mand, der havde Lov til i denne Henseende at handle efter eget Forgodtbefindende; med det Begreb om Frihed er det let at indsee, at det bliver slet bevendt med Forsigtigheden, og uden den er det vel utvivlsomt, at Mercurens Virkning bliver endnu mindre gunstig.

Uagtet de tidligere Forsög paa ved andre Midler at erstatte Mercuren have været frugteslöse, fandt jeg dog ikke, da et nyt Middel paavistes, at det burde forkastes, fordi det i det förste Öieblik forekom mindre rimeligt. Det som især vakte min Opmærksomhed var den Immunitet, som *Auzias Turenne* havde viist der opstod hos Dyrene ved de fortsatte Inoculationer, jeg fandt deri nogen Analogie med Variolæ og andre Exanthemer. Jeg har i mit tidligere Foredrag sögt at fremstille de forskjellige Forhold ved Immuniteten, men denne bestrides nu af Professor *Faye* og jeg er derfor nödsaget til at gjentage nogle Punkter; jeg vil tage Punkt for Punkt og jeg vil henvende mig til den

Mand, der nu snart i 3 Aar har som min Reservelæge fulgt min Behandling, Hr. *Vogt*; er ikke ethvert Punkt overensstemmende med hvad vi dagligdags observere, beder jeg man afbryder mig. Jeg har sagt: 1) at naar jeg inoculerer et Individ og stedse tager Materie fra de ved sidste Inoculation fremkaldte Pustler, kommer jeg efter en kortere eller længere Række af Inoculationer dertil, at denne Materie ei længer slaaer an, der er Immunitet for denne enkelte Materie, det er ganske det samme enten jeg inoculerer med denne Materie eller med Vand. 2) Naar jeg nu tager en anden Materie saa slaaer denne an, men i Almindelighed gjennem en kortere Række af Led, end den første Materie, og jeg kommer med denne anden Materie til samme Punkt som med den første, den fremkalder tilsidst ikke ringeste Spor af Virkning. 3) Jeg kan endnu bringe en 3die ja maaskee en 4de og 5te Materie til at slaae an, men enhver sildigere benyttet Materie giver som oftest færre og færre Inoculationsled, tilsidst kun et Par eller et enkelt, og endelig kommer jeg dertil, at det ei er mig muligt at fremkalde nogen Virkning med hvilkensomhelst Materie, som staaer til min Raadighed, det er ganske det samme, om jeg inoculerer med syphilitisk Pus eller med hvilketsomhelst indifferent Fluidum. Denne Tilstand har jeg benævnt fuldkommen Immunitet. Det er ganske sandt, vi kunne tænke os, at der endnu kunde gives en Materie, hentet et eller andet Sted fra, der kunde fremkalde nogen Virkning, dette kan endog neppe betvivles, men jeg mener, at den, der har fulgt Gangen af Syphilisationen, vil erkjende, at om der end ved en saadan ny og fremmed Materie kunde, under de ovenfor givne Forhold, fremkaldes Virkning, da vilde denne blive meget ringe, enkelte smaae Pustler, der kunne efterlade smaae Excoriationer, saa-

danne som de, der vise sig ved Enden af enhver Syphilisation. I praktisk Henseende troer jeg derfor ikke disse nye Pustler, som vi kunne tænke os Muligheden af at frembringe, ville være af nogen Betydning.

Denne Immunitet, som jeg her har beskrevet, som vi have Anledning til saa at sige hver Dag at observere, er af flere Syphilidologer benegtet, navnlig af *Thiry*, hvis Brochure idag er forelagt Selskabet. Jeg har i Formiddag gennemgaaet den, og skal i Korthed gjøre Rede for hvad den indeholder. Han har fra Politiepræfecten i Paris faaet den Opgave at undersøge Syphilisationens Virkning mod den constitutionelle Syphilis i prophylaktisk og curativ Henseende. Han har taget 3 Individuer med primære, ikke indurerede syphilitiske Saar i Behandling og begyndt Syphilisationen hos den første den 7de October. De primære Saar synes allerede at have været noget gamle, de have ialfald givet en Materie, som han ei har kunnet vedligeholde gennem daglig fortsatte Inoculationer længer end til den 25de October. Nu skulde efter hans Mening denne Pige været syphiliseret, og nu vil han, som han udtrykker sig, gjøre Contraprøve ved at inoculere frisk Materie fra en anden Person, denne Materie slaaer an og han fortsætter nu paany Inoculationerne til den 14de November, da der er anbragt omtrent 60 Chankre, den Syge bliver utaalmodig, han selv bliver utaalmodig og han antager som givet, at dette Tilfælde modbeviser Læren om Immuniteten og Syphilisationen. Paa lignende Maade ere de tvende andre Observationer gennemførte og jeg overlader til dem af mine Herrer, der ere nøiere bekjendte med Specialiteterne af Syphilisationen at bedømme om en saadan Experimenteren kunde føre til noget Maal.

Er det nu, som jeg har viist, en Kjendsgjerning, at

Immunitet opnaaes, saa komme vi til det andet Spørgsmaal, hvorlænge varer denne Immunitet? og om dette Spørgsmaal har jeg aldrig udtalt mig med Bestemthed, tvertimod, her komme vi ind paa et Felt, hvorom vi endnu intet Sikkert vide. Jeg har ikke villet gjøre directe Forsøg, fordi jeg har tænkt mig Muligheden af, at Immuniteten kunde vare meget kort og altsaa Legemet igjen være i samme Tilstand med Hensyn til Syphilis, som forinden den første Smitte fandt Sted. Det er yttret, at jeg dog ligesaa godt maatte kunne inoculere dem paany, der vare helbredede ved Syphilisation, som dem, der aldrig havde haft Syphilis; men saaledes troer jeg dog ikke det forholder sig, naar man tager Hensyn til hvem det er, jeg har inoculeret, der ei tidligere har været syphilitisk. Jeg bör maaskee først bringe i Erindring mit Udgangspunkt for Inoculationen af Andre end Syphilitiske. Ved at inoculere med en Blanding af syphilitisk Materie og Vaccinematerie fandt jeg, at Vaccinematerien var fuldkommen gaaen tilgrunde, jeg tænkte mig Muligheden af, at hvad der paa denne Maade var skeet udenfor Legemet muligens, ved forhaandenværende Dyskrasier i Legemet, kunde bevirkes i Organismen ved fortsat Inoculation. Vi have paa Hospitalet seet, at et fra chirurgisk Afdeling oversendt Epitheliom, der havde været i 14 Aar, under Syphilisationen er svundet, om det er post eller propter, det tør jeg ikke afgjøre, men kun det vil jeg tilføie, at vi maae have mange lignende Tilfælde forinden vi med Bestemthed erklære det for at være bevirket ved Syphilisationen. Blandt de andre ikke syphilitiske Tilfælde, jeg har behandlet, vil jeg nævne et med chronisk Eczem, der i 12 Aar havde trodset enhver Behandling, Een med Arthritis, der den ene Halvdeel af Aaret har været under Behandling i Sygehuset og den anden halve Deel af Aaret

været syg i sit Hjem. I disse Tilfælde var der Intet at tabe, jeg har derfor anseet mig berettiget til at experimentere, men ikke saaledes, hvor jeg havde en Helbredet for mig. Hvad jeg dog anseer rimeligere og som jeg efter de Observationer, jeg har gjort, deels hos de Mercurialiserede, deels hos dem, der ere syphiliserede for andre Sygdomme, antager for det sande Forhold er dette: Der kan efter Uger eller maaskee Maaneder igjen være nogen Modtagelighed for det syphilitiske Gift, men der vil kun være Modtagelighed for nogle enkelte Inoculationer, men jo længere Tid der gaaer hen, desto større vil den Række af Inoculationer være, hvorfor der er Modtagelighed. Jeg anseer det aldeles vist, at det ikke vil være muligt paa meget langt nær at frembringe en lignende Række af Inoculationer, som den, der bibragtes ved den første Syphilisation, og dersom det forholder sig saa, da vil man erkjende, at ikke den samme Tilstand er tilstede efter Syphilisationen, som før denne.

Lader os nu see hvorledes det forholder sig med Immunitet for andre Sygdomme, om der gives nogen absolut, for Livet bestaaende Immunitet, jeg mener Nei. Bedst formaae vi at bedømme Forholdet ved Variolæ og Vaccinen, og dog er der Meget angaaende Immuniteten for disse Sygdomme, efterat de ere gennemgaaede, som vi ikke kjende. Vi vide ikke, om den, der idag er vaccineret og som vi om 8 Dage meddele Vaccinationsattest, virkelig er uimodtagelig for Vaccinecontagiet; vi vide ikke, om der maaskee ogsaa for dette Virus er nogen local Immunitet, lignende den, som vi nu ere blevne vidende om existerer for det syphilitiske Virus, om den, som vi have vaccineret paa Armene og som der er immun, maaskee ikke er det paa Laarene. Vi vide Alle meget vel, at den ved Vaccinen er-

hvervede Immunitet gennem Tidens Løb igjen hæves, og at man endog har villet beregne den Tid, efter hvilken den skulde være aldeles svunden, man har nævnt 10 Aar, 7 Aar og maaskee endnu andre Tidsrum, vist er det, at Revaccinationen er en saa gavnlig Sag, at man endog har villet bringe den ind i Lovgivningen.

Jeg maa ved denne Leilighed endnu omtale et Factum, der hörer herhen. Da Variolæ for 6 Aar siden her vare saa hyppige, angrebes en omtrent 60 Aar gammel Mand, der i sin Barndom havde haft Börnekopperne i en saadan Grad, at han deraf bar de tydeligste Ar, paany af denne Sygdom. Da dette rygtedes var der flere gamle Mænd i de Huse, hvor jeg er Læge, som önskede at revaccineres, samtidig mödte trede Mænd, der vare over 60 Aar, de to havde haft de naturlige Börnekopper, den tredie var inoculeret, de bleve revaccinerede og det vakte min Opmærksomhed, at de alle tre fik de meest karakteristiske Vaccinepustler. Jeg slutter deraf, at de alle tre fik saa gode Pustler, at her ikke var Spöragsmaal om nogen sjelden Undtagelse, og er det saa, at det er Regel, at Vaccinen for den meget Gamle, der tidligere har haft Variolæ, slaaer an, da kunne vi spørge, hvorfor det da er saa sjeldent, at den Gamle angribes af Börnekopper.

Ikke enhver Vaccineret, der revaccineres efter en længere Tids Forløb, faaer karakteristiske Pustler, der viser sig aldeles ingen Virkning eller der kommer kun mere eller mindre udviklede Vaccinepustler og jo mindre udviklede disse ere, desto mindre modtagelig ansaae vi Individet at have været for Variolæ; her er vel ofte ingen Immunitet, men her er ikke heller den samme Tilstand som för Vaccinationen. Jeg vil sammenligne den med den, som jeg holder mig forvisset om vi hos de Syphiliserede have no-

gen Tid efter Syphilisationen, da det vil være muligt at anbringe nogle Inoculationer med positivt Resultat; her er ingen fuldkommen Immunitet, men her er langt fra ikke den samme Tilstand som för Syphilisationen.

Professor *Faye* har lovet 50 Spd. til den, der fremstiller en Syphiliseret, der nogle Maaneder efter Syphilisationen endnu er immun; efter hvad jeg nylig har fremsat vil det sees, med hvilket Resultat jeg venter mig denne nye Inoculation vil blive foretagen. Men er der Tale om Udsættten af en Priisbelønning, saa vil jeg gaae mere directe paa Sagen og lover en Præmie af 100 Spd., dersom man fremstiller mig en Person med constitutionel Syphilis, der ei forud er mercurialiseret, som jeg ikke ved Syphilisationen helbreder. Man kan sige mig, at mange Omstændigheder kunne gjøre, at det ei var let at gjennemføre dette, men jeg skal ingen Vanskeligheder gjøre, jeg er villig til at lade den hele Affære gaae gjennem Syphilisationscommitteen; den Person, den finder passende, modtager jeg til Behandling og om, hvorvidt den Behandlede i sin Tid er helbredet, underkaster jeg mig ubetinget Committeens Dom.

Jeg er kommen ind paa Helbredelsen af Syphilis ved Syphilisation og skal meddele, hvordan Sagen nu med Hensyn til Antallet af de Helbredede staaer sig. Der er fra Righospitalet og det chroniske Sygehuus tilsammen i dette Öieblik udskrevet 100 Personer, hvoraf 61 ei tilforn ere behandlede med Mercur og 39 ere mercurialiserede, foruden disse har jeg fra min private Praxis ikke saa ganske faa, der ere syphiliserede; hvoraf flere Colleger kjende Nogle, saaledes kjender Hr. *Lund* 3, Hr. *Egeberg* 1, Hr. *Backer* 1, Hr. *Steffens* 1, Hr. *Parelius* 1, Hr. *de Besche* 3, Hr. *Vogt* 1 og jeg kjender igjen 1 af Hr. *Vogt* behandlet, Hr. *Keyser*

1, Hr. *Gjör* Flere, saaledes at man seer Antallet nu er temmelig stort.

Af disse have 3, der ei forhen have været mercurialiserede, faaet Recidiver (noget, som jeg allerede for 6 Uger siden har meldt til *Bellebon* i Paris, jeg har meldt det til ham, fordi han giver en Beretning om hvad han her har seet af Syphilisationen), jeg har allerede omtalt disse, men jeg skal atter kortelig berøre dem. De tvende, Moder og Barn, have, som jeg forhen har bemærket, ved den første Syphilisation kun været modtagelige for et ringe Antal Inoculationer og ved den anden Syphilisation atter for meget faae. Her har altsaa et exceptionelt Forhold gjort sig gjældende, et Forhold, der efter min Mening kan stilles analogt med det, vi observere hos Enkelte med Hensyn til Vaccinen, vi træffe paa Individder, der ere aldeles uimodtagelige eller temporært uimodtagelige, eller kun meget lidet modtagelige; det er ikke urimeligt at noget Lignende kan gjøre sig gjældende for det syphilitiske Virus. Den 3die, en ung Mand, der ifjor blev behandlet for et squamöst Exanthem, der i en usædvanlig Grad bedækkede det hele Legeme og tillige var forbundet med en saadan Congestion til Huden, at ethvert Inoculationsstik, om det end udførtes med den største Omhyggelighed, paafulgte af stærk Blødning. Hos denne Mand lykkedes det at anbringe en første Række af Inoculationer, der slog godt an, men senere fremkaldtes ved de mangfoldige Inoculationer, som bleve gjorte, liden eller ingen Virkning. Imidlertid svandt Exanthemet og han blev udskreven.

Hos denne Mand er der endnu en Omstændighed at bemærke, og jeg kommer derved ind paa at omtale de Syphiliseredes Almeenbefindende. Vi have altid hørt at dette har været særdeles godt, og jeg anseer dette for at være

et saare vigtigt Punkt. Hos den omtalte Mand var der ved hans Indlæggelse Smerter og Hævelse i Fod- og Haandle-
dene og senere tildeels ogsaa i Knæledene; have disse Phænomener noget med den syphilitiske Dyskrasie at bestille, eller er det en constitutionel Lidelse uafhængig af Syphilis? Vi kunne sige der er ingen Rimelighed for, at det staaer i nogen Forbindelse med Syphilis eller Syphilisationen, da denne er den Eneste, hos hvem deslige Symptomer har viist sig blandt det store Tal af Syphiliserede, som vi nu have, men vi skulle dog holde fast ved Observationen og see, om Fremtiden maaskee bringer os lignende Tilfælde. Forövrigt er Manden ved gjentagen Syphilisation og Dampbade i enhver Henseende bedre.

Af Hr. *Steffens* ere endnu tvende andre Syge omtalte, der ved Syphilisationen skulle have befundet sig mindre vel, den ene er det nylig omhandlede Barn. Det forholder sig aldeles, som af Hr. *Steffens* refereret, men der er en Omstændighed, som ikke er anført i Journalen og som derfor ikke er Committeeen bekjendt, Barnet har, efterat det forlod HOSPITALET, havt Meslinger og under disse en Lungebetændelse i en saadan Grad, at det i 3 Uger svævede mellem Liv og Död, jeg besøgte det i denne Tid kun 1 Gang, men min Amanuensis tilsaae det daglig; dertil kommer endnu, at Familien har boet paa et elendigt Tagkammer. Om en tredie Person, *N. N.*, blev det ogsaa anført, at hans Almenbefindende under Syphilisationen skulde have været mindre godt, navnlig skulde han, da han efter eget Önske forlod Christiania, förend han var helbredet, have befundet sig mindre vel. Her troer jeg existerer en Misforstaaelse, Mandens Befindende var, saalænge jeg var i Byen, meget godt, jeg gjorde en Reise paa 14 Dage og ved min Hjemkomst hörte jeg, at *N. N.* havde i de sidste

Dage befundet sig mindre vel og ønsket at komme hjem. Hans Behandling med Syphilisation er i Hjemmet fortsat og de syphilitiske Phænomener vare, da jeg derom sidst hørte fra hans Læge, næsten svundne, og om hans Befindende ved hans Hjemkomst fra Christiania skriver hans Læge den 2den December følgende: „Almeentilstanden var god, da han kom hertil, han havde god Appetit, gode Kræfter, var oppe og tildeels ude.“ Jeg antager, at N. N. har ønsket at komme hjem, og paaskudt et Ildebefindende, som ikke har existeret.

I Anledning af disse Oplysninger vil jeg tilføie, at jeg kun da, naar jeg har noget at anføre, som ei kan være Committeeen bekjendt, skal indlade mig paa nogen Bemærkning mod hvad der af den samlede Committee er observeret, thi jeg erkjender villig, at enhver af dens Medlemmer observerer fuldt saa godt som jeg; stemme derfor vore Observationer ikke, da er det mig, der har feilet.

Jeg kommer til den opstillede Theorie om, at Syphilisationen alene skulde virke som et deriverende Middel; ogsaa dette Punkt har jeg berørt i mit tidligere Foredrag, men jeg maa tilføie Noget i Anledning af, hvad der senere er yttret. Det er sagt, at jeg burde anstille Experimenter med forskjellige Derivantia, men det kan jeg ikke, thi efter min Overbeviisning er der liden Rimelighed for, at disse Experimenter ville lede til noget, jeg holder mig overbeviist om, at det er Materiens Absorption, der bevirker de Resultater, som ere opnaaede, og jeg kunde umulig bekvemme mig til at underkaste en Syg en flere Maaneder lang og smertelig Behandling, naar jeg selv savnede Troen paa det anvendte Middel. Der er derimod Intet iveien for at de, som have denne Tro, kunne foretage Experimenterne, som jeg fra min Side aldeles ikke skal opponere imod,

tvertom, dersom der, mod hvad jeg antager, skulde komme Noget ud af dem, da skal jeg strax optage Behandlingen.

Endnu vil jeg, som Beviis for Syphilisationens Virkning gjennem Absorption anføre den ofte flere Gange gjentagne Svinden af Symptomerne og ny Eruption. Ofte see vi efter faa Uger Phænomenerne begynde at svinde, men kort Tid efter bryde nye frem og det er næsten Regel, at mod Slutningen af Syphilisationen eller endog efterat denne er ophört, viser der sig Excoriationer paa Sliimhinden i Munden, der igjen efter nogen Tids Forløb forsvinde uden nogensomhelst Behandling. Mod Derivationstheorien synes mig ogsaa det taler, at vi ofte i den invetererede Syphilis finde flere Saar, der uafslædig suppurerer stærkt og de kunne vedblive at suppurerer indtil den Syge hecicerer og endelig gaaer til Grunde.

Endnu maa jeg i Anledning af hvad Professor *Faye* har anfört om, at *Ricord*, *Thiry* og *Bärensprung* antage, at der kun efter de indurerede Chankre kan komme constitutionel Syphilis bemærke, at dette for *Ricords* Vedkommende ikke forholder sig saa, han har i en Discussion i Societé chirurgicale, der er aftrykt i Gazette hebdomadaire for 11te November 1855, sagt, at han troer, at undtagelsesviis ikke indurerede Chankre kunne give Anledning til constitutionel Syphilis, *Cullerier*, der saavidt mig bekjendt altid har havt denne Mening, udtaler den atter i den samme Discussion og *Sigmund* lægger endnu mindre Vægt paa Indurationen, see deutsche Klinik for 19de Juli 1851.

Dr. *Hjort* omtalte i forrige Möde Bubondannelse hos en af de Syphiliserede, ogsaa paa min Afdeling er et saadant Tilfælde forekommet, og den af de aabnede Buboner udtömte Materie har ved Inoculationen givet positivt Re-

sultat, vi see altsaa, at Absorptionen dog bestemt er gaaen til de nærmeste Glandler.

Möde den 21de Januar 1857.

Faye: Idet Discussionen atter i Aften optages, anseer jeg det rigtigt at fremføre nogle foreløbige Bemærkninger angaaende enkelte Oplysninger og Ytringer, som ere indførte i vor Forhandlingsprotokol og nærmest vedkomme vor Sags Stilling til Udlandet og særligt med Hensyn til Paris. Da denne Discussion er af almeen Interesse, og skal gjøre Rede for Meningerne her hos os, bör dens Holdning overfor det lægevidenskabelige Publikum være saavidt muligt upartisk, liberal og aaben, og vi ønske visselig Alle, at den ikke skal blive misforstaaet, naar den læses af Andre, navnlig de under samme omtalte franske Colleger, af hvilke Flere ogsaa ere Journaludgivere. Jeg skal derfor tillade mig at fæste Opmærksomheden paa enkelte Punkter vedkommende de givne Antydninger om Syphilisationens lille Historie. Prof. *W. Boeck* har med Udtryk af en fra hans Standpunkt ikke uberettiget Misbilligelse omtalt de Vanskeligheder og Hindringer, som enkelte Journalredactører have stillet mod hans Bestræbelser for at see de stedfundne Syphilisationsforsøg offentliggjorte i Paris, og, ved at omtale Dr. *Follins* Anmeldelse i Februarheftet for 1856 af Archives générales de Médecine af hans Casuistik, tillige udtrykt den Opfatning: at Resultaterne reent ere svundne bort under hans (*Follins*) Pen. Næst at udtale den uforbeholdne Mening, at jeg ikke ved at læse Dr. *Follins* Afhandling kan finde ham at være eensidig og heller ikke nogen partisk Modstander af Methodens, hvorefter forøvrigt Enhver her kan selvstændigt opgjøre sin Mening ved at

studere hans Arbeide, — troer jeg dernæst, at vi skyldte Begivenhedernes Gang en Erindring om, at Udgivelsen af *W. Boeck's* Bog om Syphilisationen (Universitetsprogrammet) blev af ham selv i 1854 gjort bekjendt i Paris, og at Bogen ogsaa blev opført i Fortegnelsen paa ny Litteratur i den af Dr. *A. Latour* redigerede Journal „l'Union médicale.“ Aaret efter (1855) aabnede Prof. *Malgaigne* sin Journal for en Memoire (Recherches o. s. v.) af *W. Boeck* angaaende Syphilisationen og Pariserakademiets herom tidligere førte Forhandlinger, hvorved ogsaa de vundne Resultater fremlagdes, og det var formeentlig (Jeg har kun hørt Sagen mundtlig omtale) ved denne Leilighed, at „Universitetsprogram“ af *Malgaigne* blev oversat ved „sous les auspices & aux frais de l'université.“ Da *Malgaigne* har talt med *Boeck* herom, bliver det efter det Anførte forklarligt, at *M.* har været vildledet ved en Sprogmisforstaaelse.

De Medlemmer af vort Selskab, som i sin Tid have fulgt det medicinske Akademies Forhandlinger om Syphilisationen, ville maaskee erindre, at DHrr. *Malgaigne* og *Depaul* vare de eneste Medlemmer, som ikke reent ud vilde have en experimentel Prøvelse af Syphilisationen forkastet, og *Malgaigne* tillod ogsaa i Faveur af Sagen at erholde særskilte Aftryk af den i hans Journal trykte Afhandling, hvoraf et Exemplar blev mig overleveret i Italien. Jeg veed ikke, om denne Afhandling er af *Boeck* tilstillet vort Selskab og saaledes kjendt af Medlemmerne; thi, som vi vide, findes *Malgaignes* Journal ikke blandt de af Selskabet anskaffede Tidsskrifter, hvorimod jeg erindrer, at Afhandlingen i afvigte Sommer var, skjönt paa en feilskreven Maade, citeret i en af Artiklerne i vore Dagblade, om hvilke jeg för har yttret den Formening, at de ikke kunde være skrevne af Læger. Med Prof. *Malgaigne* har jeg ikke

talt under mine senere Ophold i Paris; men Dr. *Depaul* spurgte mig under en Samtale i 1855, da jeg gjorde et kort Ophold i Paris efter min Tour til Krim, om jeg ansaae Syphilisationen værdig til Experimentation (digne d'être expérimentée), hvortil jeg svarede med et bestemt Ja. Endnu i samme Höst (1855) holdt Dr. *Sperino*, hvis store Bog om Syphilisationen tidligere var oversat paa Fransk foruden nogle Smaaskrifter af ham, et Foredrag i et af de medicinske Arrondissements-Selskaber i Paris om Syphilisationen, hvori han omtalte baade sine egne Erfaringer saavel som *Boeck's*, der da var i Paris, og de af Dr. *Stenberg* i Stockholm anstillede Forsög. Dette Foredrag tilligemed den paafölgende Discussion blev gjengivet i franske Journaler og blev, med Anerkjendelse af den moderate og rolige Holdning hos Dr. *Sperino*, ogsaa omtalt af Dr. *Ame-dée Latour* i l'Union médicale.

Denne Udsigt vil vise, at Sagens Gang og Resultater langtfra have været ukjendte i Paris, og naar nu hertil kommer, at Prof. *W. Boeck* i afvigte Sommer (1856) under et Besög i Paris til flere Læger offererede sin Brochure om „Syphilisation hos Börn,“ er det sikkert nok, at den lægevidenskabelige Verden i Paris ikke har savnet en nöiagtigere Kundskab om Syphilisationens Fremgang i andre Lande, medens selve Opfinderen, Dr. *Auzias Turenne*, der lever stadigt i Paris, altid har Anledning til end nöiere at belyse Gjenstanden for Colleger.

Vi kunne dog godt forklare os, at Journalister i Paris tidligere ikke have haft nogen stor Trang eller Lyst til at optage gjentagne Meddelelser om dette Emne, da Opinions fra store Autoriteter, hvoriblandt Akademiets Dom og den af Politipræfecten nedsatte Commissions Betænkning ikke ere de mindst vægtige, nödvendigviis maatte virke tryk-

kende. At man fra flere andre Hold til den seneste Tid ikke heller har anseet det som særdeles lokkende at begynde denne Experimentation, slutter jeg mig til af Leilighedsyttringer fra enkelte Mænd, der iøvrigt staae ganske udenfor Sagen som Specialister. Saaledes meente Prof. *Rayer*, — der staaer høit i Anseelse og er Medlem saavel af Académie des sciences som Académie de médecine, og om hvis personlige Velvillie fra hans Bedømmelse af Spedalskhedsarbeidet visselig ogsaa *W. Boeck* er overbeviist, — under en Samtale med mig i afvigte Sommer, da jeg yttrede, at en saadan Experimentation vedkom Prof. *Ricord*, at det maaskee var klogest at afvente videre Erfaringer, inden Experimentationen fik Opsving i Paris. Den samme Mening udtalte Dr. *Dechambre*, Redacteur af en udbredt medicinsk Journal, idet han dog gjerne vilde modtage Efterretninger om Sagens Gang i Fremtiden, naar de bleve ham tilstillede i det franske Sprog.

Dette Recit angiver efter min Opfatning vor Gjenstands Antecedentser i Paris i Forbindelse med Forholdene her og andetsteds fra. Noget mere tilsigter den ikke end en Fuldstændiggjørelse af Discussionen, og jeg overgiver den som saadan ogsaa til Bedømmelse af Colleger i Paris.

En kort Bemærkning i Form af et Spørgsmaal kan jeg ikke undlade at gjøre i Anledning af en Underretning, Prof. *W. Boeck* har tilføiet Forhandlingsprotokollen, nemlig at han har tilstillet Redacturen af l'Union médicale, Dr. *Amedée Latour*, sit Foredrag om Syphilisationen under Naturforsker mødet i Christiania i afvigte Sommer. Mit Spørgsmaal er ligefrem det, om han tillige medsendte et Resumé af den Foredraget følgende Discussion, da jeg vel kan vide, at der ikke kunde medgives en fuldstændig Fremstilling. Dette vedkommer ikke Opfatningen her hos os; men uneg-

telig maatte det i modsat Fald see underligt ud for et andet Lands Videnskabsmænd, at et Foredrag angaaende en Gjenstand af denne Beskaffenhed og almindelige Vigtighed ikke skulde have ledet til en fleersidig Dröftning i en videnskabelig Forsamling.

Med Hensyn til min Andeel i nærværende Discussion maa jeg gjentagende med Bestemthed fremhæve, at det Fundament, hvortil jeg støtter mit factiske Standpunkt, væsentlig hviler paa Prof. *W. Boeck's* Data, udhævede af hvad han har argumenteret og eksperimenteret paa Syphilisationens Gebeel, og for en Deel uddragne af de Oplysninger, vi under Naturforskermödet i Sommer erhvervede os. Jeg er ikke i ringeste Tvivl om Paalideligheden af de angivne Facta, saalangt de gaae og ere offentliggjorte, og stoler i saa Henseende ubetinget paa Prof. *Boeck's* og Control-committeens Oplysninger; men hvad jeg har villet udtrykke i mine foregaaende Foredrag er, at Experimentationen i visse Dele er ufuldstændig og utilstrækkelig, og at jeg ikke nu kan være ganske enig i den givne Fortolkning. For- saavidt jeg under mit sidste Ophold i Paris har omtalt Sagen noget anderledes, end den siden har med Hensyn til de enkelte Recidiver viist sig, glæder det mig, at *W. Boeck* nu selv har anmeldt det nærværende Standpunkt for den franske Læge, som her har iagttaget de vundne Resultater; deraf vil man erfare, at jeg den Gang var i god Tro, naar jeg fortalte, at ingen Recidiver vare indtrufne hos de Patienter, som ei havde brugt Mercur.

Med den samme Lyst og Iver for at udfinde det Rette, som vi Alle ville lægge i vore Forhandlinger, beder jeg om Tilladelse til atter i dette Möde at indgaae paa Bedømmelsen af hvad her i Selskabet senest er anfört.

Den af Prof. *W. Boeck* anmeldte Begyndelse til en statistisk Sammenligning mellem Resultaterne af en forgangen Tids Behandling med Mercur og de ved Chankerinoculationen vundne, samt Dr. *Steffens's* Commentar i Anledning af de foreviste Patienter, have givet vor Disussion en bredere Basis end den först afstukne, og jeg anseer det saameget rigtigere at følge med her, som *Boeck's* Jevnförelse tillige har været ledsaget af den for os rosende Dom, at vore Læger fortrinsviis med Forsigtighed have behandlet Syphilis med Mercur. Jeg maa derfor tillade mig at indgaae paa en kort historisk Betragtning, den jeg undergiver en Bedömmelse af Selskabet, som tör blive belærende for vort Lands Læger, ligesom den er nödvendig, for at ogsaa Udlandet rettelig kan dömmе om vore Forholde. De ældre Medlemmer af vort Selskab ville meget godt erindre den Tid, da der endnu ikke var reist nogen alvorlig Tvivl om Mercurs store og næsten exclusive Anvendelighed og Nytte mod Syphilis, og at primære Chankre overalt behandlede med stærke Mercurialcure indtil vedvarende Salivation for at exstingvere den syphilitiske Gift. Det var i den Tid en fast Norm her at underkaste Patienten en Salivationscur, der ofte gik op til 6 Uger, og jeg har af en i Christiania praktiserende og meget anseet Læge hört med anbefalende Roes omtale, at 6 slige Mercurialcure havde været successive nödvendige, men da var ogsaa Organismen reen. Vi erindre ogsaa, naar vi ville tale om Mercurs Brug i Almindelighed, at vor uforglemmelige Lærer Prof. *Sörenssen* som almindelig Cur anvendte med god Virkning et Cingulum mercuriale om Underlivet mod Scabies, hvortil förste Gang brugtes 6 Drachmer Ungventum neapolitanum og senere efter Behovet endnu $\frac{1}{2}$ Unce. Det vil endvidere være en af os Alle kjendt Sag, at Mercurial-

salve daglig er udsolgt fra Apothekerne uden Recept fra Læge, for dermed at curere Prurigo, dræbe Luus o. s. v. Lægerne, saavel Lærere som Elever, virkede den Gang i god Tro til Mercurens Nödvendighed og Nytte. Visselig blev Forsigtighed mod kold Luft strengt anbefalet og om Vinteren tildeels Sengeleie tilraadet; men det er klart nok, at Mercuren ikke kunde være ude af Kroppen under den Tid, en saadan Cur stod paa, og derfor er den ganske naturlig oftere senere gjenfunden i Legemets Dele og ikke mindst i Leveren, hvor den gik ind og ud og ind igjen flere Gange. Det var den Tids Praxis, saavel i Sygehuse som i den private Virken, og vi kunne ikke med Grund bebreide vore Forgjængere deres gode Tro, især da den har vedligeholdt sig med Kraft til den nærværende Tid, skjönt visselig under en anden og forbedret Anvendelsesmaade.

Under saadanne forherskende Anskuelser gjorde det her hos os som vistnok andetsteds en overordentlig Opsigt, at afdöde Dr. *Fricke* i Hamburg paa det store Sygehuus, der stod under hans Ledning, begyndte at behandle Chankersaar som andre simple Saar, og ansaae det tilstrækkeligt at støtte den locale Behandling med en almindelig antiphlogistisk — Alt under den Forudsætning, at Chankerens Specificitet havde lidet eller intet at betyde. Jeg husker godt fra min Studeretid, med hvilken Vantro og Misbilligelse denne Lære af *Fricke* og Andre mödtes af vort Rigshospitals Overlæger, Professorerne *Sörenssen* og *Thulstrup*, og for min egen Tanke var *Fricke* ikke stort bedre end en Hedning i sin Praxis. — Nu vide vi ogsaa, vi den nærværende Tids Læringer, at *Fricke* gik forvidt; men vi takke ham og övrige Lærere med samme Mening dog, fordi de aabnede Lægernes Öine for den Mulighed, at man kunde

lide af og helbredes for en local Chanker uden at blive constitutionelt afficeret, og denne Erfaring har i Tidens Løb baaret gode Frugter, som ere komne Menneskeheden til Gavn. Vel vidste man af Erfaringer fra de varme Klimater, at Syphilis ofte blev helbredet uden Midler eller med uskyldige vegetabiliske Sager, ja at dette ogsaa kan finde Sted med constitutionel Syphilis; men det var dog først den senere Tids mere rigoröse Forskning forbeholdt at klargjøre mere og mere Forholdet mellem den primære og constitutionelle Syphilis, og i denne Forskning vil *Ricords* Navn altid indtage en meget høi Hædersplads.

Betragte vi Forholdene fra det Synspunkt, hvori de ere stillede for os af en anden af Nutidens meest erfarne og dygtige Syphilidologer, nemlig Prof. *Sigmund* i Wien, da skal det være fuldkommen sikkert, at en primær Chanker, der med et tilstrækkeligt Causticum (Kali causticum cum calce) er destrueret i Löbet af de 4 og maaskee 5 første Dögn, aldrig medfører secundære Tilfælde. Han anfører som Stötte herfor 1000 Erfaringer i 11 Aar og har ikke havt Anledning til Tvivl mere end höist i 2de Tilfælde. Denne store Sandhed, som man vel kan kalde den, naar Kjendsgjerningen staaer fast, bör, som *Sigmund* ogsaa udtaler det, udbredes blandt Læger og iblandt Folket, fordi der i denne ligger en heldbringende Virkning, nemlig Forebyggelsen af Organismens Infection. Resultaterne af Prof. *Sigmund's* Lære ere ogsaa i den seneste Tid gjengivne i franske og engelske Journaler. Ifölge en lignende Erfaring er det ogsaa, at Prof. *Thiry* i Brüssel kunde, under den strenge og nöiagtige Ordning af Visitationsvæsenet der, udtale for mig den Erfaring, at Ingen nu der blev smittet af de offentlige Fruentimmer, fordi de primære Tilfælde strax bleve helbredede. Vi tör vel saaledes haabe i Tidens

Løb at faae færre consecutive Tilfælde at behandle end forhen, og naar vi hos os have haft og have mange af disse og af forskjelligt Slags, tør det vel ogsaa antages, at flere Sygdomme af dette Slags have været Følgen af en tidligere Tids overdreven Brug af Mercur, uden at vi kunne bedømme med Sikkerhed, om og hvormegen Part gammel Syphilis her kan tildeles. Den primære inoculable Chanker er vanskelig nok her at finde til enkelte Tider og efter *W. Boeck's* Yttring i hans Afhandling om Inoculation paa Børn turde den let uddøe, om den ikke indførtes fra andre Lande. — Studiet af Syphilis og den paa samme hvilende Praxis i curativ Henseende med Mercur har overhovedet i de sidste Decennier undergaaet saa store Forandringer, at en Statistik hentet ud af en ældre Tids Journaler ikke kan blive brugbar til Sammenligning med en for Tiden indført ny Methode uden Mercur, og i det Hele forekommer det ogsaa mig, i Overeensstemmelse med Hr. *Steffens's* Yttringer, at dette ikke er den rette Maade at vindicere nogen Fordeel paa med Hensyn til Syphilisationen, hvis Historie er saa kort. Et Par af de af *W. Boeck* og *Egeberg* anførte Exempler paa Familier med en Deel døde og dødfødte Børn uden videre Detailler ere altfor løse og usikkre som Beviser paa Mercurs Skadelighed eller Unytte mod Syphilis, og ville heller aldrig i Udlandet af Syphilidologer kunne tillægges nogen Vægt i Sammenligning med andre Erfaringer, hentede fra en for Tiden maaskee rigtigere Maade at bruge Mercur paa. Saameget er da ogsaa godtgjort ved mange Erfaringer fra vore egne Forholde, at Mercurialbehandling mange Gange baade har medført Sundhed for Forældre og været fulgt af Sundhed hos en talrig Børneflokk, saaledes at det af mange andre Læger ikke vil gives fuldt Medhold, naar *Egeberg* udtaler, at Mercur „saa ofte

frembringer Skinhelbredelser og blot cacherer Syphilis.“ Det samme kan man sige om enhver Behandling, der ikke med positiv Sikkerhed i alle Tilfælde helbreder; men saadanne Curmethoder opnaaes aldrig, og Spørgsmaalet bliver altsaa egentlig kun, om en Methode er sikkrere og hensigtsmæssigere end en anden, og hertil maa Sammenligningen sigte. Nylig fortalte jeg her i Selskabet, at man i Sverige havde fundet Vandcure virksomme mod constitutionel Syphilis og søgte dette physiologisk forklaret; senere er imidlertid Prof. *Bonsdorf* fra Finland optraadt som Forsvarer, idet han forklarer, at Vandcuren bringer Syphilis frem, naar den har været cacheret ved Iodkalium og anden Behandling og at en mild udvendig Mercurialbehandling efter en Vandcur viser en forbausende god Virkning mod invetererede Tilfælde.

Betragte vi den senere Tids Anvendelse af Mercur mod secundær Syphilis, da viser det sig, at Qvantiteten, der forbruges, nu er betydelig mindre end forhen. *Sigmund* i Wien bruger en svag Salve udvendig og i det Hele 1 Unce eller lidt derover, paa samme Tid som han efter Behovet søger og finder en stor Støtte for Behandlingen i indvendige styrkende og blodrensende Midler. Han har paa denne Maade behandlet over 9000 Patienter, idet han behandler alle Tilfælde over 4de til 5te Dögn med Mercur, og han kalder Læger fra flere Verdensdele til Vidne paa Nyttens og Virksomhedens. Giv os en Statistik fra denne Erfaringsbasis, saa vil den kunne tjene til Sammenligning med andre Metoder, thi den tilhører den nyere Tid og er consequent gennemført med den Forsigtighed, som omtrent i Praxis er mulig at opnaae. — Jeg formoder, at Prof. *Sigmund* selv vil optage Sammenligningen; idet han

udtaler sig i sin seneste Afhandling meget strengt mod dem, der nedrive paa Mercur.

En af vore medicinske Studerende (Hr. *Skjelderup*), der i afvigte Sommer besøgte Wien, har ogsaa fortalt mig, at Prof. *Sigmund's* Assistent ved Sygehuset, Dr. *Adler*, berettede, at *Sigmund* havde forsøgt Syphilisation i 4 à 5 Tilfælde, men paa meget angrebne Individuer i en daarlig Forfatning. Der opstod en saa heftig Phagadænisme, at man ophørte og senere døde nogle af disse Patienter. *Sigmund* skal selv have den Hensigt nærmere at omhandle disse Tilfælde.

Selv er jeg en Hader af en chronisk Brug af Mercur især taget indvendig, som et for Organismens normale Blandingsforholde fremmed Metal; men vi maae indrømme, at efter *Sigmund's* Methode er Qvantiteten liden og Digestionssphæren bliver ikke belemret. *S.* frabeder sig ogsaa al Sammenligning af sin Cur med den ældre Inunctionscur.

Ved Behandlingen med Jodureterne af Mercur bringes endnu mindre af det sidste Medicament ind i Legemet, — i Virkeligheden saa smaae Qvantiteter, at Lægerne under deres Behandling af en Mængde Sygdomme baade hos Voxne og Børn uden Betænkning føre gennem Maven og Huden ind i Organismen meget større Qvantiteter. Vi maae derfor vogte os for Eensidighed i Bedømmelsen af Mercurens Nytte og Virksomhed, og heller ønske samt stræbe til at opnaae gode Resultater med smaae Qvantiteter, hvad maa-skee vil lykkes under en fortsat Samvirken af Chemie, Physiologie og Pathologie. Prof. *Langenbeck's* Methode ved Inoculation af Mercur i Forbindelse med Derivation er derfor visselig ogsaa Opmærksomhed værd.

Den Talsamling, som Prof. *W. Boeck* har begyndt at lade udføre fra gammel Tid, kan blive en interessant Anti-

qvitet for os, og vise Andre vor Skröbelighed i en svunden Tid; men jeg maa gjentagende gjöre opmærksom paa, at som Sammenligningsled af stringent Gyldighed vil den ikke blive antagen af fremmede Videnskabsmænd.

Prof. *W. Boeck's* Bemærkninger mod Prof. *Thiry's* Inoculationsforsög har jeg ikke forstaaet, dersom de skulle bevise nogen falsk Experimentation i anden Forstand end den, at *Thiry* ikke længe nok vedholdt med sine Forsög, hvad jeg selv sagde ham; — thi det kan ikke være nogen Feil at experimentere paa primært Angrebne (den Ene havde desuden lidt af secundære Tilfælde), da Immunitet ligesaa godt maa kunne vindes paa dem som paa Andre og de primære Saar burde jo ogsaa tilhele paa Marschen og i Forbindelse med de ved Kunst frembragte. Da *Thiry* vil faae denne Discussion at see, önskede jeg ikke uimodsagt at lade henstaae nogle almindelige Yttringer, hvis Betydning ikke er rigtig klar. Det er med Hensyn til *Thiry's* Experimentation rigtigt desuden at oplyse, at *Auzias Turenne* selv og tillige *Ricord* havde Anledning til personligen at kontrollere det 3die Forsög, og at *Sperino* senere besøgte *Thiry* i Brüssel; og endelig skal man ogsaa her erindre, at *Sperino* ligeledes har inoculeret ved primære Tilfælde, ligesom *W. Boeck* har inoculeret, hvor ingen Syphilis var tilstede.

Med Hensyn til Immunitetsspörsgsmaalet have vi hört, at *W. Boeck* nu har udtalt den Mening, at det ikke er usandsynligt, at Inoculation allerede nogle Maaneder efter vunden Immunitet vil slaae an, men blot med faa Chankre. Hvorvel det, som Sagen nu staaer efter de inden kortere Tid end et Aar allerede indtrufne Recidiver og fornyede Inoculationer, er umuligt paa Forhaand at vide noget sikkert om Tiden, er dette imidlertid en Modification af Be-

tydenhed af *Boeck's* forrige Tro, naar han formoder, at Modtageligheden saa snart igjen kan være tilstede, da han i sin Brochure om Inoculation hos Börn i Sommer udtalte den Mening som sandsynlig, at Immuniteten vil være bestandig. — Samtlige Syphilisateurer: Opfinderen *Auzias Turenne*, Syphilisationens Pleiefader Dr. *Sperino* og Prof. *W. Boeck* selv have anseet denne Qvæstion af stor Vigtighed, og *B.* har oplyst os om, at det franske Videnskabsakademies Secretair, Physiologen Prof. *Flourens*, der har fremlagt Skrifterne i Akademiet, er af samme Mening, ligesaa flere andre Læger i Udlandet. Vi her ere heller ikke mindre videbegjerlige i denne Henseende. Prof. *Chr. Boeck* har vistnok sagt, at denne Qvæstions Lösning ikke er paa-trængende, og Dr. *Egeberg* har yttret, at Syphilisationen ikke staaer eller falder med Immuniteten. Men fra et physiologisk Synspunkt synes just denne Sags Afgjørelse interessant, og den er ikke heller uvigtig i praktisk Henseende, skjönt det er ganske rigtigt, at Inoculation af Chankre som curativ Methode med gode Resultater ikke staaer eller falder med den. Da nu Prof. *W. Boeck* for sin Deel har erklæret, at han ikke tør for mulige Følgers Skyld anstille nogen directe Contraprøve, hvad flere af hans Colleger her ansee, — med *Boeck's* egne Experimenter for Öie, — uden nogen Resiko, har jeg under saadanne Omstændigheder tilbudt mig at udføre den, og jeg har tillige tilbudt en lille Pengesum for at lette den praktiske Udførelse, idet jeg herhos har troet det rigtigt, at Selskabet ligeledes bidrog Sit dertil. Det er dog en virkelig Misforstaaelse, om nogen Collega har antaget, at dette mit Tilbud skal være en Præmie eller Belønning for den Læge, som kan fremstille en saadan immun Person; thi jeg troer ingeniunde, at nogen for Afgjørelsen af dette Spørgsmaal virkelig in-

teresseret Collega vil lokkes af nogen Præmie og dette tilmed af saa liden Værdie, derimod antog jeg, at maaskee en eller anden af de formeentlig immune Personer kunde paavirkes ved Haab om en Godtgjøreelse for det Bryderie og Tidsspilde, som en Pröve kunde medføre, og i saa Henseende kunde den tilbudte Pengesum yde en Stötte. Jeg gjentager saaledes mit Tilbud om at anstille Contrapröver med Anmodning om at betragte samme som en collegial Bistand til at udbringe et mere bestemt Forhold, som vi Alle önske fremlagt saa fleersidigt belyst, som det her er muligt.

Et af *W. Boeck* under Discussionen omtalt Factum, ved hvilket det oplystes, at Inoculationssaarene bleve store og intense under et tilstödende acut Hudexanthem i Forbindelse med Erfaringen om Forskjellen med Hensyn til Inoculation paa de enkelte Hudpartier, samt nogle sideordnede Forsög vedkommende Hudens Modtagelighed for Indvirkningen af andre Irritammenter, har ladet mig i Tvivl om ikke Huden endog efter en meget kort Tid af et Par Uger igjen er modtagelig. Vished herfor kan dog vist efterhaanden erholdes, hvis DHrr. *Boeck* og *Hjort* kun vilde beholde de til Immunitet inoculerede Patienter en kort Tid til Observation, og jeg vil da udbede mig Tilladelse til i Controlcommitteens Overvær at forsöge Inoculation med god Materie, saaledes som jeg med dens Bifald maatte ansee den bevisende.

Den Sammenstilling, *W. Boeck* senest har gjort med Variolæ og Vaccinæ, synes mig ikke at harmonere med vor Erfaring. Hvad Variolæ angaaer, da tör det vel ansees for afgjort, at i den meget store Pluralitet af Tilfælde Organismen kun een Gang er modtagelig for denne Blodsygdom, der er forbunden med Feber og et eiendommeligt Exan-

them, og jeg begriber fremdeles ikke, hvad Lighed Chan-
kersaar, der kunne erhverves mangfoldige Gange og ikke
mindst af allerede inficerede Personer, have med Variolæ.
Med Vaccinæ derimod forholder Sagen sig vistnok noget
anderledes, da denne Hudproces altid er en Mennesket paa-
ført Indpodning, hvis beskyttende Kræfter mod en anden
Sygdom (Variolæ) ogsaa fra Begyndelsen af have været
tvivlsomme. Opfinderen Dr. *Jenner* var allerede af Erfaring
opmærksom herpaa og udtalte det; men da der, som *Trous-
seau* siger i sine Forelæsninger om Variolæ og Varioloider,
„altid gives Nogle, som ville være klogere end“,
er det Tilfælde indtruffen, at mange senere Naturforskere
i deres Iver have antaget Vaccinationen for mere betryg-
gende, end den nogensinde var udgivet for. Imidlertid tør
det dog, uagtet Erfaringen i Almindelighed ikke har godt-
gjort nogen langvarig eller eksklusiv Immunitet for Variolæ
af Vaccinationen, ansees for ret tilfredsstillende beviist af
de Forsøg og Contraforsøg, som ved Opfindelsens Begyn-
delse anstilledes, at Vaccinationen, grundig udført med Følge
af en Febertilstand i Legemet, baade gjør immun for sig
selv for længere Tid, end Chanterinoculation nu har viist
sig at gjøre for sig, og tillige for en Tid beskytter mod
Variolæ. Hvorlænge Vaccinæ forresten slaae an ved gjen-
tagen Indpodning kunde man vel ogsaa med Lethed skaffe
sig Vished om, hvorved Meningerne ogsaa vilde vinde i
Sikkerhed og Holdning.

At Prof. *W. Boeck* har den Overbeviisning, at Chan-
kerinoculation i curativ Henseende virker godt, og bedrø
end andre Methoder, derom ere visselig alle hans Colleger
kun af een Mening, ligesom jeg ogsaa er vis paa, at
hans bona fides ikke betvivles i Paris. Jeg har derfor ikke
ret kunnet forklare mig, hvad han har villet opnaae ved

at udsætte en Præmie for den, der præsenterer ham en Patient, han ikke ved denne Inoculation helbreder. Tingen er vel simpelt den, at ingen Læge, der overgiver en Syg til *Boeck's* Behandling, gjør dette uden i Haab om at see et godt Udfald, og skulde dette slaae fejl, kunde dog Ingen herfor modtage nogen Belønning, — og hvad Patienten selv angaaer, da behöver han vel ingen Opmuntring for at blive behandlet og helbredet; jeg troer heller ikke, at Patienter hidtil have manglet. Forskjellen mellem denne Side af Sagen og Immunitetsqvæstionen ligger klar for Enhver, da netop Materiellet for Experimentationen mangler for Lösningen af det sidste Spørgsmaal. Forövrigt bör vel paa dette Sted erindres om, at *W. Boeck* selv har under Naturforskermödet i Sommer gjort opmærksom paa, at enkelte Affectioner ere rebelske mod Inoculationen, ligesom at man aldrig kan vide efter den korte Tid, Methoden endnu har virket, hvormange og gjentagne Recidiver der kan træffe. Kommer endnu hertil, at *Boeck* tillige har erklæret, at först en kommende Generation kan give mere Vished for Methodens sande Nytte, hvilket er ganske rigtigt, ja vel endnu kan udstrækkes lidt længer endda, saa vil det let indsees, at en Aspirant til en saadan Præmie, om han ellers kan tænkes iblandt Læger eller Patienter, kommer til at vente længe, inden en paalidelig Afgjörelse kan finde Sted af Controlcommissionen. — Sluttelig maa jeg om dette curative Spørgsmaal endnu bemærke, at naturligviis *Ricord*, *Sigmund* og andre Syphilidologer vel nære den samme bonas fides til deres Behandling og selvfølgelig med samme Overbeviisning maae kunne love at helbrede alle rimeligt helbredelige Patienter.

Naar *W. Boeck* fremdeles bekjæmper Meningerne om en rensende Derivation som for en Deel eller for det Hele

virksom ved Syphilisationen, da er dette i sin Orden, saasom han troer paa en Absorption af Giftet og en ukjendt Virkning paa denne Maade. At flere af os andre ansee Derivationen af Virksomhed, er støttet til Erfaring fra andre pathologiske Tilstande og herved faaer Discussionen hvile, indtil andre Forsög maatte gjøre Afgjørelsen mulig. Den af *Boeck* anførte Omstændighed, at gamle Ulcera hos Syphilitiske kunne suppurerer uden Gavn og tvertimod virke til det Værre, er vistnok sandt til en vis Grad, og især gjælder dette om Beensuppuration (Caries), mod hvilken da ogsaa Chankerinoculation viser sig lidet virksom; men glemmes maa det dog ikke, at naar saadanne Patienter komme under gode hygieniske og diætetiske Forholde, seer man, at de ofte til Forundring kunne soutenere sig, og det er ganske rimeligt, at Pusafsøndringen her virkelig er depurativ. At ogsaa gamle Ulcera kunne gunstigen paavirkes, naar man i Nærheden og længere borte bringer nye Suppurationsflader i Gang, er forövrigt en Kjendsgjering, som jeg selv har seet stadfæstet og tillige hos Börn anstiller Forsög med. Prof. *Langenbeck* har ligeledes anbefalet sine suppurerende Inoculationer mod Hospitalsbrand og andre ondartede Saarflader. Det Beviis paa Absorption af det syphilitiske Gift, som *W. Boeck* seer deri, at Buboner undertiden have viist sig under Inoculationerne, gjælder ganske sikkert saa langt, som det strækker sig, men heller ikke længer. Vi ere vel kjendte med, at Glandlerne i Ingven ikke sjelden svulme og gaae over i Suppuration ved Chankersaar paa Genitalia, men at dette i Almindelighed netop bedre garanterer mod constitutionel Syphilis, idet Giftet gaaer did og vækker Betændelse og Suppuration ligesom ved Inoculation under Huden; man har endog opstillet en Bubon d'emblée som et primært Phæno-

men, der intet havde med secundær Syphilis at gjøre. At ved flere Slags Hudaffectioner til Ex. Furunkler, Mammalabscesser o. fl. oftere de nærmeste Glandler svulme og suppurerer, uden at derfor nogen Overgang af Pus eller fremmede Stoffe i Blodet er Følgen, er ogsaa en kjendt Sag. Glandelen omgives med en inflammatorisk Ring og Suppurationen forbliver local.

Det er forklarligt paa Grund af den omhandlede Gjenstands praktiske Tendents, at Discussionen i Hovedsagen har angaaet praktiske Spørgsmaal; imidlertid maa det erkjendes, at denne syphilitiske Experimentation ogsaa rörer physiologiske Momenter, hvilke det kan være af Interesse for os at omhandle, og det er med Hensyn hertil, at jeg villig for min Deel ogsaa optager og tillader mig at gjøre nogle Bemærkninger ved Prof. *Chr. Boeck's* Foredrag.

Som et physiologisk Factum af Interesse har *Chr. Boeck* udhævet den Erfaring, at Inoculationen af Chankermaterie, efter at være bleven uvirksom, igjen slaaer an efter Brugen af Iodkalium. Uden at benegte det Interessante heri, skal jeg blot gjøre opmærksom paa, at dette stemmer med den ældre analoge Erfaring, at Hudexanthe-mer hos mercurialiserede Syphilitici let igjen bryde frem ved Anvendelsen af Svovlmidler og Bade, og at det saaledes nok tør være forklarligt, at Inoculation under en fornyet naturlig Hudactivitet igjen slaaer an; dette harmonerer ogsaa med den Erfaring, at alle Irritamenta paa Huden virke stærkere, naar Hudsystemet's Karactivitet er forøget ved en eller anden Aarsag. Prof. *Bonsdorf* synes nu ved Vandcuren at være kommen til et lignende Resultat med Hensyn til Udbrud af gammel Infection af Syphilis eller Mercur.

I Forbindelse hermed synes ogsaa den locale Forskjel paa Hudimmuniteten at kunne betragtes. *Chr. Boeck* har bemærket, at de vundne Erfaringer i saa Henseende maa-skee kunne fremme Kundskaben om Lymphesystemets Virksomhed og dette er vel muligt, hvis en generel Absorption og Overgang af Giftet i Organismen turde ansees beviist; men da dette ikke for mig staaer som en afgjort Sag, og jeg er mere tilbøielig til at ansee Chankerinoculationens vitale og chemiske Proces som en local, uden nogen Gjæring eller Zymose af den hele Blodblanding, søger jeg heller Forskjellen forklaret ved at tage Hensyn til det underliggende Hudcellevævs Beskaffenhed. Det er nemlig en, ogsaa ved pathologisk Erfaring, constateret Kjendsgjerning, at vitale fyldige Huddele lettere og rigeligere betændes og suppurere ved Irritamentet end tørre og faste Partier. Derfor vil en god Føde og livlig Ernæring altid virke paa Hudens Capillærnet og begunstige locale Processer, naar de kunstig fremkaldes. At iøvrigt Organismens (Blodblandingens) Trang til at eliminere herved kommer i Betragtning, er en gammel Erfaring, hvorfra ogsaa Inddelingen i de mange Slags specifikke Saar er opstaaet, — en Inddeling, som den senere Tids Anskuelse har modificeret derhen, at man nu mere taler om Saar under den eller den Slags Dyscrasie end om en isoleret Saarspecificitet, Alt med den Følge, at den locale Behandling er anseet med andre Öine end för. Herhos kunne vi tillige mindes, at man har tillagt, og neppe med Uret, Depurationen gennem Saar nogen Indflydelse til at contrabalancere en uhen-sigtsmæssig og rigelig Føde, hvad ikke mindst gjælder Barnealderen. Naar vore Forfædre anbefalede en Contraderivation for at bringe tilvante Saarflader til at tilhele, troer jeg, at de vare paa den rette Vei, og paa denne Maade

kan det ogsaa tænkes, at det i Slutningen af Prof. *W. Boeck's* Bog „om Inoculation paa Börn“ omhandlede Tilfælde af chronisk Eczem blev ved Syphilisation helbredet, hvorvel der efter de af Dr. *Steffens* givne Oplysninger senere indtraf Recidiv og ny Modtagelighed for Inoculation. Erfaringen viser mig en Stadfæstelse paa den gamle Lære ved egne Forsøg paa Börn, hvorved den Modtagelighed constant viser sig, at de paasatte Saar ere meget villige til at tilhele, naar man ikke ved kunstige Trækmidler gjør dem chroniske. Jo mindre saadanne kunstige Saarflader følges af en spontan Hudirritation i den nærmeste Omfang af Huden, med andre Ord jo mere Virkningen begrænses til Applicationsstedet, desto sundere synes Organismen at blive, hvilket efter min Tanke taler for, at en suppurativ Depuration finder Sted. Hvor Huden er normal og i et vist Omfang ikke omstemt eller organisk forandret ved en foregaaende Suppuration, vil det dog altid lykkes at fremkalde kunstige Saar, skjönt Suppurationens Mængde bliver meget forskjellig; og jeg har tidligere anført, at hos Börn skeer Hentörren meget lettere end hos Voxne.

Hvad den temporære Hudimmunitet angaaer, da vil Selskabet af Alt, hvad jeg under denne Discussion har fremført, forstaae, at der for mig existerer en væsentlig og stor Forskjel mellem denne og en ifølge vore gjældende generel-pathologiske Definitioner og Begreber tilstedeværende Organisme-Immunitet; thi for at bestemme Tilstedeværelsen af denne sidste fordres efter den almindelige Opfatning noget mere end en Immunitet, der varer nogle Maaneder eller endog blot er indskrænket til visse Partier af Huden. Men da vi angaaende det virkelige factiske Forhold med Syphilis mangler Experimentationens Veiledning

i tilstrækkelig Grad, kan man ikke med Sikkerhed dømme om Immunitetens Beskaffenhed.

At den individuelle Receptivitet spiller en Rolle ved den her omhandlede, som ved saamange andre Indvirkninger udenfra paa Legemet, er ikke tvivlsomt; men det er ikke sandsynligt, at Hudsystemet hos Nogen vil modstaae en godt udført Inoculation med intens Chankermaterie, lige-
saalidt som den vil modstaae en rigtig dyb Inoculation med Variolamaterie eller en kraftig Vaccinematerie. Derimod bliver bestemt den ledsagende Feber forskjellig hos de forskjellige Individuer, i hvilken Henseende en sund Blod-
blanding synes at besidde en naturlig Modstandsevne. Paa denne Maade kan det ogsaa forklares, at enkelte Organismer til een Tid ere mindre modtagelige for deletere Indvirkninger end andre og til en anden Tid. Tage vi som Exempel for os Virkningen af Cadavergiftet indbragt under Huden, saaledes som det oftere hænder ved Sectioner af Liig, da viser det sig, at en Person for det samme Gift kan være uimodtagelig, medens det hos en Anden frembringer en local og begrændset Betændelse, hos en Tredie strækker sig til nærmeste større Glandler og hos en Fjerde gaaer under Absorptionsphænomener hurtigere over i Blodet og volder Död af Infection. En saadan Forskjel har jeg selv observeret, skjönt jeg for min egen Deel omtrent er immun for dette Gift. Heller ikke gjør Vanen eller en næsten daglig Inoculation immun for denne locale Indvirkning, saaledes som mere eller mindre finder Sted ved ikke altfor intensive, uvante Klimatgiftes Virkning gjennem Lungerne, og dette vide vi deraf, at tilvante Prosectorer ere döde af denne Infection. Jeg har saaledes arbeidet sammen med en Mand, som paa den Tid selv havde gjort over 10,000 Sectioner og ret ofte paadrog sig Furunkler og

mindre locale Betændelser, men som desuagtet døde af Cadavergiftets Indvirkning paa Blodet gennem et lille Hudsaar. — Et ganske mærkeligt Exempel paa en saadan individuel Forskjel kan jeg ogsaa anføre med Hensyn til Receptiviteten for Chanker. Det er saaledes indtruffet, at af 6 Personer, som efter hverandre havde Samqvem med et chankröst Fruentimmer, gik de første 4 fri for Smitte, den 5te fik Chanker, men den 6te blev atter fri. Af disse 6 Mænd var den 5te eller modtagelige Organisme den eneste, som forhen havde haft Chanker og lidt af constitutionel Syphilis. Min Mening er saaledes, at man ikke maa forvexle temporær med individuel Immunitet, skjönt de efter Skinnet staae hinanden nær.

Prof. *Chr. Boeck* har anmærket som noget Nyt i physiologisk Henseende, at Chankergift, der ikke længer viser sig synderlig virksomt paa eet Individ, overplantet til en anden Person vinder i Kraft, og atter med større Virkning kan overføres paa den første. Men denne Kjendsgjerning er længe kjendt. Det samme finder nemlig Sted ved Forplantelsen af Vaccinematerie, hvad jeg selv og mange Vaccinatörer have observeret og vi vide ogsaa end mere nu med Vished, at naar Personer smittes af en sand Variolapatient, men faaer modificerede Kopper (Varioloider), kunne disse igjen hos andre Personer frembringe meget ondartede sande Variolæ. Forklaringen bestaaer formeentlig i, at Giftet kan vinde i Intensitet ved at omarbeides i en anden Organisme, hvad især vil blive Tilfældet, naar denne nye Organisme er individuel disponeret.

Fremdeles har Prof. *Chr. Boeck* udtalt den Formodning, at den Chankermaterie, som vi have erholdt fra Stockholm og hvis Intensitet har viist sig meget stærk, kan være blandet med et eller andet skarpt Stof, der som saadant ikke

tilhøre r genuin Chankermaterie. Hvorvidt denne Formodning er rigtig, er vel umuligt med nogen Sikkerhed at constatere; men skulde en saadan fremmedartet Blanding virkelig være tilstede som Følge af andre Sygdomme hos de Individider, hvorfra Materien er taget, maatte det i Sandhed blive en betænkelig Sag at anvende den, da vi ikke kunne ansee os berettigede til at indføre ukjendte og fremmede skarpe eller farlige Stoffe i Organismen under Chan-kerinoculationen, og dette maa blive Tilfældet, hvis der, som Prof. *W. Boeck* selv antager, virkelig finder en Absorption Sted. Saameget betænkeligere maatte dette ogsaa blive for ham, som det vil erindres, at *W. Boeck*, -- under en for kort Tid siden her i Selskabet stedfunden Discussion om Muligheden af med Vaccination at overføre fremmede Dyscrasier i Legemet f. Ex. Spedalskhed, -- har yttret den Mening, at endog Scrophulose paa denne Maade kan tænkes overført, hvorpaa han selv troede at have iagttaget et virkeligt Exempel. -- Ikke heller bör vi, ved at omhandle Overförbarhed af constitutionelle Sygdomme (Dyscrasier), glemme, at vi her hos os ogsaa ansee constitutionel Syphilis, ja endog dens maaskee deriverede Sygdom „Radesyge“ (Thæria) for overförbar ved nær Omgang, og at saadan Overførelse af secundær Syphilis i Virkeligheden er beviist paa experimentel Vei af Dr. *Wallace* i Dublin og Dr. *Waller* i Prag. Det er klart nok, at denne Erfaring især maa komme i Betragtning ved Anvendelse af Chan-kerinoculation som curativt Middel ved andre Sygdomme og hos ikke-syphilitiske Personer. En primær Chankermaterie er maaskee ikke Bærer af andre skadelige Stoffe; men ansees den at kunne være det, da bör man, i Lighed med hvad der tilraades ved Vaccinationen, ikke tage Chankermaterie af Andre end nogenledes sunde Per-

soner, naar den skal bruges mod andre Sygdomme og hos Personer uden Syphilis.

Den Jevnförelse, som Prof. *Chr. Boeck* har anstillet med Hensyn til Hydrophobie, er for mig ikke forstaaelig. Thi uanseet det, saavidt jeg har læst derom og fra de seneste Hundeepidemier, mindre Rigtige i, at de omhandlede Blærer hos Hundene ere ganske constante, og det aldeles Frugtesløse i en Destruction af disse som Cur mod Sygdommen, hvad allerede den förste Observator af Blærerne, Dr. *Marochetti*, for mange Aar siden maatte erkjende, skal jeg herom kun bemærke, at Ligheden mellem en Syphilisationscur og Syphilis med Hydrophobie og disse Blærer, om de findes, ikke synes videre paatagelig. Sagen er ellers den, at *W. Boeck* i sin Bog om „Syphilisation hos Börn“ har udtalt den Mening, at man med Hensyn til Chankerinoculationens Virkning allerede var berettiget til at see en Naturlov herved opgjort, og da en saadan, som han siger, vistnok ikke er enkeltstaaende, lededes hans Tankegang ind paa Hydrophobie. Men vi kjende alle Naturstudiets Vanskeligheder for godt til, at vi endnu tör troe nogen Lov baseret eller udvidet ved denne Experimentation, hvorfor der endnu ikke kan være grundet Haab om nogen Anvendelse paa andre fra Syphilis vidt forskjellige Sygdomme, især naar disse ere af en yderst acut Gang. Skulde her være Tale om nogen Analogier i Henseende til Virkningen af en kunstig Inoculation, saa maatte den for Dyrsygdommes Vedkommende nærmest söges i den interessante therapeutiske Experimentation, man i Holland, Frankrig og Belgien i den seneste Tid har anstillet med at inoculere Materie paa sunde Dyr af dem, der ere angrebne af den ondartede og dræbende Lungesyge, som nu ogsaa har fundet Indpas i Sverige. Resultaterne ere, efter hvad

man paa Veterinærinstituttet i Brüssel i afvigte Sommer yttrede, tvivlsomme; men en Commission i Frankrig, bestaaende af store Autoriteter, har dog ikke udtalt sig ugunstigt om samme, hvorimod Stockholms Veterinær-Instituts Lærere nok ikke have indgaaet paa for Tiden at anbefale den. Hvad jeg ved denne Experimentation i al Fald har fundet af Interesse i analogisk Henseende, er den Omstændighed, at de inoculerede Dyr virkelig synes at blive syge, skjönt i mindre Grad, hvilket bestemt taler for en directe Overgang af Giftet i Blodet og ingen simpel local Begrænsning ved Fremkaldelse af en Betændelse og Suppuration i Huden, — ganske i Lighed med Inoculation af Variola, Morbilli eller Scarlatina, hvorved ogsaa Organismen inficeres og bliver syg, skjönt almindeligviis i ringere Grad, end om man under en Epidemie afventer en spontan Sygdom.

Ved Prof. *Chr. Boeck's* Foredrag har jeg hørt ham nogle Gange bruge Ordet „Elimination“ i Forbindelse med Ideen om, at Organismen ved Syphilisationen kan tænkes rensed. Hermed er jeg i ethvert Fald enig, og er uvis om dette skeer ved en specifik eller almindelig Depuration; derimod antager jeg ikke, som *W. Boeck*, nogen Absorption eller virkelig Overgang i Blodet af Chankergiftet. Var dette Tilfældet, saaledes som bestemt skeer ved Frembringelse af constitutionel Syphilis baade under og efter den Tid Chankeren er inoculabel, da maatte jeg, efter min Anskuelse, indtil en videre Erfaring tilkommer, ansee al Experimentation paa Patienter med andre Sygdomme end Syphilis for utilraadelig.

Jeg har i det Foregaaende efter Evne stræbt at fremsætte de mere prominente Punkter ved denne Sag og jeg haaber, at jeg ikke for Selskabet behøver at undskyldte, at

jeg har omhandlet den paa en vidtløftigere Maade, end jeg fra Begyndelsen havde tænkt, da denne Gjenstand er af stor Vigtighed for Menneskehed og Læge, hvortil endnu kommer, at vor Discussion ogsaa skal tjene til at oplyse for Udlandet det Standpunkt, vi for Tiden befinde os paa. For mit Vedkommende har jeg ønsket Experimentationen i Syphilis som i andre Sygdomme en fri Gang, alene under den Ansvarlighed som vi Alle, næst vor egen Overbeviisning, skyldte en videnskabelig Prøvelse og en samvittighedsfuld Anvendelse af denne, og af den Grund maa jeg gjentage min Tilfredshed med, at der nu er gode Udsigter til en fleersidig baade experimentel og videnskabelig Drøftning, da vi tør antage, at Experimentet, — der hovedsagelig er fremdrevet ved *Sperino's* og *W. Boeck's* Bestræbelser, saasom *Auzias Turenne* ikke har været ubunden ved sine Forsøg, — nu udöves i Stockholm, Kjöbenhavn og Paris, foruden i Turin og paa forskjellige Steder i Norge.

Hvad jeg endnu har tilbage at sige, angaaer ikke Chankerinoculationens physiologiske, pathologiske eller therapeutiske Problemer med Hensyn til Individet; men derimod Forholdet, som det kunde tænkes at stille sig overfor Samfundslivet i det Hele. Lad os saaledes for et Öieblik antage, at denne Curmethode var almindelig og institueredes saavel rundt om i Landenes forskjellige Hospitalsanstalter som i private Huse og lad os med denne Tanke see lidt ud over de mulige eller rimelige Conseqventser. Skulde det da ikke blive i høi Grad betænkeligt at tillade Patienter frit at gaae omkring, om de ellers kunne det, medens de bære Chankersaar paa Legemet? Vilde det ikke let kunne skee, at Smitte paa den Maade kunde udbredes, om ikke Controllen baade med Personer og deres Töi var

i en næsten upraktikabel Grad streng? Allerede nu er det Tilfælde indtruffet hos os, at en Patient under Inoculationens Gang rømte bort fra Christians Amts Sygehuus og efter nogen Omflakken kom hid til Christiania og blev indlagt paa Rigshospitalet. Hvem kan nu vide, om ikke en saadan løs Person paa Veien har været i nærmere Berørelse med eller endog ligget i Seng med andre Personer, saaledes som Skik og Brug saa ofte medfører i vort Land ude i Districterne? En anden Patient — vistnok af den bedre Classe — forlangte sig udskrevet af *W. Boeck's* egen Behandling og hans Vicarius kunde under *B's* egen Fraværelse ikke hindre dette, ihvorvel Patienten strax blev anbefalet til en anden Læge i Drammen. Controllen er dog ikke fra det Offentliges Side mulig, og dette bør den være og maa blive det, om denne Methode kommer til almindelig Anvendelse; thi som nu Forholdet er i Virkeligheden, er det langt fra nogen sjelden Hændelse, at Patienter reise uden Tilladelse og mod gode Raad bort fra vore Sygehuse rundt om i Landet, og vi vide, at dette ogsaa træffer fra Rigshospitalet. Endog under Opholdet paa Sygehusene og under Brugen til Ex. af Mercurialcure er det meget vanskeligt at holde Patienterne fra at komme ud eller begaae Uforsigtigheder, og naar dette vitterligt er Tilfældet her paa et godt controlleret Hospital, kunne vi slutte os til, hvad vi desuden med Sikkerhed vide, at Lægerne paa Landssygehusene i denne Henseende have værre Forholde at kjæmpe med.

Denne Betragtning gjør sig naturligviis ikke i nogen Grad gjældende, forsaavidt den reen medicinske Side af Gjenstanden alene drøftes; naar jeg derfor fremfører den under denne Discussion, foranlediget ved Samtale med Colleger, er det, fordi dens Vægt i praktisk Henseende ikke

er ubetydelig, hvad neppe heller Nogen vil benegte: Var Inoculation af Chankersaar i Gang i mange Lande og i det Store, maatte dette upaatvivlelig endog give Anledning til særegne, ja endog internationale Forholdsregler fra Sundhedspolitiets Side.

Prof. *F. Holst*: Under disse Discussioner have vi omhandlet Forholdene i Brüssel og Paris; men det turde til deres Belysning ikke være uvigtigt ogsaa at høre om dem i andre Lande, om disse end levere blot negative Facta. Under mit Ophold i Storbritannien i forrige Sommer havde jeg oftere Anledning til at tale med Landets meest anseete og erfarne Læger om Syphilisationen — ikke Nogen af dem vidste, om Forsög der vare blevne anstillede — de havde ingen Troe paa dens Værd — En af dem yttrede endog: „There is nothing so absurd, that it has not been or may be tried in medicine.“ — Der er alligevel Grund til at formode, at Dr. *Charlton*, som besøgte Sygehusene her i Staden i afvigte Høst, efter sin Tilbagekomst til Newcastle, ved hvis Sygehuus han er Overmedicus, har begyndt Forsög. — I Berlin stødte jeg ikke paa nogen Tilhænger af Syphilisationen, uagtet jeg indledede Samtale derom med flere Læger — den er neppe nogensinde bleven forsögt i Preussen og vil neppe kunne blive det, da, ifölge *Caspers* Erklæring i hans Tidsskrift, Udöveren vilde blive straffet efter Criminalloven. — Om Forsög ere anstillede i Danmark og Sverige, har jeg ikke kunnet erfare; det er alligevel troligt, at flere af de Læger, som fra Kjöbenhavn og Stockholm besøgte vort Naturforskermöde ifjor, have bragt saadanne i Gang efter deres Hjemkomst. — *Sigmund*, En af Europas förste Syphilidologer, maa i denne Sag gjælde for et stort Vidne. Stöttende mig til Beretninger fra to norske Læger, som i 1852 og 53 i flere Maaneder stadi-

gen havde fulgt baade hans Forelæsninger over Syphilis og hans Klinik i Wiener almindelige Sygehuus, ved hvis syphilitiske Afdeling han er Overlæge, maatte jeg höiligen betvivle, at han til den Tid selv havde foretaget Forsög med Syphilisationen paa Mennesker eller havde nogen Troe paa dens therapeutiske Værd; thi de saae aldrig saadanne i bemeldte Afdeling, hörte ei heller, at han foretog dem i sin private Praxis, og, skjönt af sine Tilhørere opfordret, holdt han dog intet Foredrag over Syphilisationen (Lægemgz. 1853. S. 177, 508, 572—574). — Under mit Besög i Gastein i Sommeren 1855 fortalte mig en anseet Wienerlæge, ligeledes Overmedicus ved samme Sygehuus, at heller ikke han havde hört *Sigmund* omtale som Syphilisator, hverken i offentlig eller privat Praxis; og en reisende Læge, som i afvigte Aars Foraarsmaaneder havde været hans Elev, yttrede sig om ham paa samme Maade, som vore to ovenfor anförte Landsmænd. — I Wiener med. Wochenschrift har *Sigmund* selv i afvigte Aar bekjendtgjort sin Behandlingsmaade af Syphilis og dens Resultater paa over 9300 Syge, behandlede i Tidsrummet 1842 til 1855. Han anseer sig derved berettiget til ubetinget af skjænke Mercurialia Fortrinnet for alle andre Midler i secundær Syphilis, især Inunction med Ungventum Hydrargyri, efter den af ham modifceerede Methode, idetmindste saalænge ikke noget andet ligesaa godt og virksomt Middel kan paavises. — Omtrent paa samme Maade yttre sig de nyeste og berömteste Pharmacologer til Fordeel for den mercurielle Behandling, saasom *Pereira* (1854), *Österlen* (1856), *Schroff* (1856), den Sidste *Sigmunds* Collega ved Wiener-Universitet, hvilke Alle ei finde Betænkelighed ved Anvendelsen, naar behörig Forsigtighed og Hensyn til Contraindicationerne iagttages. — Af det her Anförte maa man ingenlunde troe i mig at see

en Modstander af Syphilisationen; jeg formaaer ligesaa lidt nu som tilforn at have nogen Mening om dens therapeutiske Værd; Pariser-Akademiets Dom i 1852 var visselig forhastet og de siden tilveiebragte Oplysninger forekomme mig endnu langt fra at give tilstrækkelige Materialier for en paalidelig Dom. Dertil hörer et meget længere Tidsrum og mangfoldige og varierede Forsög, anstillede af dygtige og paalidelige Sagkyndige i forskjellige Lande. *Ricord* har længe ansat Syphilis's latente Periode til 40 Aar og skal nu have udstrakt den til hele Livet. Hvis dette maatte forholde sig saa, kan ikke jeg og ei heller ret Mange af den nuværende Generation af Læger vente at opleve Sagens Afgjörelse.

Chr. Boeck: Jeg önsker at gjöre nogle Bemærkninger angaaende, hvad Professor *Faye* har anfört, men frygtede for, at jeg muligens under den hurtige Oplæsning ikke har kunnet ganske rigtig fatte det Foredragne, og da dette formodentlig vil blive vedlagt Protokollen, maa jeg forbeholde mig i næste Möde at fremkomme med de Bemærkninger, jeg muligens kunde have at gjöre.

Jeg skal imidlertid nu tillade mig nogle Yttringer.

I et foregaaende Möde fremsatte jeg det Önske, at man ved at omhandle Syphilisationen her i Selskabet vilde gaae naturvidenskabeligt frem, hvorved jeg meente, at man skulde söge at opstille med streng Nöiagtighed, hvad man antog at være fuldkommen sikre Resultater af de foretagne Syphilisationsforsög, og ved hvert opstillet Factum nöie angive, under hvilke Omstændigheder det var fremstaaet, for derefter paa saadant sikkert Grundlag at bygge sin Mening om Syphilisationens Betydning.

Til at fremsætte dette Önske var jeg foranlediget ved Betragtningen af, hvorledes Syphilisationen var bedömt og

Syphilisationssagen behandlet ved flere Leiligheder og paa forskjellige Steder.

I Académie de médecine i Paris blev Syphilisationen aldeles fordömt, uden Hensyn til de da bekjendte Facta, der dog vare de, som have foranlediget Syphilisationens senere Anvendelse. I Turinerakademiet fik Syphilisationssagen egentlig ikke noget bedre Udfald. Vel erklæredes, at det var for tidligt at dömmе om den, men *Sperino* havde dog virkelig forsynet Akademiet med saa mange Facta, at man havde noget at bygge paa, og maatte være foranlediget til en grundig Undersögelse. Nærmere os see vi, hvorledes i Kjöbenhavn en Recensent af en her i Christiania udkommen Beretning om Resultaterne af Syphilisationsforsög, under Betragtningen af Syphilisationen fra et almindeligt Standpunkt, fordömte den uden Hensyn til de meddeelte Data. Noget nær paa samme Maade er Syphilisationen omhandlet i det af Professor *Faye* idag nævnte Arbeide af *Follin*. I 1855 og 1856 har jeg i Tydskland og Frankrig, i Danmark og Sverige hört flere Læger yttre sig mod Syphilisationen, uden at ville indgaae paa at tage i Betragtning de allerede da i et ikke ringe Antal erhvervede Erfaringer.

Anderledes blev Syphilisationssagen behandlet ved det i Sommer her i Christiania afholdte Naturforskermöde. I den medicinske Section yttrede man sig först angaaende, hvad der kunde ansees at være Resultater af de i Sverige og Norge foretagne Syphilisationsforsög, og bygget paa disse Resultater blev det almindeligt erkjendt og ikke fra nogen Side modsagt, at Syphilisationen anvendt i curativ Henseende fortjente Lægernes Opmærksomhed.

Som Fölge af denne paa Facta byggede Erklæring maa antages at være, at i Stockholm og i Kjöbenhavn i

Lighed med, hvad tidligere her har været Tilfældet, har dannet sig Committeeer for at følge Syphilisationsforsøgene og nøie bemærke, hvad der kan antages at være deres Resultater. Som Følge af de ved Naturforskermödet fremkomne Oplysninger og den fremsatte Formening maa og ansees at være, at flere Læger her i Christiania have begyndt at anvende Syphilisation i deres private Praxis og, hvad vel fortjener at bemærkes, at man paa den ene af Rigshospitalets Afdelinger for Hudsygdomme, hvor man tidligere, saavidt jeg erindrer, kun i eet Tilfælde har anvendt Syphilisation, senere mere almindeligt har anvendt den i curativ Hensigt.

Under disse Omstændigheder, i det samme Rum, hvor Naturforskerforsamlingens anførte Erklæring var falden, og et Par Maaneder derefter, var det, at Professor *Faye* fandt det nødvendigt at bringe paa Bane en Discussion angaaende Syphilisationen, uagtet det ikke kunde være at vente, at væsentlige nye Data vare erholdte. Man har vistnok omtalt som Noget, der maatte komme i Betragtning, at der var indtruffet nogle Recidiver hos Syphiliserede, der ikke havde brugt Qviksölv, og at nogle Individuer under Syphilisationsbehandlingen ikke havde viist det gode Almeenbefindende, hvad tidligere var anseet for en bestemt Regel, men efterat der nu har været oplyst, under hvilke Omstændigheder disse Tilfælde havde viist sig, saa maatte man formeentligen ved Forhandlingerne her i det medicinske Selskab fornemmelig söge at bringe paa det Rene, hvad der efter de fortsatte Syphilisationsforsög kan ansees at være Syphilisationens Resultater.

Omendskjönt dette er min Formening om, hvad der for Tiden kan være at omhandle Syphilisationen vedkommende, maa jeg dog vedblive det forud gjorte Forbehold angaaende Bemærkninger til Professor *Fayes* Foredrag.

Faye: Det var med stor Forundring, at han un hørte *Chr. Boeck* erklære, at han ikke fattede, hvorfor vi her discuterede Sagen, efterat den i Sommer var for i Naturforskermödet. Prof. *Chr. Boeck* er en Discussionens Mand og ønsker Sagen belyst paa et factisk Fundament, hvilket han ogsaa siger, at her er skeet bedre end i Paris og Turin. Dette Selskab bör discutere en Sag af den Betydning som nærværende, naar dertil falder Anledning ogsaa i Fremtiden; da Skrifter herom ere udgivne og anmeldte i Udlandet og der discuterede, medens vi i alle disse Aar ingen Forhandling have holdt derom hverken i vort Tidsskrift eller her i Selskabet. At Dröftelsen under Naturforskermödet hverken kunde blive meget grundig eller udtømmende, er let at forstaae, og da Mödets Forhandlinger, der desuden omfattede en Mængde heterogene Videnskabsgrene, ikke kunne udkomme hurtigt og aldrig ere det, samt dertil blive lidet bekjendte i Udlandet, maatte just en Discussion inden vort Selskab være paa sit rette Sted, hvad jeg ogsaa troer de Fleste ere enige i. At jeg har gjort Begyndelsen, har sin simple Forklaring deri, at jeg paa min seneste Reise saa at sige blev nödt til at omhandle Sagen, og hvad jeg har sagt og hvad jeg har meent, det önskede jeg ogsaa at meddele mine Colleger her hjemme.

Dr. *J. Vogt* meddeelte, at Professor *Hassing* i Kjöbenhavn havde paabegyndt Syphilisationen hos en Patient, og fortsat dermed i 4 Maaneder uden noget Resultat, idet Inoculationerne aldrig udviklede sig ordentligt, uagtet han ved Söfolk ideligt fik godt Pus. Ifölge Brev fra Prof. *Hassing* til Prof. *W. Boeck* fik Patienten Rhupia, men ikke desmindre fortsattes Syphilisationen paa 7de Maaned. Senere syphiliserede han et Barn, paa hvilket Phænomenene vare svundne; et tredie Tilfælde agtede han at tage i Behand-

ling i Januar Maaned. Der skal forresten, i Lighed med hvad der er skeet i Stockholm og her, være nedsat en Syphilisationscommittee ogsaa i Kjöbenhavn.

Lector *Voss*: Det maa ansees for en Anomalie, naar hvert Medlem af en Commission finder det rettest at give tilbedste sine individuelle Anskuelser, istedetfor at indordne disse, saavidt det lader sig gjöre, i et fælleds Resumé. En saadan Anomalie har fundet Sted under den Discussion, som er bleven vakt angaaende Syphilisationen, idet nemlig 2 af Controlcommitteens Medlemmer have meddeelt Oplysninger og Bemærkninger, stötte til de Observationer, som ere blevne anförte i Committeens Protokoller. Som Medlem af samme Commttee vil jeg for mit Vedkommende ikke bidrage til, at den falder mere istykker.

I Sagens Realitet maa jeg forövrigt slutte mig til Dr. *Egeberg*. Efter hvad jeg har seet af Syphilisationsforsögene maa jeg erklære, at jeg sætter Syphilisationen som curativt Middel imod Syphilis höiere end mercuriel Behandling. Jeg vil uden Onsvöb erklære, at, skulde jeg komme til at lide af secundær Syphilis, vilde jeg lade mig syphilisere, og af denne Erklæring vil jeg formode, at man vil indsee, at jeg ogsaa vilde tilraade Andre at tye til dette Remedium.

Hvad Immunitetsspörsgsmaalet angaaer, saaledes som det er opstillet af Prof. *Faye*, da maa jeg ligeledes med *Egeberg* bemærke, at det ikke vedkommer Syphilisationen som curativt Middel. Jeg gaaer af Veien for de Hypoteser og Indkast, som ere fremsatte angaaende Immuniteten; thi en Discussion angaaende den gaaer meest ud paa det Löse, hvormed den kan sysselsætte sig, der synes derom.

Möde den 28de Januar 1857.

Egeberg: Jeg kan ikke lade det af Lector *Voss* i sidste Möde Anførte hengaae uden et Par Bemærkninger. Jeg er enig med ham i, at kun den samlede Controlcommittee bör afgive Beretning om vor Protokol og dens Resultater. Men jeg for min Deel har ikke indladt mig paa nogen Beretning og saaledes vedkommer ikke denne Anke mig. Forøvrigt har jeg forstaaet Controlcommissionens Opgave væsentlig at være den, at paasee, at de Syphilerede, som angives at lide af Syphilis, virkelig ere syphilitiske, og at de, som angives helbredede ved Syphilisation, ved Udskrivningen virkelig ere befriede for ethvert syphilitisk Symptom, og for det 3die, at Recidiver ikke forties, men blive noterede i vor Protokol ligesaa samvittighedsfuldt som Helbredelserne, — kort vor Opgave er at paasee, at Observationerne blive redelige og paalidelige Facta, altsaa tjenlige som videnskabelige Argumenter pro eller contra. Af og til, hvert Aar f. Ex., opsummerer Controlcommitteen Antallet af Helbredede — sammenligner det med Antallet af de Behandlede — anfører Antallet af Recidiver og denne korte Facit er det, som skal dömmes Syphilisationen; men hverken Lector *Voss*, eller *Steffens* eller jeg ere satte til at være Dommere i denne Sag. Vore individuelle Anskuelser kommer det ikke an paa. Naar derfor Lector *Voss* troer at burde oplyse, at han foretrækker Syphilisationen som curativt Middel imod Syphilis for den mercurielle Behandling, da kan dette være interessant for dem, som heller ville have Autoriteter at støtte sig til end til Facta. Jeg for min Deel antager det endnu for tidligt at fælde Dommen om Syphilisationen i Sammenligning med den mercurielle Behandling; kun saa meget tör jeg sige, at den nye Behandling giver godt Haab.

Steffens: Hos Lector *Voss* kan den Yttring misforstaaes, at han for sit Vedkommende ei vil bidrage til at Committeeen falder end mere istykker. Committeeen har aldrig været uenig om *Facta*, hvorpaa det, efter hvad *Egeberg* siger, kommer an.

Voss: *Steffens* anførte en Deel Ting, hvorom den samlede Committee ingen Beretning havde givet. Naar eet Medlem sagde Noget, kunde man let involvere at ogsaa de övrige Medlemmer vare vidende derom. Han havde heller seet, at der var leveret et Uddrag af Protokollen fra den samlede Committee end Beretning fra et enkelt Medlem.

Steffens: Under sidste Naturforskermöde var *Egeberg* borte. Committeeens övrige Medlemmer vare da blevne enige om, at Committeeen maatte ytre sig. *Steffens* skulde da give et Recit af Protocollen, hvilket skede, og hvorimod *Voss* ei protesterede. Der anførtes dengang blot *Facta*. Da Discussionen nu atter bragtes paa Bane her, antog han, at Selskabet gjerne vilde vide, hvad senere var tilfört Protokollen og at han lettest kunde supplere sin tidligere Beretning. Han udbad sig derfor Protokollen af *Egeberg* med Tilkjendegivende af sin Hensigt, men tilföiede senere udtrykkelig i sit Foredrag, at hans Meddelelser ikke kom fra den samlede Committee, men skede paa egne Vegne. Havde han anført Noget, som ikke var overensstemmende med det af de andre Herrer Observerede, burde disse ikke have undladt at protestere, og han kunde ei indsee, at der var det Mindste iveien for, at et enkelt Medlem af Committeeen eller hvilkensomhelst Anden, benyttede hvad der stod i Protokollen. Beretninger fra den samlede Committee vilde herved ikke gjøres overflödige.

Egeberg: Det havde vistnok været bedre, om Com-

mitteens Medlemmer iforveien havde confereret desangaaende.

W. Boeck: Jeg tør forudsætte, at Selskabet vil være enigt med mig i, at jeg ifølge det Forhold, hvori jeg staaer til Sagen, bør imödegaae enhver fremkommen Indvending, om jeg end derved optager nogen Tid, og jeg er enig med Prof. *Faye* deri, at vi skulle oplyse det Standpunkt, hvorpaa Syphilisationen hos os befinder sig. Först maa jeg yttre nogle Ord i Anledning af de historiske Bemærkninger vedkommende denne Sag, som Prof. *Faye* i forrige Möde har meddeelt. *F.* siger, at jeg med en fra mit Standpunkt ikke uberettiget Misbilligelse har omtalt de Vanskeligheder og Hindringer, der af Journalredacturer ere lagte iveien for Publicationen af mine Arbeider. Jeg svarer hertil, at det aldrig har været min Tanke, at yttre nogen Misbilligelse; da Prof. *Faye* i det förste Möde, da denne Sag var under Discussion i dette Selskab, berettede os hvad han i Paris havde foretaget, for at gjöre Syphilisationens Resultater bekjendte, fandt jeg det vilde forekommet besynderligt, om jeg, der her har interesseret mig saameget for Sagen, ikke ogsaa i Udlandet, naar jeg var der, skulde have virket hvad jeg kunde for at fremme den, jeg meddeelte derfor med nogle faa Ord hvad der var passeret mellem mig og et Par af de förste Journalister i Paris. Det kan være muligt, at jeg paa Grund af, at jeg saameget som muligt önskede at afkorte den Deel af mit Foredrag, der ikke mere directe gik ind paa selve Sagen, kan have yttret mig paa en saadan Maade, at det kan være bleven antaget som en Misbilligelse fra min Side, det er mig derfor kjært at faae Anledning til at oplyse, at det aldrig har været min Tanke at misbillige Nogens Færd i denne Sag, der a priori betragtet indeholder saa meget urimeligt. Det

har ikke kunnet falde mig ind, at *Amédée Latour* skulde have den Tillid til en Udlænding, som han ikke nærmere kjender, at han uden videre skulde have optaget Noget angaaende en i hele Frankrige saa ilde anset Sag, forinden han paa en eller anden Maade havde erhvervet sig Vished for Rigtigheden af, hvad der var ham meddeelt. Jeg skylder ogsaa at tilføie, at den saare venskabelige Maade, hvorpaa jeg af Colleger i Paris er imødekomet, maatte gjöre, at jeg ikke uden gyldig Grund vilde fremsætte nogen Anke. Saaledes har jeg ikke heller noget imod *Follins* Kritik, jeg har sagt, at den bortræsonnerer de bevisende Facta, de som angaae ikke mercurialiserede Syge, medens den fornemmelig dvæler ved de mindre gode Resultater hos de Mercurialiserede, det er ganske som med den danske Recensent, om hvem det aldrig har faldet mig ind at sige et ondt Ord, hans Recension var morsomt skreven og jeg har fornøiet mig ved at læse den; det har ogsaa glædet mig at læse *Follin's*, thi den indeholder meget godt, men man seer af Beggës, at de ei have haft Anledning til at see noget af Syphilisationen.

Prof. *Faye* kommer atter tilbage til det i *Malgaigne's* Journal brugte Udtryk „sous les auspices et aux frais de l'université.“ Jeg skal da tage den Sag paa korteste Maade; skulde deri være noget urigtigt, saa tager jeg Ansvarer ganske paa mig, Bogen indeholder, som jeg forhen har bemærket, ikke meget andet end Observationer hentede lige fra selve Naturen, den kan saaledes aldrig blive Universitetet til nogen Forkleinselse. *Faye* spørger, om det franske Resumé er overgivet Selskabet, nei det er det ikke, fordi jeg formoder Selskabet ikke havde synderlig Brug for et kort Uddrag af en Bog, som man kjendte.

Prof. *Faye* omtaler *Rayer's* Yttringer angaaende Sa-

gen, og jeg er ligesom *F.* paa det fuldkomneste overtydet om, at denne Mand taler med Upartiskhed og Velvillie saavel for Sag som for Personer, og jeg kan ligefrem sige, jeg troer hans Mening maaskee er den rigtige.

Angaaende denne Sags Stilling i de sidste Maaneder i Paris kan jeg berette, at *Nélaton* har i November i sin Klinik holdt et Foredrag over en syphilitisk Person, ved denne Leilighed omhandlet Syphilisationen og derefter overdraget den Syge til *Auzias-Turennes* Behandling. Jeg maa dog tilføie, at denne Syge er en 18aarig Pige, saa lidet udviklet, at man ikke skulde antage hende for mere end 12 Aar, hun er ikke menstrueret, hun lider af hereditær Syphilis, navnlig Beenaffection, er meget svag og anæmisk. Det er altsaa ikke et Subject, der er synderlig skikket til Experimentet, dog heder det i det Brev, jeg idag har modtaget, at hendes Almeenbefindende begynder at bedres.

Forinden jeg forlader disse til Syphilisationens Historie hørende Notitser, maa jeg dog endnu engang omhandle *Thirys* lille Skrift, da det er sagt, at *Thiry* ikke har feilet i Andet end deri, at han ikke længe nok har fortsat med Inoculationerne. *Thiry* havde af Politiepræfecten faaet det Hverv at undersøge, hvorvidt Syphilisationen som prophylaktisk og curativ Methode havde noget Værd og navnlig mod den constitutionelle Syphilis. Han fik visselig ikke dette Hverv, fordi han som Syphilidolog ansaaes for en større Autoritet end dem, man i Paris havde at byde over, men fordi han antoges at staae udenfor Partierne. Men hvorledes opfyldte han dette Tillidshverv? Som jeg allerede tidligere har anført, han tog 3 Personer med simple Chankre i Behandling, og da disse bleve kjede af det, efter en for Syphilisation aldeles utilstrækkelig Tid, lod han Sagen fare og indberettede til Præfecten, at den hele Syphili-

sation var en Chimære. Han kunde været undskyldt om han ikke havde havt Materialier til sin Raadighed, hvorefter han kunde rettet sin Handlemaade, men det vil erindres, at *Sperino's* store Værk udkom i Januar 1853 og jeg feiler visselig ikke, naar jeg antager den italienske Udgave er udkommen tidligere, *Thiry's* Brochure er fra 1853. Denne Mand er virkelig den eneste af dem, som her ere berørte, som jeg i denne Sag kan bebreide noget.

Jeg gaaer over til Sammenstillingen af Syphilisationen med Mercurialbehandlingen, hvorved ganske vist, som Prof. *Faye* siger, denne Discussion har faaet en bredere Basis end fra Begyndelsen paatænkt, men jeg mener denne bredere Basis er nødvendig, naar vi ville dømme med nogen Sikkerhed. Naar der er Spørgsmaal om en ny Methode og allerhelst en Methode, der ved det første Öiekast maa forekomme deels noget betænkelig, deels urimelig, saa bliver der nødvendigviis Spørgsmaal om den Behandling, vi anvende, er i enhver Henseende tilfredsstillende, thi er den det, bör vi ikke indlade os paa en hazarderet Experimenteren. Efter min Formening er Mercurialbehandlingen langt fra tilfredsstillende, men Prof. *Faye* mener, at de mindre gunstige Resultater, vi maaskee hidtil have havt af Mercurialbehandlingen, have været begrundede i den Maade, hvorpaa man har givet Mercuren. *F.* omtaler, hvorledes man hos os tidligere anvendte Mercuren mod den primære Syphilis og fremkaldte en langvarig Salivation og hvorledes en enkelt Mand endog anvendte indtil 6 stærke Mercurialcure efter hverandre. Det er ganske vist, at der blev givet Mercur mod alle primære Tilfælde, fordi man endnu ikke distingverede mellem de simple og indurerede Chankre, eller ialfald ikke tillagde dem den forskjellige Betydning med Hensyn til den constitutionelle Syphilis, som vi nu

efter *Ricord's* Lære vide at de have. Men vi maa ikke forglemme, at Mange, og blandt dem ogsaa *Ricord*, endnu give Mercur mod de indurerede Chankre, og hvad Mængden af Mercur angaaer, da have vi altid paa vort Hospital seet, at de første Tegn til Salivation nöiagtig bleve observerede og afgave en bestemt Indication for at ophöre med Brugen af Mercur. Det er sandt, at naar Salivationen var ophört, blev Mercuren endnu engang repeteret, fordi man troede paa den Maade sikkrere at undgaae Recidiver, men de første Spor af Salivation vare Tegnet til igjen at ophöre. At Salivationen undertiden kunde vare længe, det er rigtigt, men det er, hvad der kan hænde efter hvilkensomhelst Mercurialbehandling og er begrundet i Individualiteten og ikke alene i den større eller mindre Mængde af Mercur, der er given. Man har ikke hos os anseet den stærke Salivation nödvendig for at helbrede Syphilis, tvertimod man har sögt at undgaae den. Naar derfor *Faye* mener, at en Statistik hentet fra ældre Journaler ikke vil blive antagen af fremmede Videnskabsmænd som Sammenligningsled af stringent Gyldighed, da er jeg ikke deri enig med ham, jeg troer, at den i mange Henseender kan give os vigtige Bidrag; jeg staaer nemlig i den Formening, at vi ikke maae antage, at vi netop nu have fundet den rette Maade at give Mercuren paa, jeg troer ikke heller, at det kommer saa særdeles meget an paa Maaden at give den paa, eller paa den Mængde, som vi give, men Hovedsagen ligger i selve Midlet. Gjennemgaae vi den syphilitiske Sygdoms Historie saa finde vi, at man i enkelte Perioder har givet Mercuren i store Doser, saa har man fundet sig mindre tilfredsstillet derved; derpaa har man begyndt med meget smaae Doser, men Resultaterne bleve nok ikke derefter bedre og vi see nu Tegn til, at Enkelte igjen ere paaveie til at slaae ind

paa de rigelige Mercurialdoser. Jeg troer derfor ikke, at vi behöve at kaste alle vore tidligere Observationer bort.

Naar Prof. *Faye* i Modsætning til den Behandling, der hos os er anvendt, fremstiller *Sigmund's* Inunctionscure, med de smaae Doser af Ungv. mercuriale og anförer hans store Statistik som Beviis for disses Fortrinlighed, da siger jeg derom, at jeg stedse med Hensyn til saadan Statistik er bange for den, der kommer fra de meget store Stæder. Kommer den fra Paris og London har jeg ikke den ringeste Respect for den, det ligger i Forholdenes Natur, at den ei kan have nogen nödvendig Grad af Nöiagtighed, thi Hospitalerne ere her saa mange og alle Forholde saa store, at de enkelte Syge ei kunne controlleres, efterat de ere udskrevne af Behandlingen. Tage vi Wien, da er det vel allerede noget bedre, men jeg troer dog, at vi under vore simple og indskrænkede Forholde kunne i disse Ting opnaae en Nöiagtighed, som paa de större Steder er umulig, og som vi derfor skulle benytte. Med min Dom om Mercuren staaer jeg forövrigt ikke ene, af en Skrivelse fra Prof. *Hassing* kan jeg meddele fölgende Linier, som tydeligen nok vise hans Mistillid til Mercur: „Det har allerede i mange Aar været min Overbeviisning, at den mercurielle Behandling af Syphilis, om den end for Tiden maa vælges fremfor de andre Methoder, ikke tilfredsstillter, og at navnlig Recidiver ere saare hyppige og i Virkeligheden meget hyppigere, end man finder omtalt hos saavel ældre som nyere Forfattere. Hvorvidt denne Omstændighed har beroet paa Mangel paa Ærlighed hos Forfatterne, der helst faae gode Resultater af deres Behandlingsmaade, eller paa en Modification af Syphilis's Karakter i det Hele ogsaa i de senere Decennier i dens Forhold til Mercur, eller paa en Eiendommelighed ved den Kjöbenhavnske Syphilis alene,

har ikke været mig tilstrækkelig klart. Men er man først kommen saavidt, at man i Mercur kun seer et meget ufuldkomment Middel mod et saa stort og udbredt Onde som Syphilis, da synes deraf at følge med Conseqvents, at man idetmindste med Velvillie maa optage ethvert nyt Forsög, der gjøres paa at bekjæmpe et saadant Onde.“

For at komme til et sikkrere Resultat om Følgerne af Mercurialbehandlingen i de sidste Aar paa Rigshospitalet, har jeg gjort nogle Uddrag af Protokollerne, som jeg her ved skal meddele, idet jeg forud vil gjøre den Bemærkning, at de nyere Methoder at give Mercur paa hos os ere bragte i Anvendelse. Dr. *Hjort* har ofte benyttet den af *Bärensprung* meget anpriste Sublimatemulsion, og jeg har paa min Afdeling anvendt Mercurialinunction, idet jeg er gaaen ned til saa smaae Doser som muligt. Det er ganske sandt, at jeg ved denne Methode har haft gode Resultater, Phænomenerne ere sikkert og hurtigt svundne, men jeg troer ikke Recidivernes Antal har været mindre end för, og det samme mener jeg gjælder efter den af Dr. *Hjort* anvendte Behandling.

I 1853 ere indkomne 116 lidende af constitutionel Syphilis, som ei forhen have været under Behandling.

Af disse ere 81 behandlede 1 Gang

—	23	—	2	—
—	7	—	3	—
—	2	—	4	—
—	2	—	5	—
—	1	—	8	—

35 Individer have altsaa haft Recidiv, men da flere have haft flere Recidiver, bliver disses Totalsum 58.

I 1854 ere indkomne 121 lidende af constitutionel Syphilis, som ei forhen have været under Behandling.

Af disse ere	80	behandlede	1	Gang
—	20	—	2	—
—	16	—	3	—
—	4	—	4	—
—	1	—	6	—

41 Individuer have altsaa havt Recidiv, men da flere have havt flere Recidiver, bliver disses Totalsum 69.

I 1855 ere indkomne 87 lidende af constitutionel Syphilis, som ei forhen have været under Behandling.

Af disse ere	61	behandlede	1	Gang
—	19	—	2	—
—	4	—	3	—
—	4	—	4	—

27 Individuer have altsaa havt Recidiv, men da flere have havt flere Recidiver, bliver disses Totalsum 39.

Jeg skal endnu levere et andet Uddrag, som jeg har gjort, hvorefter man faaer et Begreb om Behandlingstiden. Jeg har optaget alle de Syge, der ere behandlede i 1856. Deres Antal er 100, og naar man sammenlægger den Tid, der falder paa de Recidiver, mange af disse have været underkastede, da bliver den samlede Behandlingstid 14713 Dage, der falder altsaa paa enhver Syg $147\frac{13}{100}$ Dage.

Det er klart, at dersom man slaaer flere Aar sammen, vil Behandlingstiden ikke blive saa lang, da de flere gjentagne Recidiver give denne ugunstige Middeltid for det enkelte Aar.

Da jeg har været nødsaget til i en meget kort Tid at gjøre disse Uddrag, kan det være muligt, at enkelte Unøjagtigheder kunne have indsneget sig, men jeg troer ikke, at de skulle være af den Betydning, at de i nogen mærkelig Grad skulle kunne forandre de her anførte Resultater.

Jeg vil endnu tilføie en Beretning om de Syge med

Recidiver efter Mercurialbrug og om Mødre, der have født syphilitiske Børn, som jeg har faaet under Behandling, siden jeg tidligere under denne Discussion fremstillede lignende Syge her i Selskabet.

1) *Sigrid Johnsdatter*, 60 Aar gammel, hun er i Slutningen af 1846 behandlet i det chroniske Sygehuus 2 Maaneder for Syphilis, dernæst fra $13/3 47$ — $21/4 47$ med Calomel og fra $9/1 48$ — $5/5 48$ med Kali hydroiodicum og Diæta parca. Hun indkom i Slutningen af forrige Aar med Phænomener af Paralysis générale, men nogle Dage efter fik hun et apoplektisk Anfald, som efter et Par Ugers Forløb endte med Döden. Ved den af Lector *Voss* foretagne Obduction fandtes saavel i Crus cerebri dextrum som i Medulla spinalis fibroplastiske Svulster; om disse ere fremkaldte ved den syphilitiske Dyscrasie, ved Forbindelsen af Syphilis med Mercur, eller om de have været uafhængige af hele denne Historie, det veed jeg ikke.

2) *Oline Knudsen*, 42 Aar gammel, blev for 6 Aar siden behandlet i sit Hjem for constitutionel Syphilis. Under denne Behandling blev hun, ved en i Huset opkommen Ildebrand, nödsaget til at gaae ud i koldt og fugtigt Veir. Hun er nu indlagt i det chroniske Sygehuus og lider af en i höi Grad udbredt serpiginos Syphilide, der ere betydelige Contracturer i Knæledene, hun er afmagret, svag og slöv.

3) *Jacobine Fredriksdatter*, blev behandlet i Righospitalet fra $6/1 51$ — $14/5 51$ tilligemed sit første Barn, der dengang döde paa Hospitalet af Syphilis. Hun har i sit Hjem et 3 Aar gammelt Barn, der i Byen er behandlet for Syphilis. Hun medbragte, da hun nu selv frisk blev indlagt i Hospitalet, sit sidste, nogle Maaneder gamle Barn, som senere er dödt af en Erysipelas phlegmonoideum.

4) *Caroline Jensdatter*, indlagt i Righospitalet i De-

cember forrige Aar. 5 Aar efterat hun første Gang var bleven behandlet i Hospitalet for constitutionel Syphilis, nedkom hun med et syphilitisk Barn, som i en Alder af 3 Maaneder fik Syphilis og døde paa Hospitalet. For 1 Aar siden fødte hun et syphilitisk Barn, der kom 8 Uger for- tidlig. Hun har nu atter faaet et syphilitisk Barn, som hun følger i Hospitalet; thi der er for Öieblikket hos hende ingen syphilitiske Phænomenener, men hun er anæmisk, svag og klager over bestandige Smerter i Hovedet. Hun er 5 Gange tidligere behandlet i Hospitalet.

5) *Ingeborg Nilsdatter* fødte Hösten 1849 et Barn, som lever og er friskt. Hun blev gift Vaaren 1850, blev om Sommeren 1851 smittet af sin Mand og fødte Vaaren 1852 et dödfödt Barn, ligeledes i Februar 1853 et næsten fuld- baaret dödt Barn, ligeledes om Hösten 1855 et næsten fuldbaaret dödt Barn og endelig om Hösten 1856 et fuld- baaret Barn, som nu behandles paa Hospitalet for hereditær Syphilis.

Der er af Prof. *Faye* omtalt nogle almindelige syphi- lidologiske Sætninger, som jeg i Korthed skal berøre, nemlig *Sigmund's* Erfaring om Cauteriseren af Chanker- saar. Hans Erfaringer ere støttede til 1000 Tilfælde og han har derefter det sikke Resultat, at constitutionel Sy- philis ikke udvikler sig, hvis Cauterisationen skeer inden den 5te eller 4de Dag. Denne Sætning anseer jeg aldeles rigtig, men jeg maa gjöre den Bemærkning, at den ikke tilkommer *Sigmund*, men derimod *Ricord*. Jeg bör ogsaa gjöre opmærksom paa, at i Naturforskermödet 1851 med- deelte Prof. *Carlson* og Prof. *Larsen* sine Erfaringer i samme Retning.

F. omtalte ogsaa de suppurerende Buboner og deres Forhold til constitutionel Syphilis. Som Beviis paa, hvor

vanskeligt det er at give Enhver Sit, vil jeg anføre nogle Ord af en fransk Forfatter *Thierry de Hery*, der har skrevet i 1660 og som *Auzias-Turenne* har gjort mig opmærksom paa. Han siger angaaende disse Buboner følgende:

„Et en cecy plusieurs Empiriques sont aujourd' huy cause de grands maux; les quels abusans de l'office d'un Médecin, exhiberont quelque médecine forte, comme lozenge diacarthami, au de succo ros: ou cotignac de Lyon dissouls, & en grande quantité, afin que par le nombre de selles qui s'en ensvivent, ils semblent avoir donné une bonne médecine: Et faute de raison ne peuvent juger que nature provide et forte à de coustume, svivant son mouvement, expeller aux aisnes, émonctoires du foye, le virus ou venin; de sorte que par le moyen d'un bubon ou poulain, on est exempt de la verolle &c. — —“

Jeg gaaer igjen over til Immuniteten, der, som Prof. *F.* har sagt, er aldeles benegtet af vægtige Auctoriteter; vi have allerede seet, hvorledes det forholder sig med *Thiry's* Benegten. Hans Experimenteren er i den Grad ufuldstændig, at der Intet kan argumenteres fra den. *Ricord* er af samme Mening, og har, som et Brev fra Paris oplyser, (Brevet oplæstes, men da *Boeck* ikke vidste om Forfatteren ønskede at det skulde publiceres, gjengives det ikke her) ladet en af sine Elever inoculere sig lige indtil 1000 Chan-kere, men ligesaasnart heder det, som disse ere fremkomne, har han destrucet dem. Han har saaledes ikke gennemgaaet Syphilisationens forskjellige Stadier, og der kan saaledes ikke være Spørgsmaal om Immunitet. — Jeg tænker nok ogsaa, at enhver af de Herrer i dette Selskab, der have havt Anledning til at see Syphilisationens Gang, vil med mig være enig i, at dersom Inoculationerne vare foretagne paa en rigtig Maade, vilde Immuniteten ikke være

udebleven. Forövrigt siger Prof. *F.*, at min Troe om Immuniteten er forandret, men derimod maa jeg protestere, jeg vil for det Förste erindre om, at jeg aldrig med fuldkommen Bestemthed har yttret mig om Immunitetens Varighed, min Tvivl i denne Henseende ligger tydelig nok deri, at jeg ikke har villet experimentere paa helbredede Mennesker; det er sandt, at jeg i min sidste Brochure har yttret, at jeg var tilböielig til at troe, at Immuniteten vedvarede; men jeg har i de tidligere Möder forklaret, at jeg ikke anseer Immuniteten hævet, fordi det efter nogen Tid vil være muligt at fremkalde nogle enkelte Pustler og Saar. Jeg har ikke derfor den samme Tilstand for mig, som den, hvorfra jeg gik ud, da jeg begyndte Syphilisationen og frembragte hele Rækker af Chankre. *F.* sammenblander hermed de efter kortere Tid end 1 Aar indtrufne Recidiver, men det er vel at mærke, at vi her have havt Tilfælde for os, i hvilke der ved den første Inoculation har viist sig mindre Modtagelighed end sædvanlig for det syphilitiske Virus, en Tilstand lignende den, som vi ikke saa ganske sjelden finder ved Vaccinationen, idet et Barn til en Tid kan være mindre modtagelig, men efter nogen Tids Forløb ved ny Vaccination faaer gode Pustler.

Jeg anseer, som jeg altid har sagt, Immunitetsspørgsmaalet af største Vigtighed, men jeg troer ikke vi have forstaaet hinanden hvad dette Spørgsmaal betræffer. Om Immuniteten ikke varede mere end 1 Dag var Syphilisationen dog som Curmethode lige god; thi jeg har dog som Læge först og fremst for Öie at helbrede den Syge; dersom Immuniteten fremdeles vedvarer, da er der gjort noget endnu mere, da er der Rimelighed for, at den Syge ei igjen faaer Syphilis. Jeg kan med Hensyn hertil berette, at ingen af de Syphiliserede er kommen tilbage med en

ved ny Smitte paadrageden Affection. Jeg har derimod allerede havt 3 Exempler paa, at Syphiliserede have paadraget sig Gonorrhoe, og det strax efter at de ere komne ud af Behandlingen med Syphilisation. Der er nu visselig ingen hos os, der troer paa Identiteten af disse Former, men jeg troer dog det kunde være af Interesse at nævne dette Factum, der i mine Öine bliver et Beviis mere for Grundforskjelligheden af disse virulente Sygdomme.

Naar Professor *Faye* tænker sig Muligheden af, at Immuniteten allerede efter et Par Uger vil være hævet, da kan jeg derom fra mine Observationer give nogle Oplysninger:

Peder Olsen er sidste Gang inoculeret med positivt Resultat den $12/3$ 55, Inoculation forsögt, men med negativt Resultat den $11/4$ 55.

Kari Larsdatter — $18/12$ 55, — $5/1$ 56.

Gunnerius Jensen — $28/9$ 55, — $10/10$ 55.

Anne Fremmin — $22/7$ 55, — $13/8$ 55.

Karen Olsdatter — $5/7$ 55, flere Gange siden er Inoculation forsögt indtil $15/8$ 55, af disse Inoculationer har 1 slaæet an den $1/8$ 55.

Prof. *Faye* taler om en temporær Hudimmunitet og en Organismeimmunitet, jeg kan ikke vel tænke mig en Immunitet indskrænket til Huden alene, men da disse Ord ere brugte, vil *Faye* vist nærmere forklare, hvad dermed er meent. Jeg skal derimod opholde mig noget mere ved den flere Gange omtalte locale Immunitet, hvorom jeg, efterat have gjennemgaaet en stor Deel af mine Observationer, kan give nogen Oplysning.

1. Naar et Individ er inoculeret til Immunitet paa enkelte Dele af Legemet og forskjellig Materie paa disse samme Dele er forsögt, da vil den Materie, der paa de

tidligere inoculerede Steder giver negativt Resultat, paa andre Steder heller ikke slaae an eller den vil kun frembringe enkelte Pustler, saaledes var Tilfældet hos:

a) *Ingeborg Thorstensdatter*, hos hvem Syphilisationen blev paabegyndt den 7de November 1855. Fra 25de Led paa höire Laar förtes Materien til höire Læg, hvor den slog an i 4 Led og paa Laaret kun i 1 Led fra samme Tid at regne. Ganske det samme Forhold fandt Sted paa venstre Side, kun med Undtagelse af, at den her slog an i 5 Led paa Læggen.

b) *Jörgen Larsen*. Da Immunitet var opnaaet i Siderne og paa Laarene, forsögte jeg at inoculere ham med 2 forskjellige Slags Materie paa Armene, men med negativt Resultat.

c) *Nils Nilsen*. Efterat Materien ikke længer slog an paa Laarene og Armene, blev den fört til Siderne; den först anbragte Materie slog an i 1 Led, Nr. 2 slog aldeles ikke an.

d) *Johan Larsen*. Efterat en længere Række af Inoculationer var gennemfört paa Laarene og Armene, og Materien ikke længer her slog an, blev den fört til Siderne, men her var det ikke muligt at bringe den til at slaae an i flere end 1 Led.

2. Dersom endnu ikke et Individ har viist Immunitet for forskjellige Materier, vil en ny anbragt Materie kunne slaae an i flere Led paa et Sted, hvor endnu ingen Inoculation er foretagen, end paa de tidligere inoculerede Steder.

a) *Carl Halvorsen*. Da Inoculationen var gaaen gennem 15 Led paa Laarene og Armene, blev Materien fra sidste Led fört til Siderne, hvor den slog an i 2 Led, medens den paa Laarene endnu holdt sig i 3 Led; en derefter

anbragt ny Materie slog an i 8 Led i Siderne, men kun i 6 Led paa Laarene.

b) *Anne C. Mathisen.* Den hos hende først anbragte Materie slog an paa Laarene i 30 Led og paa Armene i 22 Led. Fra 24de Led paa Laarene blev den ført til Siderne, hvor den slog an i 9 Led. Den dernæst anbragte Materie slog an paa Laarene i 2 Led, men i Siderne i 9 Led.

Der optræder endnu mange forskjellige Forhold ved Inoculationen af den syphilitiske Materie, der i physiologisk Henseende forekomme mig at have stor Interesse, og jeg skal tillade mig at berøre nogle:

1. Naar en Materie ikke længer slaaer an, kan man gaae tilbage til et tidligere Led i Rækken og man faaer da ofte netop saa mange Gange positivt Resultat, som Materien tidligere har givet fra det samme Led at regne.

Paa denne Maade bliver det muligt, dersom man savner ny Materie, at vedligeholde de primære Chankre saa meget længer.

Denne Observation ledede mig ogsaa ind paa en Modification af min tidligere Syphilisationsmethode. Jeg troede nemlig i det nysnævnte Forhold at finde en forskjellig Individualitet udtalt i de forskjellige Saar, jeg tænker mig derfor Muligheden af, at jeg ved bestandig at tage Materie fra de Saar, der syntes at besidde den største Kraft, det vil sige de ældste, maaskee hurtigere skulde kunne tilendebringe Syphilisationen og denne Formodning synes virkelig ikke at være ugrundet.

Uagtet Materien viser hos det Individ, der syphileres, en saa bestemt og saa forskjellig Kraft, saa synes den, overført til et andet Individ at vise samme Styrke, enten jeg tager den fra 1ste eller fra 10de Led.

2. Materie af samme Udspring slaaer an i flere Led paa Laarene end paa Armene, men ved bestandig at bringe ny Materie fra Laarene, naar den paa Armene er uddöd, kan man bringe Materien til at vedligeholde sig længere paa sidstnævnte Sted.

Jeg kunde endnu anföre mange andre Forholde, der have viist sig ved de hidtil udförte Inoculationer, men Tiden bliver for kort.

Prof. *Faye* omtaler fremdeles den af ham omhandlede Præmie, men jeg kan ikke gaae ind paa denne Experimentation, jeg kan ikke overtale mig til at experimentere paa friske Mennesker, det strider mod mine Principer som Læge. Jeg har gjort Forsög med Syphilisation hos Enkelte, der ei have lidt af Syphilis, men de have haft Sygdomme i hvilke Experimentationen efter min Mening er tilladt, navnlig have flere blandt dem lidt af Cancer.

Jeg gaaer over til Hovedsagen, Helbredelsen af de Syge ved Syphilisation. Prof. *Faye* og heller ikke nogen Anden, saavidt jeg veed, benægter Facta, og nu have vi ikke alene Facta at opvise fra Christiania, vi have dem fra flere andre Steder, jeg skal oplæse et Par Breve, som jeg i den sidste Tid har modtaget fra Colleger.

Den 25de December forrige Aar modtog jeg fölgende Skrivelse fra Overlæge *Danielssen* i Bergen: „Syphilisationen har her været uafbrudt i Gang siden jeg i Sommer begyndte med den, men som De veed har jeg kun faae Syphilitiske at raade over. En Kone, 70 Aar gammel, lidende af secundær Syphilis, er helbredet og saa vidt det hidtil har viist sig nu uimodtagelig for Virus. Paa det civile Sygehuus ere 2 eller 3 udskrevne helbredede. En Kone i Byen af Dr. *Löbergs* private Praktik er helbredet. To, der lede af tertiær Syphilis og som oftere havde gennemgaaet

Mercurialbehandling ere i Lungegaardshospitalet underkastede Syphilisation og ere efter 5 Maaneders Forløb immune, men de syphilitiske Saar ere hos den ene forblevne saagodtsom uforandrede. Hvad der imidlertid var iöinefaldende var, at Legemet tiltog i Kraft og Fylde, Udseendet blev frodigt og Velbefindendet i det Hele særdeles godt under Syphilisationen, og nu vige de syphilitiske Phænomener for Iodkaliet. Jeg antager efter den Forandring, Legemet har undergaaet, at naar de nu udskrives helbredede, skulle vi ikke oftere see Recidiver hos dem.“

Fra Districtslæge *Baumann* paa Lillehammer har jeg den 18de Januar d. A. modtaget følgende Skrivelse: „Jeg har herved den Fornöielse at kunne melde Dig, at jeg nu har udskrevet som helbredede tvende Personer, der i det herværende Amtssygehuus ere behandlede med Syphilisation. Den ene var et ældre Fruentimmer, der i henved et Aar havde været under Læges Behandling for constitutionel Syphilis. Hun havde Saar paa Uterus og paa Labia majora, saavel deres udvendige som indvendige Flade. Hendes Udscende var lidende, anæmisk, Haarene vare affaldne baade paa Hovedet og paa Genitalia. Da hun forlod Sygehuset vare samtlige syphilitiske Symptomer, med Undtagelse af de brune Pletter efter Inoculationerne, forsvundne. Udseendet var godt, hun var begyndt at blive fyldig; der var kommen Haar saavel paa Hovedet som paa Genitalia og Tilfredshed var udbredt over den hele Person. — Den anden Patient var en Dreng paa mellem 2 og 3 Aar, der indkom med Saar i Halsen. Hans Moder ligger her endnu; Drengen udgik fyldig og fed og befandt sig i alle Henseender vel. Moderen skal snart følge efter ham. Jeg har 5 Patienter, der formeentlig i Löbet af 4 Uger ville forlade Sygehuset, som helbredede ved Syphilisation.“

Endnu paa andre Steder gjennemføres denne Methode, det er mig bekjendt at Stadslæge *Wildhagen* i Drammen syphiliserer, men jeg har ingen detaillerede Oplysninger at meddele fra ham.

Jeg tager derfor ikke heller mit Forslag om Præmien tilbage, det er vistnok saa, at det alene af mig blev fremsat, fordi *Faye* havde udlovet en Præmie for den, der kan paa-vise en Immun. Naar der spørges om hvem der skulde modtage denne Præmie, da vil jeg gjøre det Forslag, at den, om den vindes, overgives til Lægernes Understøttelsesforening. Naar *F.* mener, at det ei i den nærmeste Fremtid kan bestemmes om Helbredelse har fundet Sted, da mener jeg man for denne Sygdoms Vedkommende faaer tage det paa samme Maade, som for andre Sygdomme og jeg tvivler ingenlunde om, at den controllerende Committee vil vide at komme ud af den Sag. Jeg har yttret, at vi fra de af Syphiliserede fødte Børn ville kunne slutte noget, men dette kan da ikke forstaaes saa, at disse først skulle blive voxne. Jeg har forövrigt nylig faaet et Brev fra en i Sommer syphiliseret Kone, som dengang var frugtsom-melig; hun har nu födt et sundt og kraftigt Barn og hendes Brev aander lutter Glæde over den Behandling, hun har gennemgaaet. Jeg har oplæst det for Dr. *Egeberg*, men det egner sig ikke til Oplæsen her. Paa den anden Side er det mig bekjendt, at en af Dr. *Vogt* med Syphilisation behandlet Kone har födt et syphilitisk Barn; men det maa for Bedömmelsen af disse Tilfælde vel bemærkes, at begge disse Koners Mænd have lidt af constitutionel Syphilis, ere behandlede med Mercur og ikke siden syphiliserede.

De, som anvende Mercurialbehandlingen, have samme Mening om dens Paalidelighed, siger *Faye*, men dette er kun tildeels rigtigt, thi flere af de störste Autoriteter an-

tage aldeles ikke, at Mercuren helbreder; jeg vil som Exempler nævne *Ricord* og *Cullerier*, *Ricord* siger, den, der engang har haft constitutionel Syphilis, faaer ikke atter induceret Chanker og deri har han visselig Ret. Dette kan vel ikke forstaaes paa nogen anden Maade, end at Syphilis fremdeles eksisterer i Legemet og derfor ei paany kan erhverves. Men *Ricord* siger det er ham nok, at bringe alle Phænomener til at svinde, men hvorvidt dette Raisonnement er rigtigt, det overlader jeg til Enhver at bedømme efter hvad jeg har oplyst om Recidiverne og Sygdommens Forplantelse til Börnene.

Prof. *Faye* vedbliver at tænke sig den deriverende Virkning som den væsentligste, og han kan ikke begribe, hvilken Lighed jeg finder der er mellem Variola og Chankersaar. Det er sandt, der er ingen Lighed mellem disse tvende Former, men det er ikke heller mine Ord, jeg har sammenstillet Variola og den constitutionelle Syphilis, og disse Sygdomme have det tilfælles, at de ere Følgen af et i Blodet overgaaet animalsk Virus, og jeg betvivler meget, at det skulde være muligt ved Derivation at fjerne et saadant Virus.

Foruden de Beviser, som jeg i mit tidligere Foredrag har anfört, og de, som jeg mener ligger i hvad jeg idag har meddeelt især om den locale Immunitet, vil jeg endnu anföre nogle Facta, som jeg synes taler for en anden Virkemaade end Derivationen. Dersom vi alene holde os til Resultaterne af Behandlingen hos dem, der ei ere mercurialiserede, saa vil man finde en saadan Eensformighed, at man visselig har vanskeligt ved at tænke sig den alene som Følge af en Derivation. Nogle Syge ere vistnok mere, andre mindre modtagelige for det syphilitiske Virus, men

forövrigt see vi den samme Cyklus af Phænomener udvikle sig hos dem Alle.

Der er endnu et Moment, som jeg vil bringe i Erindring. Jeg har inoculeret Ikke-Syphilitiske med Materie fra saavel simple som indurerede Chankre og jeg har aldrig seet Udvikling af de sædvanlige Phænomener af constitutionel Syphilis (jeg skal ved en anden Leilighed omtale et eget Erythem, som jeg flere Gange har observeret, med hvis Betydning jeg endnu ikke er ganske paa det Rene), som dog visselig ikke skulde været udeblevne, om deres Udvikling ei var hindret af de fortsatte Inoculationer.

Jeg fremhævede i mit sidste Foredrag som Grund for, at det ei kunde være Derivationen alene, der bevirkede Helbredelsen, at vi undertiden see de syphilitiske Saar udbrede sig meget og ved den fortsatte Suppuration endelig udtømme den Syges Kræfter saaledes, at han uagtet alle Lægens Bestræbelser gaaer tilgrunde. *Faye* mener, at jeg især sigter til Caries, hvorimod Syphilisationen ogsaa viser sig mindre virksom. Nei, det var ikke min Mening, at det var Saar i Benene, der fremkaldte disse Resultater, det er Hudsaar, som vi finde udbredte over de forskjelligste Steder af Legemet og jeg kan erindre mig flere saadanne Syge, som jeg har seet døe hektisk. Hvad dernæst det angaaer, at Syphilisationen er mindre virksom mod de cariöse Affectioner, da er det fordi der, hvor disse forekomme, ere Mercurialcure gjerne gaaede forud.

Prof. *Faye* undrer sig over, at jeg kan tænke mig Muligheden af nogen helbredende Inoculation mod Hydrophobie, og finder ikke der er nogen Lighed mellem denne Sygdom og Syphilis. Jeg mener der er den samme Lighed som mellem Variola og den constitutionelle Syphilis, alle disse tre Sygdomsformer ere fremkaldte ved Overgangen

af et animalsk Virus i Blodmassen, men Variola og Hydrophobie ere acute Sygdomme, medens den constitutionelle Syphilis er en chronisk Sygdom og derved fremkommer forskjellige Modificationer i deres Fremtræden, men jeg tænker mig dog ifølge den Simpelhed, vi i det Hele finde i Naturen, at der ei heller for de forskjellige animalske Gifte existerer grundforskjellige Love, jeg troer tvertimod, at der er Eensformighed i dem, som det bliver vor Sag at udfinde. Det er støttet til dette Raisonnement jeg har meent, at ogsaa Hydrophobien maaskee kunde helbredes ved gjentagen Inoculation, at udfinde Detaillerne herved maa overlades Experimentationen. Det kan være muligt at Erfaringen vil vise, at denne Mening er urigtig, men absurd er den ikke.

Jeg har paaviist Muligheden af, at forstærke det syphilitiske Virus ved at overføre det til andre ikke syphilitiske Individider og derefter føre det tilbage til den, fra hvem det var udgaaet. Prof. *Faye* mener, at dette er en længe kjendt Sag og at vi have det samme ved Vaccinen, Varioloiderne og Variolæ. At Varioloider kunne fremkalde Variolæ er intet Beviis for Materiens Forstærkning, her kommer alene den individuelle Modtagelighed i Betragtning, fra en Patient med Varioloider kan en smittes og faae Variolæ, en anden kan fra samme Patient faae Variceller. Vaccinen kan forstærkes ved at overføres til andre Individider, men en svag Vaccine forstærkes ikke derved altid, og under enhver Omstændighed er Forholdet for den syphilitiske Materies Vedkommende nyt. Jeg vil ikke dermed have sagt, at det er mig, der først har paaviist dette og flere andre Ting af hvad jeg tidligere har omskrevet og omtalt, *Auzias-Turenne* har allerede for længere Tid siden beskrevet meget

af dette og hvad der tilhører ham findes fornemmelig i en længere Opsats i Archives générales.

I Anledning af hvad der er yttret om Inoculation med en Materie, der syntes at indeholde en usædvanlig Skarphed, da vil jeg meddele den Erfaring, som man meget snart gjør ved den praktiske Gjennemførelse af Syphilisationen, nemlig at nogle Individuer producere en stærkere, andre en svagere Materie, dette Forhold udpræger sig saa tydelig, at vi paa Hospitalet dagligdags sige; vi maa tage Materien fra denne eller hiin Patient, medens vi ikke ville tage den fra en anden.

Endelig har Prof. *Faye* omhandlet de hygiæniske Forholde og meent, at Methoden i den private Praxis vil have sine Vanskeligheder og Betænkeligheder. Jeg har i længere Tid gjennemført den i min private Praxis, intet er lettere og simplere og hvad Faren for Smitte betræffer, da maa man vel erindre, at Tusinde Chankre paa Laar og Arme ikke ere paa langt nær saa farlige, som een Chanker paa Genitalia. Vi maae dernæst lægge Mærke til, at de Mennesker, som vi ei tiltroe den nödvendige Forsigtighed, de indlægges i Hospitalet, og de som behandles i sit Hjem ere i Almindelighed af flere Grunde meget bange for den syphilitiske Materie. — Hvad *Faye* taler om de internationale Forholde er naturligviis en Spøg, som jeg altsaa kan lade ubesvaret.

Møde den 4de Februar 1857.

C. Boeck: Efterat Discussion angaaende Syphilisationen har været fortsat gennem flere Möder, var det vel at ønske at Selskabet kunde komme til at gaae over til Behandlingen af andre Emner, som allerede foreligge.

Jeg skulde derfor ikke igjen have forlangt Ordet, naar jeg ikke maatte være af den Mening, at det vilde være rigtigst at man, efterat man havde indladt sig paa at omhandle Syphilisationen, ogsaa søgte at fuldende Behandlingen af Emnet saaledes, at man ved dens Ophör kunde have et bestemt Begreb om, hvad den havde ledet til. Man burde kunne gjøre sig det klart, hvad der var Discussionens Resultater i praktisk og physiologisk Henseende, hvad man for Tiden havde anseet at være tilstrækkelig oplyst og saaledes sikkert, og hvad man antog endnu kunde være ubestemt af Mangel paa fuldstændig Begrundelse.

Det kan vel antages, at man ved den udförlige Discussion er kommen til visse bestemte Resultater, der endog kunne ansees at være væsentlige, men i andre Henseender er vel og Adskilligt anfört, der ikke staaer anderledes end som nögne Anförsler og individuelle Formeninge. At komme paa det Rene med, hvilken Betydning disse kunne have, enten ved Bedömmelsen af Syphilisationens Anvendelighed i curativ Hensigt eller for den physiologiske Opfatning af de ved dens Anvendelse fremtrædende Phænomener er unegtelig en Nödvendighed, naar man skal kunne sige, at man har foretaget en naturvidenskabelig Undersögelse.

Det vilde saaledes formeentligen være et ikke overflödigt Arbeide at sammenstille, hvad der ved Discussionen er anfört, og som kan ansees at være videnskabelig begrundet, hvad der er fremfört som Forudsætninger, som udfordre en nöiagtigere Undersögelse, og hvad der kan antages alene at være henkastede Yttringer uden nogen slags Begrundelse, hvilke saa let kunne fremkomme under en mundtlig Discussion. Idet jeg vil bestræbe mig for at foretage en saadan Sammenstilling, er det dog ikke med Hensigt at gjennemgaae Alt, som ved Discussionen er

fremkommet, eller med Tanke om at jeg rigtigt har opfattet, hvad der fra forskjellige Sider er fremsat, men i Formodning om, at man maa erkjende, at en Sondring er nødvendig, og at man ved yderligere Overveielse vil søge at opnaae en Fuldstændiggjørelse deraf.

Ved enhver naturvidenskabelig Discussion eller Fremstilling, er det en ubetinget Nødvendighed at der hersker Enighed angaaende den Nomenclatur og Terminologie, som man anvender. Fremstiller i Tale eller Skrift og Tilhörer eller Læser maa være aldeles enige om at betegne Begreberne med de samme bestemte Udtryk. Benytter man for samme Begreb forskellige Udtryk eller lægges i samme Udtryk forskellige Begreber, saa maa Utydelighed i Fremstilling og Forvirring i Opfatningen blive en uundgaaelig Følge. Ved Usikkerhed i saadan Retning vil lettelig opstaae uforstaaelige Modsigelser i de Angivelser, der skulle være byggede paa umiddelbare lagttagelser af Naturforhold. Saadan Usikkerhed har virkelig viist sig ved den fortsatte Discussion angaaende Syphilisationen.

For enhver fremtidig Discussion desangaaende, vil det derfor være nødvendigt at man er fuldkommen enig om, hvad Betydning man lægger i de til Anvendelse komne Udtryk.

Hvad nu først angaaer Udtrykket „Syphilisation,“ saa er man vel enig i, at man fra den reent formelle Side betragtet derved forstaaer en Indpodning af syphilitisk Materie, saaledes som man ved Vaccinationen forstaaer Indpodning af Vaccinematerie. Dette er altsaa det simple og bestemte Begreb, man lægger i Ordet Syphilisation, uden at man derved tager det ringeste Hensyn til Hensigten, hvori man foretager Indpodningen, eller til nogenslags For-

mening angaaende Gjerningens Virkning og Følger, uden for det, at der efter Indpodningen kan opstaae en Chanker.

Men ved Anvendelsen af saadan Indpodning kan man tilsigte tvende forskjellige Ting. Enten søger man derved, som ved Anvendelse af Vaccinationen, at gjøre det indpodede Individ senere umodtagelig for en vis Sygdom, der ellers ved Smitte muligen kunde blive overført; eller ogsaa søger man at hæve en Sygdomsform, der allerede er tilstede.

Den Tanke, at ville anvende Chankerindpodning for at gjøre ikke syphilitiske Individuer umodtagelige for en senere syphilitisk Smitte, kan man vel antage i en ikke ringe Grad at have foranlediget den Modstand, som af mange Læger er reist mod Syphilisationen. En saadan Anvendelse har virkelig oprørt Manges moralske Følelse, og jeg maa troe at der vel endnu findes Læger, som ved at høre tale om Syphilisationen kun have i Tankerne dens Anvendelse i prophylaktisk Hensigt, og derfor fremtræde som dens Modstandere. Saadant synes at være Tilfældet med Professor *Casper* i Berlin, naar han, efter Professor *Holst's* Forklaring, antager at Syphilisationen maatte være stridende mod den preussiske Lovgivning.

Saaledes som Syphilisationen i en større Maalestok er anvendt, vide vi imidlertid nu, at Hensigten med dens Anvendelse har været en anden, den at helbrede de af secundær Syphilis lidende Individuer for denne Sygdoms Virkning og Følger. Naar man altsaa nu nævner Syphilisationens Anvendelse, er det vel aldeles overveiende med Tanke om, at den er anvendt eller skal anvendes i curativ Hensigt mod Syphilis. At man saaledes skulde opfatte Ordet Syphilisation har ogsaa Professor *Faye* yttret sig for, idet han foreslaaer at man istedetfor at benytte anførte Betegnelse skulde sige „curativ Chankerindpodning,“ hvil-

ken Udtryksmaade er fuldt forklarende Handling og Hensigt.

Den nærmere Aarsag til dette Forslag forekommer mig dog ligger deri, at Prof. *Faye* ikke vil antage at Syphilisationsphænomenerne og Vaccinationsphænomenerne kunne sideordnes, idet at der i den Syphiliseredes og Vaccineredes Legeme skal foregaae heelt forskjellige Functioner, hvilket man kunde ledes til at overse, ved at benytte Ordet Syphilisation ved Siden af Benævnelsen Vaccination. Dette forekommer mig dog ikke kan være nogen vægtig Grund til en Nomenclaturforandring. Vi benytte Udtryk som Amputation, Aetherisation, Hepatisation, uden at tænke paa, at der mellem det Forskjellige, man saaledes benævner, skulde være nogenslags generel Forbindelse, om end Ord-dannelsen er af samme Form.

Da nu Udtrykket Syphilisation allerede er indgaaet i den medicinske Nomenclatur og man ikke forövrigt er betænkt paa at bringe denne Nomenclatur i en systematisk Orden grundet paa de benævnte Gjenstandes og Forholdes Ligheder og Uligheder, nærmere eller fjernere Forbindelser, saa er der Föie til at vedblive Benyttelsen af Udtrykket Syphilisation, men under Forholdene, som de nu ere, alene betegnende „curativ Chankerindpodning,“ naar ingen nærmere Forklaring for Tilfældet gives.

Erkjender man det at være nödvendigt, at man begrændser Betydningen af Ordet Syphilisation paa en vis Maade, for at ikke Misforstaaelser i hvad der ved Ordets Anvendelse bliver meent skulle opstaae, saa vil man ogsaa erkjende, at dette gjælder et andet Ord, nemlig Immunitet, da samme vist i Fremtiden vil komme til at blive hyppigt benyttet, naar der gives Beretninger angaaende de

Resultater, der ere erholdte ved Syphilisationsforsög, saaledes som allerede har været Tilfælde.

Dette er virkelig saa meget mere nödvendigt, som vi allerede have Erfaring for, at Anskuelserne angaaende, hvad der skal forstaaes ved Immunitet, naar Syphilisation anvendes, have havt Indflydelse paa Anskuelserne angaaende Syphilisationens Anvendelse og Anvendelighed.

Det Factiske, hvorved man er kommen til at anvende Ordet Immunitet, er det, at efterat man i nogen Tid hos et Individ har anvendt Syphilisationen, viser Individet sig saaledes uimodtagelig for den syphilitiske Gifts Indpodning, at der efter endog gjentagne Indpodninger ikke længere opstaaer Chankere.

At en saadan Immunitetstilstand opstaaer er efter de mangfoldige Erfaringer, der nu haves uimodsigeligt. Den lader sig ikke med nogen skjellig Grund fornegte. Men da den Tilstand hos det syphiliserede Individ, som man har benævnt Immunitet, kan vise Forskjelligheder, saaledes som i tidligere Möder er omtalt, saa bliver det altid nödvendigt, naar Immunitet angives at være opstaaet eller at være tilstede, at lægge Mærke til, under hvilke Omstændigheder den har viist sig, og hvor man ikke ved en fuldstændigere Beretning om Syphilisationsphænomenernes Fremgang specielt angiver, hvilke disse Omstændigheder have været, maa man betegne, hvilken Art, Grad eller Form af Immunitet, man mener, at der er opnaaet.

Under en ubestemt Anvendelse af Ordet Immunitet kan let opstaae Misforstaaelser og Strid, og gives Anledning til Foragtelse af Syphilisationens Virkning og Værd.

Naar en Læge efter nogen Tid at have syphiliseret et Individ paa den Maade, at han for Frembringelsen af nye Chankere bestandig har taget Materie af de næst foregaa-

ende Indpodningssaar, tilsidst ikke kan faae nogen nye Chanker til at danne sig, og erklærer Individet for „immunt,“ er han vist i sin fulde Ret; men naar da en Anden indpoder med en anden Materie og frembringer en Række af nye Chankre og derfor erklærer Individet for ikke at have været „immunt,“ da er han ogsaa i sin fulde Ret.

Naar *Ricord* har foretaget, som det heder, et meget stort Antal Chankerindpodninger hos en Person og derved har frembragt 1000 eller flere Chankre, saaledes som i foregaaende Møde er omnævnt, uden at Immunitet er opstaaet, og derfor paastaaer, at Immunitet ei kan opnaaes, har han jo fuldkommen Ret til at gjöre denne Paastand, da Mangel paa Immunitet i den af ham ved Experiment bevirkede Phænomenrække er et Factum; men naar vi have erholdt Oplysning om, at *Ricord* bestandig forstyrrer de af ham ved Indpodningen dannede Chankre efterhaanden som de opstaae, og saaledes ikke ved Syphilisationen gaaer frem paa den Maade, som andre, der ved den have erholdt Immunitetsphænomenet frem, saa er det jo tydeligt, at *Ricord* lægger i Ordet Immunitet en ganske anden Betydning end de, som ellers benytte det, hvilke aldeles ikke have tænkt paa en Immunitetslilstand, der skulde være at opnaae ved den *Ricordske* Fremgangsmaade.

Ricord kan aldeles ikke med sit Factum for Öie være berettiget til at fornægte Tilværelsen af de Immunitetsformer, som Andre ved deres Syphilisationsforsög have seet at fremstaae, og naar han grundende paa sine Forsög, uden nöie at angive, hvordan de ere udförte, forkaster Andres Paastand om at Immunitet kan opstaae, saa indeholder hans Paastand kun et dialectisk Kunstgreb, som er forkasteligt i en naturvidenskabelig Discussion.

Ogsaa *Thiry* fornægter at Immunitet kan opstaae ved

Syphilisation, men hvorpaa grunder han denne Fornegtelse. Af hans Beretning over nogle foretagne Syphilisationsforsög sees, at han virkelig har frembragt den Tilstand, som er kaldt Immunitet for een Materie, men har derefter ikke fortsat Indpodninger med en anden Materie indtil Immunitet for denne kunde opstaae. At Immunitet opstod, er dog et Factum, men nu vil *Thiry* ikke kalde det erhholdte Phænomen Immunitet, dette Factum skal saaledes være et Intet, det er ikke nogen Iagttagelse for ham, og skal ikke kunne bevise noget. Han har ikke opnaaet Immunitet efter det Begreb, han lægger i Ordet, og derfor og fordi han ikke har fuldført sit Experiment indtil en anden Immunitetstilstand kunde fremtræde fornægter han i Almindelighed at Immunitet kan opstaae.

Seer man tilbage til, hvad der ved den foregaaende Discussion er yttret om ved Syphilisation frembragt Immunitet, finde vi at Dr. *Steffens*, der med Nöiagtighed har fulgt en Række af Syphilisationsforsög, formener at den ved Syphilisationen vundne Immunitet vistnok ikke er analog med den, som er bekjendt fra andre Sygdomme, og betragter den derfor for at være af en eiendommelig Natur, men finder sig dog foranlediget til at tilstaae, at efter hvad han selv har seet, tør han ikke fraskrive den al Realitet. I denne Erklæring indeholdes Erkjendelsen af, at et vist bestemt Forhold fremtræder i de Syphiliseredes Legeme, der er bleven benævnt Immunitet, og naar han seer Ordet Immunitet anvendt ved Beskrivelsen af foretagne Syphilisationsforsög eller han selv ved at omhandle saadanne benytter dette Ord, saa vil han betragte det som en Betegnelse for den af ham iagttagne Tilstand og ikke lægge i Ordet hverken noget mere eller noget mindre end det, som tidligere er lagt deri.

Professor *Faye* yttre sig derimod i en anden Retning. Han tvivler om, at Immunitet ved Syphilisationen kan opstaae, og angiver ikke at have truffet nogen Læge, der troede paa den; han erklærer endog lige frem, at Immunitet ikke eksisterer. Naar Prof. *Faye* udtaler dette her i Christiania, hvorfra flere trykte Beretninger om Resultaterne af foretagne Syphilisationsforsög ere givne, og hvori oftere eller rettere stadigt omtales den ved Syphilisationen opstaaede Immunitet, saa maa det synes noget besynderligt. Man kan enten komme til at slutte, at Prof. *Faye* ikke nöiere har fulgt Syphilisationsforsögene eller at de udgivne Beretninger ere falske. En Modsigelse maa man i hvert Fald finde.

Men hvoraf kommer dette Modsigende? kun derved, at Prof. *Faye* benytter Immunitet i en ganske anden Betydning end den, hvori det ellers har været benyttet. Prof. *Faye* vil ikke kalde nogen anden Tilstand hos det syphilerede Individ Immunitet, end den, der skulde opstaae ved Syphilisationen, og som bestaaer deri, at Individet for bestandig værnes mod syphilitisk Smitte, hvormegen og hvilkensomhelst Anledning til saadan Individet blev udsat for.

I en saa udvidet Betydning af Ordet har det ikke tidligere været brugt i nogen af de Beretninger, der ere udgivne angaaende de ved Syphilisationen erholdte Resultater. Naar da Prof. *Faye* erklærer sig mod Existentsen af Immunitet, opstaaet ved Syphilisationen, saa kan det altsaa ikke gjælde de Arter, Grader eller Former af Immunitet, som tidligere er anført at kunne opstaae; men naar man vil benytte Ordet i en anden end den hidtil paatænkte Betydning, er det nödvendigt, at saadan ved Tillæg til Ordet antydes. Jeg kan ikke tvivle paa, at jo Prof. *Faye* og enhver Anden vil erkjende Rigtigheden heraf, især naar man

vil see hen til, hvorledes Nomenclaturen og Terminologien opstilles og anvendes i andre Grene af Naturvidenskaben.

Det kunde maaskee antages at være unödvendigt at faae indfört en bestemt Nomenclatur for Betegnelsen af saadanne Tilstande, der opstaae ved Syphilisationen og som man generelt har betegnet ved Immunitet, da to af Controlcommitteens Medlemmer, DHrr. Dr. *Egeberg* og Lector *Voss*, have yttret den Formening, at Immunitetsspörqsmaalet ved Syphilisationens Anvendelse er af en underordnet Betydning.

Som allerede tidligere berettet har Dr. *Egeberg* betragtet Afgjörelsen af, om Immunitet kan opstaae mindre væsentlig ved Fremstillingen af Syphilisationsresultaterne i curativ Henseende, og Lector *Voss* finder, at Immunitetsspörqsmaalet, saaledes som det af Prof. *Faye* er opstillet, ikke vedkommer Syphilisationen som curativt Middel.

Hertil maa bemærkes, at jeg i det Anförte ikke har indladt mig paa en Undersögelse af Immunitetens Væsen eller dens physiologiske Betydning, men alene har sögt at paavise Nödvendigheden af, at man er enig om at anvende visse Udtryk til Betegnelse af visse Tilstande eller Phænomener. Dette anseer jeg endog at være nödvendigt for Syphilisationens praktiske Anvendelse.

Opstaaen af en Immunitetstilstand, saaledes som vi see samme under forskjellige Forhold at vise sig, bliver et Slags Regulativ for Syphilisationen ved dens curative Anvendelse, idet samme danner en Begrændsning for Inoculationernes Fortsættelse. Man bör derfor kunne betegne de Forskjelligheder, som saaledes kunne vise sig, saa at man med Lethed kan forstaae, hvilken Tilstand der er meent.

Med Hensyn til Immunitetsspörqsmaalet er der endnu et Punkt, som man ogsaa bör söge at komme til Enighed

om, nemlig om, hvorledes man vil bedømme Virkningen af en senere foretagen syphilitisk Indpodning, efterat tidligere ved Syphilisation en Immunitet er opnaaet.

Dersom senere Indpodninger ikke slaae an, saa har man Sagen reen, da er det sikkert, at Immunitet er tilstede, men i Tilfælde af at der opstaaer noget Saar efter en Indpodning, hvorledes vil man da dømme. Nærmest ifølge Factum, saa er der vel Grund til at sige, at Immunitet ikke fandtes, men naar nu kun en enkelt eller et Par Chankre, og derefter ikke nogen Virkning af Indpodningen opstaaer, kan ikke dette betragtes som et Factum, der ikke har nogen særdeles Betydning.

Efter en Vaccination kan man ved nye Vaccination faae frem en Virkning, eller der kan opstaae et Udslag ved Variolasmitte, uden at man egentlig vil negte, at der ved den første Vaccination var opstaaet en Immunitet baade mod Vaccine- og Variolagiften. Den nye Vaccination og Variolasmitten frembringe en Virkning, men det opstaaede Udslag kalder man uægte. Kunde ikke saaledes ogsaa blive at betragte den eller de enkelte Chankre, som en følgende Indpodning frembragte, efter at en tidligere Immunitet havde viist sig.

Det er ikke uvigtigt, at man tager dette Punkt under Betragtning og bestemmer, hvordan man vil opfatte de sig visende Phænomener, men hvorledes Betragtningensmaaden antages at burde være, vil det dog altid blive nødvendigt, naar en saadan Indpodning viser nogen Virkning ikke alene at anføre, at Immunitet ikke viste sig at være tilstede, men ogsaa angive paa det Punktligste i hvilken Grad og paa hvilken Maade følgende Inoculationer viste sig virksomme.

Ved at gaae over til at omtale de formeentlig bestemte Resultater, Discussionen angaaende Syphilisationen har gi-

vet, troer jeg först at maatte bemærke, at Prof. *Faye*, der har indledet Discussionen, uforbeholdent har erklæret, at han ingen Grund har til at gjøre nogen Indvending mod Rigtigheden af de offentliggjorte Beretninger om Resultaterne af de her i Christiania udförte Syphilisationsforsög.

Ikke heller har noget andet Medlem af Selskabet nævnt noget, der kunde svække Anskuelsen af deres Paalidelighed.

Fra den controllerende Committee i sin Heelhed er siden i Sommer ved Naturforskermödet ikke fremkommet nogen Beretning, men dens enkelte Medlemmer have dog under den förte Discussion yttret sig paa en saadan Maade, at de ikke i det Hele taget kunne antages at have forandret deres Anskuelse af Syphilisationens Virkning mod secundær Syphilis. Et af Committeens Medlemmer har endog erklæret, at han ubetinget vilde underkaste sig en Syphilisationscur, for det Tilfælde, at han kom til at lide af secundær Syphilis. En saadan Erklæring maa ansees at være saameget mere talende, som den er grundet paa en gjennem længere Tid fortsat Undersögelse af Syphilisationsresultaterne, og vi have for os en Mand, som vi alle erkjende at have grundige medicinske Studier og megen praktisk Erfaring. Erklæringen er saaledes ikke udsprungen af nogen pludselig opstaaet Formening.

Naar nu hertil lægges de Oplysninger, der ere fremkomne om den saavel i privat Praxis som paa offentlige Sygehuse tiltagende og heldigen udförte Anvendelse af Syphilisationen, hvilken Anvendelse er begrundet paa de Resultater, som Lægerne have seet at være en Følge af de her i Christiania foretagne Forsög, saa maa det staae fast, at Syphilisationen ikke kan erklæres for en Uting, en Chimære eller Mythe.

Dette Resultat af Forhandlingerne er betydningsfuldt.

Syphilisationens Anvendelse i curativ Henseende har tidligere staaet under Trykket af en mod den meget udbredt Opinion. Det var kun, man kan næsten kalde det i to Yderkanter af det civiliserede Europa, at man vovede at træde frem med denne Anvendelse. Men idet der nu fra disse to Kanter allerede kan fremstilles temmelig store Rækker af heldige Syphilisationsforsög, kan hiin Opinions Tryk ikke længere standse Erkjendelsen af *Auzias-Turenne's* Opdagelse.

Den meest bestemte Modstand, der endnu maatte blive gjort, de strængeste Domme, der endnu maatte blive udslyngede mod Syphilisationens Anvendelse, kunne nu ikke blive afgjørende Hindringer derimod. Personlig Auctoritet kan vel endnu noget lamme Syphilisationens almindeligere Anvendelse, men den kan umulig længe faae nogen afgjørende Overvægt.

Enten maa Syphilisationens Modstandere ligefrem udtale, at det Antal skandinaviske Læger, som deels ved Naturforskermödet, deels nu her i det medicinske Selskab have erkjendt Rigtigheden af de Beretninger, der ere meddeelte angaaende de Syphilisationsforsög, som ere gjorte i Sverige og her i Norge, ere Mænd uden fornöden medicinsk Kundskab og nödvendig Kritik til at dömmе om medicinske Gjenstande og ere uden den for at foretage naturvidenskabelige Iagttagelser fornödne Rolighed og Besindighed, samt at et andet Antal af de skandinaviske Læger, der ikke have bestemt udtalt sig, have været for ligegyldige eller endog for svage til at fremsætte sin afvigende Overbeviisning, eller ogsaa maa der tilstaaes, at det Begreb, man havde gjort sig om Syphilisationens Virkninger, ikke har havt tilstrækkelig Begrundelse. Men nödes man til at gjøre saadan Tilstaaelse, og den maa gjøres, naar man ikke vil sige,

at naturvidenskabelige Facta ere i Naturvidenskaben uden Betydning, saa maa man og gaae ind paa at tilstaae at Syphilisationens Virkninger fortjene et yderligere og nøiagtigt Studium, og at dens Anvendelse bör i stor Maalestok forsøges ved Siden af en mercuriel Behandling.

Jeg antager, at ikke Nogen her i Selskabet, der har vundet Bekjendtskab til de her i Christiania erholdte Resultater af de foretagne Syphilisationsforsög, vil finde Grund til at erklære sig mod denne Formening, men giver man denne Mening sit Bifald eller finder man, at der ikke er nogen Grund til at protestere derimod, saa maa det ansees at være et Hovedresultat af den förte Discussion, der vil komme til at bære Frugt.

Har man erholdt en anden Erkjendelse af Syphilisationens praktiske lægevidenskabelige Vigtighed end den, som den ellers almindelige Opinion henviser til, saa vil man og tillige erkjende, at denne Erkjendelse ene er opnaaet paa Erfaringens Vei. Havde man ikke ved de anstillede Forsög seet uimodsigelige Kjendsgjæringer og fundet sig beriget med Kundskab om Facta, som man sikkert kunde bygge paa, saa vilde Meningen om Syphilisationen hos os fremdeles have været nærmest den, som ellers i Europa er saa herskende.

Man maa da ogsaa tillige tilstaae, at skal man erholde yderligere Kundskab om Syphilisationsmethodens Virksomhed ved Behandlingen af Syphilis, saa maa dette skee ved fortsatte Forsög.

Skulle saadanne Forsög bringe sand Nytte, maae de udføres med den redelige Villie at finde Sandhed, og ved hver Tydning af deres Resultater maae alle Bivirkninger tages i Betragtning. Naar man ved Syphilisationsforsögene vil afgjøre Spørgsmaalet om Syphilisationens Værd som en

curativ Behandlingsmaade, og under Tvivl om, at den har saadant, bör man ikke begynde Forsögene i fortvivlede Tilfælde, hos Individier, hvor mange Biomstændigheder kunne betydelig virke mod et heldigt Resultat eller utydeliggjøre Virkningen.

Det er saaledes vist et uheldigt Valg, naar paa *Nélatons* Klinik *Auzias* skal begynde sine Forsög for et stort Publikum med en Patient, hvis hele Sundhedstilstand kan betragtes fortvivlet, naar *Sigmund* har anstillet Forsög med meget medtagne Syge. Vi have allerede tidligere seet, hvorledes Forsög paa et saadant Individ have ladet Tvivl om Syphilisationens Virksomhed opstaae. Vigtigt bliver det ogsaa, at Lægen ved sine Forsög ikke taber Taalmodighed eller Modet, naar Syphilisationsvirkningen gaaer langsomt frem eller der indtræffer truende Tilfælde. Utaalmodighed standsede *Thiry's* Forsög för de kunde lede til noget Resultat, og Frygt for et Uheld synes, ifölge hvad der er anfört, at have standset *Hassing* i Fortsættelsen af de af ham paabegyndte.

Vil man ved de anstillede Forsög tænke paa at gavne Videnskaben, udfordres ogsaa en nöiagtig Optegnelse af hvad der foretages og sees. Det er kun af nöiagtige Syge- og Curhistorier, at Andre kunne komme til at erholde en grundig Kundskab om de Naturforhold, som skulle studeres.

Ved saadan nöiagtig Undersögelse af alle indvirkende Forhold og en samvittighedsfuld Optegnelse af ethvert saadant, har det været under den förte Discussion muligt at oplyse, hvorledes det forholder sig med de efter Syphilisationen erholdte Recidiver og angaaende, hvorvidt der har fundet Sted en Afvigelse fra den efter de tidligere gjorte Syphilisationsforsög antagne faste Regel, at de Syphiliserede under Syphilisationen tiltoge i et godt Almeenbefin-

dende. Derved er det og blevet klarere, hvorledes det forholder sig med den saakaldte locale Immunitet.

At det ikke vil gavne Medicinen som Videnskab, ved foretagne Syphilisationsforsög at gaae legert tilværks, eller at give forbeholden og ubestemt Beretning angaaende gjorte Forsög, er vel og at sætte som et Resultat af den førte Discussion.

Da det ikke ved denne Discussion bestemt er udtalt, at det, jeg har opstillet som Resultater af denne, ogsaa er det, saa kan det vel være muligt, at jeg urigtigt har opfattet, hvad der inden Selskabet kan ansees at være den fremherskende Mening angaaende de berörte Punkter, men der vil da være Anledning til at fremkomme med Berigtigelser.

Forövrigt angaaende, hvad der er fremkommet ved Discussionen, kunde jeg have mere at anföre, men skal dog indskrænke mig til at beröre nogle enkelte Momenter.

Prof. *Faye* fandt, at ved Meddelelsen af en *Deel Facta*, iagttagne ved Mercurialbehandlingen, var Discussionen givet en bredere Basis, end han egentlig havde tænkt paa, da han indledede den. Dette kan nok være Tilfældet, men maa ansees at være noget meget nyttigt.

Man kan finde Bygninger opförte i forskjelligartet Stil smukke og nyttige, men i Videnskabens Rige maa man dog tilstaae, at Bygninger opförte efter det Princip, der viser sig i de ægyptiske Pyramider ere meest at anbefale. At bygge paa en bred Basis ved Anvendelsen af det störst mulige Antal *Facta* giver Sikkerhed. Hvorfor skulde man anbefale og anvende Syphilisationen mod Syphilis, naar Mercurialisation — man tillade dette Udtryk i Modsætningen — gav tilfredsstillende Resultater, hvorfor gjøre sig den Möie med stor Nöiagtighed at undersøge Syphilisationens Virkninger, naar man i Mercur allerede havde et i

alle Henseender anbefalelsesværdigt Middel mod Syphilis. Paavises det derimod ved nøiagtig Undersøgelse af Qviksølvets Virkninger, at man i dette Middel har et mindre sikkert, ja vel endog i et stort Antal Tilfælde endog misligt Middel, saa er det naturligere at man seer sig om efter et andet og anvender god Tid og ufortröden Opmærksomhed ved Studiet af dette Middels Fordele og Mangler.

Dr. *Egeberg* fandt, at det var fortidligt at indlade sig paa nogen udförligere Discussion angaaende Syphilisationens Anvendelse, idet han antog, at man endnu havde en for ringe Material i de hidtil udförte Syphilisationsforsögs Resultater. Jeg tillod at yttre mig derhen, at man under Discussionen angaaende Syphilisationen burde holde sig til det Factiske og ikke indlade sig paa almindelige Betragtninger.

Prof. *Faye* har egentlig været mod saadanne Meninger, og har forundret sig over, at jeg, som han kalder en Discussionens Mand, har yttret mig mod en udförligere Indgaaen i Materien.

Jeg veed ikke, hvad Prof. *Faye* vil have forstaaet ved Discussionens Mand, men dette er forsaavidt det samme, som jeg villig tilstaaer, at jeg ikke har imod at deeltage i al Slags Samtale. Ved Behandlingen af naturvidenskabelige Gjenstande antager jeg dog bestandig, at man saa strengt muligt maa holde sig til det Factiske.

Seer man hen til det Udbytte, man udenfor de meddelte Facta og de derpaa umiddelbart byggede Slutninger kan uddrage af den voluminöse Choleralitteratur, vil man nok erfare, at der er Grund til Frygt for at indlade sig i nogen udförlig Discussion om Sygdommes Væsen og Curmethoders Virkninger. Vi have i den tillige et afskrækkende Exempel paa den Anvendelse, der kan gjøres af na-

turvidenskabelige Erfaringer, der ikke ere forstaaede. Mange, der have skrevet om Cholera, have villet give Forklaringer over denne Sygdoms physiologiske Betydning og over dens Aarsager og derved benyttet Sætninger og Benævnelser tagne af Chemie, Physik og Physiologie, men uden saaledes at have studeret sig ind i den rette Betydning, at de kunde anvende samme uden at vise fuldstændige Misforstaaelser. Der er talt om Forholdene og Virkningerne af Suurstof, Ozon, Qvælstof, Electricitet, Magnetisme, uden Tegn paa, at man har tilfulde gjort sig bekjendt med de erhvervede sikre Erfaringer angaaende Stoffenes Egenskaber og Virkemaader. Ved at omtale organiske Functioner er der gjort aldeles uholdbare Forudsætninger.

Altsaa antagende, at man ikke kjendte bedre til Syphilis end til Cholera som Sygdom betragtet, og man endnu manglede en mere udvidet Kundskab om Syphilisationsphænomenerne, nærede jeg en vis Frygt for, at man ved at fjerne sig fra det Factiske vilde ved at omhandle Syphilisationen snarere kunne komme paa Afveie, end til at naae ønskelig Oplysning.

Af Sætninger og Formeninge, som ere anførte under Discussionen med Hensyn til Syphilisationens Anvendelse og Betydning i curativ Henseende og som jeg maa antage ikke ere tilstrækkelig begrundede, skal jeg tillade mig nærmere at omtale nogle.

Saa vel Dr. *Steffens* som Prof. *Faye* have flere Gange været inde paa Fremstillingen af den Mening, at Virkningen af Syphilisationen mod de syphilitiske Symptomer ikke ligge i Indpodningen af en specifik Materie, men i den ved Chankrene som Saarflader frembragte Derivation og Depuration. Dr. *Steffens* antog, at der for denne Mening var erholdt et talende Beviis ved at en Person, der led af secun-

dær Syphilis var ved Behandlingen paa Rigshospitalet med Stibiatsalve bleven helbredet. Dr. *Steffens* oplyste imidlertid senere, at Personen tillige havde brugt Iodkalium og formeente derfor, at det opgivne Exempel ikke kunde være noget Beviis for Rigtigheden af den fremsatte Formening. Jeg erindrer ikke, at *Steffens* senere har anfört Noget til yderligere Begrundelse for sin Mening, hvorimod Prof. *Faye* har antaget, at Brugen af Fonteneller og lignende Afledningsmidler, der fra gammel Tid have været anvendte og befundne af god Virkning, talede for saadan Formening. Han havde fundet Bestyrkelse deri ved de Forsög, han havde foretaget hos Börn.

Det er vist ingen Tvivl om, at man paa forskjellig Maade og saaledes og ved suppurerede Saarflader kan udtömme af Organismen et Overskud af Materie. Naar ved hydropiske Tilfælde saakaldte urindrivende Midler, *Drastica* eller Brækmidler foranledige Formindskelse af den ansamlede seröse Vædske, saa har man et upaatvivleligt Exempel paa en Afledning. Paa samme Maade kunne vel ogsaa suppurerede Saarflader virke, skjönt vistnok Fontaneller o. dsl. Afledningsmidler ikke længere have den Tiltroe som tidligere, i det Mindste fremtræde dygtige Læger, som benegte den dem almindeligviis tillagte betydelige Nytte, hvilket kan sees af en for ikke længe siden forekommen Discussion i Académie de médecine i Paris. Men overalt bliver Hovedspørsmålet, om man har Erfaring for, at man ved at frembringe suppurerende Saarflader har været istand til at udtömme noget vist Sygdomsstof af Legemet. Dette synes mig ikke at være Tilfælde. Det forekommer mig derfor tvivlsomt, om man skulde kunne uddrage paa saadan Maade den syphilitiske Gift, og om man hos smaae Börn under gjentagne Frembringelser af

Saarflader ved Stibiatsalve skulde kunne befrie dem for de syphilitiske Symptomer og tilligè bringe dem i godt Huld, saaledes som viser sig at være Tilfælde under Syphilisationen.

Prof. *Faye* antager, at ved den syphilitiske Indpodning, der frembringer simple Chankere, ikke foregaaer nogen Absorption af den syphilitiske Gift. Han finder et Beviis derfor i Forholdet og Følgerne af indtrædende Bubo. Der er virkelig noget ganske uforstaaeligt i den Forskjel, der viser sig mellem den simple og indurerede Chancker med Hensyn til deres forskjellige Følger, men dette er dog ikke et afgjørende Beviis for, at den syphilitiske Gift i den simple Chancker ikke skulde optages i Organismen. Fremtrædelsen af Bubo viser netop, at Absorptionen er mulig, da en Vandring af Giften i det mindste fra Chankersaaet til den betændte Kjertel maa foregaae. Hvordan skal man antage Virkningen af Syphilisationen paa de syphilitiske Iriter, som ved den saa heldigen modvirkes, medens man ellers ved de stærkeste Derivationsmidler ofte lidet formaer. Skulde de forholdsviis meget mindre Chankersaar paa Laarene kunne betragtes i saadanne Tilfælde at være stærkere virkende deriverende Saarflader end de langt større Saarflader, som ere frembragte ved spanske Fluer i Nærheden af det angrebne Saar?

Prof. *Faye* har fremsat den Formening, at ved den mercurielle Inunction skulde Organismen optage mindre Qviksölv, end ved Anvendelsen af Sublimat indvendigt givet. Sammenligner man den Mængde Qviksölv, der anvendes ved Inunctionsbehandlingen, med den Mængde Qviksölvchlorid, som anvendes indvendig for at tilveiebringe en Helbredelse, saa skulde man vel snarest antage, at ved den udvendige Behandling mere Qviksölv bragtes ind i Legemet; men om

den Mængde af Qviksölv, der paa den ene eller anden Maade optages, forekommer mig man hidtil ikke har nogen Slags sikker Kundskab. Det er mig ikke bekjendt, at man i den Henseende har opstillet noget nöiagtigt Forsög, hvoraf nogen bestemt Slutning kan drages.

Det forekommer mig ikke heller at man har noget Beviis for, hvad Prof. *Faye* har anfört om at Leveren skulde komme til at indeholde mindre Qviksölv, naar dette anvendtes udvendigt end indvendigt. Skulde det vel kunne ansees rigtigt, at ved en Indgnidning af Qviksölvsalve paa Laarene, dette ved Absorptionen i Begyndelsen gik Leveren forbi, saa maa Qviksölvets dog senere naae Leveren ved Circulationen ligesaavel som om det fra Begyndelsen var kommet ind i Tarmcanalen.

Forslaget til Anvendelsen af en med Syphilisationen analog Methode, for Helbredelse af Hydrophobie, har Prof. *Faye* igjen formeent, at være uden Begrundelse.

Seer man hen til den Omstændighed, at naar der efter en gal Hunds Bid opstaaer hydrophobiske Phænomener hos et Menneske, viser der sig en foröget Virksomhed paa det ved Biddet saarede Sted, selv om det oprindelige Saar har været tilhelet, saa bliver der Grund til at formene, at den hydrophobiske Gift, der ved Biddet er indbragt i Legemet, er den foranledigende Aarsag til at Saaret bryder op igjen, og at Legemet söger paa dette Sted at udsondre det skadelige Stof. Har man da Formodning om, at man ved den syphilitiske Indpodning danner beqvemt Udsondringssted for den i Legemet udbredte syphiltiske Gift, staaer det nær at antage, at ved Nærværelsen af hydrophobisk Gift, noget Lignende kunde opnaaes ved Indpodning af hydrophobisk Gift.

At det oprindelig saarede Sted kan være Stedet for den indbragte hydrophobiske Gifts Udsondring, er og an-

taget af Andre, saaledes af *I. Harder*. *Harder* saae en Person, som var bidt af en gal Hund og hos hvem de hydrophobiske Symptomer fremstode efterat Bidsaaret var tilhelet, at blive befriet for Sygdommen ved Udskjæring af Arret og en senere i Saaret fremstaaende svampig meget smertende Knude, og en derpaa i længere Tid vedligeholdt Suppuration.

Faye: Vor Discussion vilde bleven forholdsviis kort, hvis den strengt havde holdt sig til selve Experimentationens Resultater og de med den nærmest sammenhængende Momenter, saaledes som de ere fremstillede af Syphilisatorerne. Hvorvel det viste sig, at Forhandlingerne i denne, i mit første Foredrag mere begrændsede, Form fulgtes med Interesse som Formanden allerede i sin Aarsberetning har udtalt, er jeg meget villig til at indrømme, at den intet havde tabt ved at tildeles den videre Udstrækning, som Prof. *Chr. Boeck* først har givet dem ved Overførelse af flere Momenter paa det physiologiske Gebet, og Prof. *W. Boeck* ved senere at indtage en Sammenligning af den nye Behandling med Mercurialbehandlingen, — og uden Hensyn til det større eller mindre Udbytte heraf, er jeg som Medlem af Selskabet erkjendelig for disse Bidrag, ligesom jeg selvfølgelig har anseet det rigtigt at følge med paa det udvidede Felt og gjøre mit til at belyse Gjenstandene. Det vil heraf skjønnes, at jeg langt fra har været imod Prof. *C. Boecks* Indgaaen paa det physiologiske Gebet, fordi Physiologien fra hans Side godt kunde indføres i Discussionen, men da han efter min Imødegaaelse fandt Forhandlingen unødigt, yttrede jeg herover min Forundring. Denne lille Fremstilling er ogsaa tilstrækkelig til at forklare, at mine første Foredrag, der blot gik ud paa de af Syphilisatorerne i deres Arbejder under Qvæstion

bragte Spørgsmaal: „Immunitet“ og „Virkemaade,“ vare forholdsviis korte, skjönt med Correcthed opfattede og gjengivne af Selskabets Secretairer. Senere har jeg i Lighed med de övrige i Discussionen deeltagende Medlemmer selv givet mine Anskuelser den nödvendige Udvikling i Forhold til den af Andre opstillede Basis. Den historiske Fremstilling af vor Sag har jeg, især med Hensyn til Udlandets Bedömmelse, givet saa nöiagtigt og sandru, som jeg formaaede, og med Hensyn til den egentlige Argumentations Beskaffenhed har jeg stræbt at følge den os fra *Baco* givne Lære, — ogsaa for physiologisk og pathologisk Forskning, — især at støtte den til factiske Data fra Andres og egen Erfaring, idet vi ved Hjælp af Induction og Analogie (Medicinens Philosophie) bör bestræbe os for at fremme et videnskabeligt Studium, til hvilket Maal en inductiv Hypotheses Værd heller ikke benegtes af Naturforskeren. De nögne Facta og Tal ere nödvendige, men de maae prøves, vurderes og tolkes for at blive tjenlige Led i en Slutning; i andet Fald misleder Erfaringen og vi faae en raa Empine istedetfor en Tilnærmelse til en Videnskab, og heri er nok Enhver enig med mig. Under en saadan videnskabelig Discussion kunde flere af de övrige Medlemmer ligesaalidt som jeg „gaae af Veien“ for Betragtninger om den af Syphilisatorerne opstillede og for offentlige Forhold vigtige „Immunitet,“ om hvilken Gjenstand et af Controlcommitteens Medlemmer har yttret sig med en vis Korthed derhen, at han betegner Discussionen her og andetsteds i den Retning som „Indkast og Indvendinger, hvormed den kan beskjæftige sig, som dertil har Lyst.“ Naar den samme ærede Collega derhos tillige har yttret, at han for Tilfældet vilde lade sig selv syphilisere og raade sine Patienter dertil, kan Ingen have

nogen Indvending herimod at gjøre, da dette er, som Hr. *Egeberg* har sagt, indtil videre en „Autoritetssag“ eller om man vil, en Troens og Smagens Sag, der er støttet til hans egen Overbeviisning og det Erfaringsfundament, denne nu hviler paa. For fra egen Side at forebygge enhver Misforstaaelse ved Spørgsmaal af denne individuelle Natur, maa jeg oprigtigt sige, at jeg for Tiden ikke har nogen personlig Inclination for Syphilisationen og fölgelig ikke kan være Enthusiast for dens Anvendelse paa mig selv eller mine Patienter, medens jeg villig medgiver Enhver og forbeholder mig selv den frieste Berettigelse til under en begrundet Argumentation og Iagttagelse af directe og sideordnet Erfaring at billige eller misbillige den, Alt eftersom det findes rigtigt og godt. — I Henhold til disse almindelige Anskuelse anseer jeg Discussionens Form for mere belærende og nyttig end mange skrevne Anmeldelser og Critiker, fordi den giver Enhver, som dertil föler Drift og Opfordring, Anledning til en aaben Udtalelse af Grunde for og imod inden et Tidsrum, der tillader at opfatte og sammenholde de forskjellige Meninger. — Det er visselig sandt, som det her i Selskabet af nogle Medlemmer er udtalt, at Academiet i Paris i sin Tid havde et utilstrækkeligt factisk Materiel at støtte sin Dom til, og maaskee kan dette ogsaa til en vis Grad siges om Academiet i Turin, skjönt man der havde Dr. *Sperino's* Erfaringer at holde sig til; men ved den sidstnævnte Mands Virksomhed i denne Retning bör heller ikke lades ubemærket, at Experimentationen og maaskee ogsaa Udövelsen i flere Stykker var generet ved dygtige og formaaende Mænds modsatte Anskuelse, om hvilke dog Ingen tør sige, at de ikke ogsaa vare grundede paa Overbeviisning. Selv skylder jeg den Erklæring, at jeg under et kort Besög i

Turin i 1855 i Dr. *Sperino* mödte en baade forekommende og kundskabsrig Collega, og hvis Yttringer navnlig om Syphilisationen og dens Fremtid efter min Opfatning ogsaa bare Præget af en omsigtsfuld Moderation. Angaaende Experimentationen der erfare vi, af en svensk Læge Dr. *Rosanders* i Brevform skrevne Underretning herom i Tidsskriftet „Hygiea,“ for November 1856, — at *Sperino* desværre ved Sygdom en Tid har været forhindret fra at arbejde i denne Retning, men at han snart igjen agtede at begynde sine Forsög. Dr. *R.* saae paa det af *S.* bestyrede Syphilissygehøus 2de for nogle Aar siden syphiliserede Fruentimmer med mange Ar, den Ene lidende af Leucorrhoe, den anden af et simpelt Ulcus paa Benet, men forresten anstilledes ingen Inoculation af nogen Vicarius og Dr. *R.* oplyser ikke om hvilken Behandling paa Sygehuset var anvendt i Mellemtiden eller i det Hele ved Siden af Syphilisation.*)

Som vi Alle vide har Experimentationen saavel her som i Broderlandet Sverige været ubunden og fri for nogen administrativ Indskriden og det saaledes samlede Materiel har i Forbindelse med Udlandets Contribution udgjort Grundlaget for nærværende Discussion. Lidt forskjelligt har derimod Forholdet været i Danmark, hvorvel den heller ikke der har været bunden af nogen Administration. For et Par Aar siden blev nemlig *W. Boeck's* Arbeide om Syphilisationen undergivet en Kritik i Tidsskriftet „Bibliothek for Læger,“ paa en Maade, som nödvendigviis maatte medføre en ufordeelagtig Opinion hos Lægerne, idet

*) Efter Brev fra Dr. *Sperino* til Prof. *W. Boeck* af 26 Januar d. A. har han atter taget flere Voxne og 7 Börn under Behandling, som Alle ere paa god Vei til Bedring.

Forfatteren omtrent betegnede den „syphilisatoriske Kunst,“ som den kaldtes, som ikke værdig for en Videnskabsmand at udöve. At Resultaterne gjennemgikkes med Strenghed og Humor kan jeg intet have at indvende mod fra en erkjendt dygtig og kundskabsrig Læge, da *W. Boeck* for sin Deel endog erklærer, at han har læst Arbeidet med Fornöielse; men Formen ved at fordöme selve Experimentationen kunde jeg ikke andet end misbillige under Discussionen i sidste Naturforskermöde, idet jeg ærligviis paa samme Tid nævnte den Mand, som her ansaaes for Forfatter, og dette ansaae jeg saameget mere for en aaben og rigtig Fremgangsmaade, som Forfatteren selv, kort för Artiklen udkom, havde ved en af vore egne Colleger ladet hilse herop, at vi snart skulde höre fra ham om Syphilisationen, hvilket tydelig nok viste, at han vilde være sig sin Kritik bekjendt og ikke lægge Tanken paa Andre. Det maa findes i sin Orden, at jeg her har omnævnt denne Sagens Stilling i Danmark, da saavel Prof. *Chr. Boeck* som Prof. *W. Boeck* have yttret sig angaaende Meningerne fra dette Land, fra hvilket ogsaa Mænd af Faget under Naturforskermödet i afvigte Sommer have havt Anledning til at gjöre sig bekjendte med Methodens Resultater.

Under Discussionen i sidste Möde har Prof. *W. Boeck* yttret Önske om at höre en nöiere Udvikling af, hvad jeg forstaaer ved „Hudimmunitet i Modsætning til Organismeimmunitet, og da Besvarelsen heraf ogsaa vil möde et Par Yltringer af Prof. *Chr. Boeck* i Aften, skal jeg med Fornöielse i Korthed udvikle min Mening. Ved Immunitet af Huden forstaaer jeg den Tilstand, som i et begrændset Parti frembringes under gjentagen Anvendelse af et og samme Irritament, der har en suppurativ eller exsudativ Betændelse til Følge. Jeg har tidligere anfört, at

man seer ikke sjelden en saadan formindsket Modtagelighed opstaae efter Anvendelsen af *Ol. crotonis*, og som et Beviis paa, at jeg ikke staaer ene med denne Erfaring, skal jeg tillade mig at anføre en af os alle høit anseet medicinsk Autoritet i Prof. *Brettonneau's* Erfaring i lignende Retning. I en Afhandling om „Diphtherit,“ som jeg i disse Dage har læst, fortæller nemlig *B.* i *Archives générales* Sept. 1855 Pag. 262, at man, ved at indbringe det særdeles heftige Stof „*Cantharidin*“ opløst i Olie i *Trachea* hos Hunde og Geder, kan frembringe en stærk Exsudation, som kan benævnes *Cantharidincroup*, men at denne begrænder sig og *Membranerne* udstødes. Anden Gang vil imidlertid en saadan Virkning ikke paafølge paa Grund af Hudens mindre Modtagelighed, hvorom, siger *B.*, man let ved Synet overbeviser sig, naar Forsøget gjøres med Tungen og Svælget. Paa samme Maade, tilføjer *B.*, forholder sig det skarpe Stof i *Ol. crotonis*, idet en gjentagen Anvendelse paa et begrændset Hudpartie hæver Modtageligheden for samme. — Egne Forsøg med andre Hudirritamenter paa Börnehospitalet ville endnu bringe lidt mere Lys om denne Slags Immunitet ogsaa for heterogene Irritamenter, og ligesom Prof. *W. Boeck* i Löbet af forrige Mödes Discussion gav mig velvilligt Tilsagn om ved given Anledning at anstille Contraprøve med *Chankerimmuniteten* inden de Grændser, han bestemmer, saaledes gjentager jeg i Aften, at det vil være mig en Fornøielse, at paavise mine Colleger, hvad min Erfaring herom maatte udbringe. — Ifølge denne Udvikling af mine Yttringer om „*Hudimmunitet*“ er det klart, at jeg ikke kan antage nogen universel Immunitet af Huden, med mindre tillige Organismen i det Hele er immun for Paavirkning og Absorption af et Stof (Ferment eller Gift), thi Huden vil paa de fri Steder ef-

ter min Mening altid være modtagelig for Indvirkningen af et grundig anvendt Irritament, naar Karaktiviteten ikke i Nærheden længe har været i en abnorm Virksomhed. Forklaringen af flere af de af *W. Boeck* paapegede Forskjelligheder kommer efter min Tanke ogsaa lettere ved tillige at tage særligt Hensyn til Materiens forskjellige Intensitet, der tydelig viser en local Afhængighed.

Organismeimmunitet kalder jeg den, som i Regelen er varig for Liv eller lang Tid, og Følgen af en zymotisk Sygdomsproces. En universel Hudimmunitet bliver hermed identisk for Variolaprocessens Vedkommende.

Jeg formoder, at denne Fremstilling af min Mening vil forståes, og at den mindre bestemte Fortolkning af Inoculationens Virkning i mit første Foredrag tillige herved er bleven suppleret. Jeg vidste den Gang ikke, hvorledes *W. Boeck* selv vilde have sine Meninger forståede, at han skjelnede imellem 1) en Absorption med Ophobning af Syphilismaterie i Organismen og 2) en Absorption med en ukjendt gjærende eller rensende Virkning, hvilken sidste Theorie udtrykker hans egen Mening om Virkemaaden.

I nøie Sammenhæng med Qvæstionen om Chankersaa-rensens locale Begrænsning staaer Meningerne om Inoculationens Virkemaade, og jeg kan i saa Henseende i Anledning af Prof. *Chr. Boecks* seneste Bemærkninger, næst at henholde mig til mit forhen Anførte om en kunstig og varieret Suppurations depurerende og derivative Virkning, kuns tillægge, at Pusafsondringen ofte er stærk ved de kunstige Ulcera syphilitica, dog mindre hos Børn, og ved Siden af en god Diæt trives efter min Erfaring Barneorganismen ved gjentagne Exutorier meget godt og vinder i Sundhed. Jeg haaber snart at kunne paavise et

Tilfælde af nedarvet Syphilis hos et spædt Barn, behandlet paa denne Maade uden Mercur indvendigt. Angaaende nogen Specificitet af Pusmaterien er den ikke hidtil paaviselig i anden end inoculabel Materie, skjönt man uden denne Egenskab ogsaa taler om syphilitiske Saar. Pestbylder til Ex. rense Organismen og Sygdommen er en særegen acut Febergjæring; men Pus viser ingen hidtil opdaget Specificitet. — Ellers er det et interessant Factum, at der skal være funden Mercur i Pus, ligesom flere senest udfundne Methoder (galvaniske Bad) sigte til gennem Huden at eliminere Sygdomsstoffe og nærmest Mercur af Organismen.

Af den af *W. Boeck* i forrige Möde fremlagte Statistik vedkommende de paa Rigshospitalets Afdeling for Hudsygdomme og Syphilis i de seneste Aar behandlede Personer erfares, at Recidivernes Tal er stort i Sammenligning med Syphilisationens Resultater for den samme Categorie af nye Patienter, og alene Fremtiden kan vise, hvorvidt andre Slags Tilfælde af mere afledet Natur (tertiære) ville følge den sidste Methode; men i ethvert Tilfælde maa denne Sammenstilling ogsaa for Udlandets Syphilidologer blive af Betydning; kuns finder jeg det rigtigt med Hensyn til nogle Yttringer i forrige Möde angaaende Anvendelsen af Mercurialbehandling paa Hospitalets 2de Servicer at bemærke, at den af Prof. *Sigmund* brugte Methode ikke er for et større Antal Patienter nöiagtigt gennemført her. Jeg har til Oplysning herom confereret med begge Servicers fælleds Reservelæge Hr. *Vogt*, der tillige velvillig har paataget sig det Arbeide at optegne Patientantallet for et enkelt Aar (1854) med særlig Angivelse af de anvendte Midler og Behandlingstiden for hver. Disse Lister, der vilde blive altfor vidtløftige at gennemgaae her

i Selskabet, er jeg saa fri at overlevere Formanden til Enhvers behagelige Afbenyttelse. De vise, at Dzondi's Cur hyppigst er brugt og dernæst Colomel og Protoioduret af Mercur, samt i enkelte Tilfælde Inunctioner. I de paafølgende 2de Aar er *Bärensprungs* Sublimatcur hyppig anvendt; dog gjælder Alt dette nærmest Dr. *Hjort's* Service, da *W. Boeck* i sin Service væsentlig har syphileret.

Da *Boeck* ogsaa har anvendt hos Flere Inunctionscur, ifølge de af ham givne Oplysninger, turde det med Hensyn til den Betydning, Prof. *Sigmund* maa tillægge vor Discussion, være hensigtsmæssigt og forebygge Misforstaaelser, at *W. Boeck* med nogle Ord yttrede, at *Sigmunds* Methode, saaledes som han nu selv beskriver den, ikke har været anvendt paa et større Antal Syge.

En virkelig gavnlig Følge af enhver ny Methode, der frembyder bestemte Resultater, vil sikkert ikke komme til at mangle med Hensyn til den her omhandlede, og Discussionen vil dertil bidrage sit, — den nemlig: at opmuntre specialkyndige Videnskabsmænd og Practici til at opgjøre en saavidt muligt nøiagtig Recidivstatistik og at anstille en skarp Prøve og Drøftning af forskjellige Behandlingsmaader.

I Prof. *W. Boecks* Foredrag i forrige Møde forekommer en Kjendsgjerning, som jeg maa bede om Tilladelse til et Öieblik at fæste Opmærksomheden paa. Han fortalte nemlig, at 2de til Helbredelse syphilerede Koner havde født Börn, hvoraf det ene fødtes syphilitisk og dødfødt, det andet derimod frisk, hvorhos oplystes, at Begges Mænd havde været constitutionelt syphilitiske og brugt Mercur uden at være syphilerede. Af Reservelæge *Vogt*, der har inoculeret den første Moder og er Læge hos Familien, har jeg

endvidere hørt, at Faderen omtrent i 1 Aar havde været fri for Tegn paa Syphilis. Angaaende den anden Moder oplyser Prof. *W. Boeck* nu i Aften, at han endnu ingen Underretning har om det fødte Barns Alder og senere Befindende, hvorom Oplysning er begjæret. — Vi have her for os 2de Facta under temmelig eensartede Dispositionsforholde, men saaledes complicerede paa Grund af Fædrenes Sundhedstilstand, at intet sikkert Resultat af dem kan uddrages, og som de nu staae, indtil nærmere Underretning faaes, opveier det ene det andet med Hensyn til Beviisførelsen, og dette vil maaskee ogsaa senere blive Tilfældet. — Det vil imidlertid ikke blive uden Interesse at lægge særligt Mærke til disse dobbelte Forholde, da det i Almindelighed antages, at Börn i høiere Grad arve Syphilis fra Moderen, hvis Blod nærer Barnet, end fra Faderen, og jeg skal ved at omtale disse Facta, tillade mig at anføre et mærkeligt Tilfælde i denne Retning, som en af vore Colleger har meddeelt mig, i Modsætning til de flere mere eller mindre bevisende, som her ere anførte i modsat Aand. Dette Exempel angaaer en Mand, som har været alvorlig angrebet af constitutionel Syphilis og brugt meget indgribende Mercurialcure. Han blev gift med en i alle Maader sund Dame og hun har født ham 11 udmærket sunde og stærke Börn til Verden. En Mercurialist maatte det vistnok ogsaa være tilladt for sin Deel at lægge nogen Betydning i en saadan Cur, til hvilken vi forresten, som før anført, kunne fra vor Nærhed tillægge flere sideordnede om end intet med saa mangfoldig Afkom.

Der er en Yttring i Slutningen af *W. Boecks* sidste Foredrag, som jeg gjerne vilde undgaet at besvare, hvorfor jeg ogsaa allerede i Mødet gjorde opmærksom paa, at han ikke traf den rette Betydning af mine Ord, naar jeg

omtaler den Indflydelse paa de almindelige Samfundsforholde og de Forholdsregler, en Syphilisation udövet i det Store kunde tænkes at medføre. — Da *W. Boeck* imidlertid har tilført vor Protokol, at mine Yttringer om internationale Forsigtighedsregler „naturligviis vare en Spög og saaledes unödvendige at besvare,“ faaer jeg bede undskyldt, at jeg hermed optager nogle Minuter af Selskabets Tid. Hvorvel jeg villig kan medgive, at man under en videnskabelig og iövrigt ganske rolig Discussion uden Skade for dens Tendents kan tillade sig en spögende Bemærkning, saa er dette dog denne Gang ikke Tilfældet, og ifölge min Opfatning egnede Betragtninger af disse Forholde sig ikke ganske godt til en spögende Behandling. Det vil erindres, at jeg ikke talte om Syphilisationspraxis i mindre Kredse, men som en udbredt Methode over Landene; jeg maa gjentage, at det under denne Forudsætning, der vistnok endnu er langt fra sin Realisation, om den nogensinde vil finde Sted, meget naturligt falder i Tanken at see lidt ind i Forholdene, som de da vilde stille sig, især under de nu for Tiden i de store Lande som Tydskland, Frankrig, Belgien o. fl. livlige Communicationsforholde: Allerede nu, som Forholdet er i vort eget Land med Hensyn til Udbredelsen af secundær Syphilis, er det en yderst vanskelig Sag at træffe gode forebyggende Foranstaltninger, hvilket ogsaa viser sig for Hovedstadens nærmeste Omegn, og i temmelig høi Grad for enkelte andre Dele af Landet, og hvorom den af Departementet forlangte Betænkning fra Medicinalcomitten vil kunne vidne. For min Deel kan jeg heller ikke finde nogen tilfredsstillende Beroligelse i Prof. *W. Boecks* Yttring, at 1000 Chankre paa Kroppen ere mindre farlige end een paa Genitalia; thi uanseet det Hyperboliske i denne Paastand, maa jeg dog troe, at primære Chankre

paa Kroppen ere i og for sig i alle Maade nok saa smittende som secundær Syphilis, og under en større Befolknings mange Uforsigtigheder vil ganske let en Overførelse kunne finde Sted. Jeg tvivler ikke paa, at man nok vilde overalt søge sig sikkert paa hensigtsmæssigste Maade, og det er klart, at enhver behandlende Læge maa anvende al passende Control og Forsigtighed, men hermed er ingen Berettigelse for os given til at see Tingen an med en saa stor Lethed, at en Fremtidstanke bliver uhjemlet eller at betragte som en spøgende Bemærkning. Exemplet paatrykkede sig allerede nylig, idet en Patient echapperede under Syphilisationen fra et Sygehuus paa Landet og indkom senere her paa Rigshospitalet, hvorfra han atter nu er borttrømt. Denne Patient havde til Lykke ingen Chankersaar paa Kroppen, da han gik bort fra Hospitalet her, fordi Syphilisationen ikke igjen var begyndt med ham; men hvorledes det i modsat Fald vilde gaaet, kan ingen vide, og for det Visse er han som Patient efter en ufuldendt Syphilisation just heller ikke i nogen rigtig forsvarlig Stilling. — At der allerede i America ifølge offentlig Foranstaltning finder saadanne internationale Forholdsregler Sted, er, som jeg forstaaer, ukjendt for flere Colleger, og dog har man allerede længe i New York ved streng Observation og Visitation i fornödent Fald, især om ingen Læge er ombord i Emigrantskibene, søgt at hindre Overførelse til Landet af smittende Sygdomme, iblandt hvilke Syphilis ogsaa skjænkes en særlig Opmærksomhed. Saaledes er det upaatvivlelig ogsaa ganske rigtigt; thi paa den Maade hindres denne Sygdom fra at indtrænge i Landet med tilreisende Individider, hvoraf ofte en heel Deel, efter hvad jeg har hørt af en Collega, der selv har været paa Stedet, befindes lidende af venerisk Sygdom.

Ogsaa her i vor egen By har der været Tale om at paabyde Visitation af Besætningen paa de fra Udlandet hidkommende Skibe, hvilket uden noget bestemt Bud ogsaa ved enkelte Leiligheder er skeet. Om Nyttens af en slig Forholdsregel kan der ikke herske Tvivl. Jeg tør nok troe, at ingen nok saa stor Iver eller Interesse for en Sag skal gjøre os meget differente i vor Mening om dette Punkt, hvis Sagen senere skulde kræve en alvorligere Behandling, end den collegiale Discussion her gjør nødvendig.

Idet jeg for mit Vedkommende slutter denne lange Forhandling og meget takker Selskabet og de i Discussionen deeltagende Medlemmer for den Taalmodighed, jeg flere Gange har lagt Beslag paa, skal jeg tilføie de Slutninger, jeg for Tiden anseer som hvilende paa Sagens factiske Fundament. De ere individuelle og Fremtidens Forskning kan maaskee forandre min Mening om deres Rigtighed:

1) Immunitet, opfattet efter et almindelig-pathologisk Begreb, frembringes ikke ved Syphilisationen.

Differentserne i Mening herom ville rimeligviis finde sin Explication og Conciliation i Erfaringerne om den locale Hudreceptivitet og den store Forskjel paa Intensiteten af den syphilitiske Materie.

2) Den syphilitiske Materie virker ikke helbredende ved at circulere i Organismen. Fordi det er uphysiologisk og uden Analogie at antage 2de diametralt modsatte Arter af chronisk Absorption af et og samme Gift: den Ene med en for Organismen forgiftende Virkning og fordærvelige Følger, — og den Anden med en helbredende (chronisk zymotisk) Virkning.

Den acute Varioláproces virker, naar den bæres ud af Organismen, alene paa den sidste Maade.

3) Sygdomsphænomenernes Forsvinden, eller Helbre-

delsen, — forsaavidt den i Fremtiden viser sig som saadan, — bevirkes sandsynligviis ved en deriverende og depurerende Suppuration, hvorvidt specifik eller ikke, er ubestemt.

W. Boeck: Først skal jeg tillade mig at gjøre en Bemærkning henhørende til det, der af Prof. *Faye* er anført angaaende Syphilisationens Historie. *F.* siger, at den i en længere Aarrække var prakticeret, forinden den blev forsøgt her, men *Sperino's* første Syphilisation daterer sig fra 21de Januar 1851 og min første fra 29de October 1852.

Auzias-Turenne omtaler i den af ham til Académie des sciences den 18de November 1850 indsendte Afhandling, at han allerede da havde gjort Forsøg paa Mennesker, saa man maaskee kan antage de første Forsøg ere foretagne i Begyndelsen af 1850. *A.-Turenne* havde gjort Forsøg med at overføre det syphilitiske Virus til Dyr allerede fra 1843.

Hvad Immunitetsspørgsmaalet betræffer, da maa jeg i et og alt henholde mig til hvad jeg i mine tidligere Foredrag derom har anført, jeg har kun endnu et Par Facta at tillægge til dem, som jeg tidligere har meddeelt: *Anne Knudsdatter*, der er behandlet med mange forskjellige Mercurialcure, er syphiliseret og har havt et kortvarigt Recidiv, er atter indkommen i Rigshospitalet og igjen tagen under Behandling med Syphilisation. Efter første og anden Inoculation er der udviklet ret gode Pustler og Saar, og de første vare endog omgivne med intens Areola, men efter 3die Inoculation er der negativt Resultat. Der skal naturligviis gjøres gjentagne Forsøg med forskjellig Materie.*)

*) Var til den 11te Februar inoculeret et Par Gange til paa Laar, Lægge, Arme og Bryst, overalt som det synes uden Resultat.

Hos en anden Syphiliseret, *Kristine Olsdatter*, var Immuniteten indtraadt den 31te October; den 1ste December forsögte jeg ny Inoculation med negativt Resultat, den 9de December inoculerede jeg igjen og denne Materie fremkaldte smaae Pustler og ubetydelige Saar i 2 Led paa Laarene og 1 Led paa Armene. Den 21de December forsögte jeg ny Inoculation, men med negativt Resultat.

Steffens: I Anledning af de under denne Discussion anförte Tilfælde af hereditær Syphilis hos Börn, födt af tilsyneladende friske Personer, som för have været syphilitiske og været behandlede med Mercur, troer jeg at burde nævne, at der findes anført Exempler paa, saaledes af Englænderen *Colles*, at saadanne Forældre efter atter at være underkastede en methodisk Mercurialcur, senere have födt sunde og friske Börn.

Prof. *C. Heiberg* har egentlig ingen egen Erfaring om Syphilisationen. Han har blot paa sin Afdeling seet et Par Tilfælde, der maaskee kunde være af Interesse for Sagen.

Der indkom paa den chirurgiske Afdeling en Person, för syphiliseret af *Boeck* paa det chroniske Sygehuus, med Saar paa Benet efter udvortes Vold. Han var syphiliseret til Immunitet for 8 Maaneder siden. En heftigere Blödning fra Saarene havde nu foranlediget hans Indlæggelse. Han var meget medtaget. *H.* gav Syr. ferri iodati, Saarene begyndte at hele godt. For at forsöge, hvorvidt han endnu var immun, syphiliseredes han. Han er inoculeret 3 Gange paa Laarene, hvor han för har været inoculeret. Aldrig have alle Inoculationer slaaet an, de fremkomne Pustler have været meget smaae, men nogle af dem have dog seet ganske gode ud og været omgivne af en stærk röd Ring. Han syphiliserer ham fremdeles, saalænge det slaaer an.

I September Maaned indkom en Kone med store fun-

göse Svulster paa Hovedet, bag Öret, under Hagen, hvilke successivt havde udviklet sig i Löbet af et Aar. Hun var gravida og ventede sig mod Juul. Han ansaae Konen for fortabt, og besluttede at gjöre et Forsög med Syphilisation, omendskjönt han nærede nogen Frygt for Barnets Skyld. Efter at være inoculeret 22 Gange födte hun $28\frac{1}{12}$ et fuldkommen sundt Barn, der fremdeles er ganske raskt. $13\frac{1}{1}$ inoculerede han igjen, men det slog ei an; $16\frac{1}{1}$ kom to smaae Pustler; $25\frac{1}{1}$ en liden Pustel; $31\frac{1}{1}$ slog det ei an og siden har Resultatet været negativt. Svulsterne synes at have staaet stille under denne Behandling, noget som vel ogsaa kunde tilskrives Graviditeten. Nu er der kommet Oedem i Ansigtet, Svulsterne ere blevne mere voluminöse.

W. Boeck: Hvad den af Professor *Heiberg* omtalte Patient angaaer, som har været syphiliseret i det chroniske Sygehuus, da maa jeg bemærke, at han er tidligere behandlet med Mercur, men efter hvad jeg kan see af hans graphiske Figur tør jeg nok med temmelig Sikkerhed antage, at det kun vil blive en liden Række af Inoculationer han vil blive modtagelig for. — Hvad det Barn betræffer, som er födt af den syphiliserede Kone, da beviser ikke det noget i nogensomhelst Retning, da det er ved Erfaring godtgjort, at den Syphilis, der paaföres Moderen i de sidste Maaneder af Svangerskabet, ei fremkalder Syphilis hos Barnet.

I Anledning af Prof. *Holst's* Spöragsmaal til mig, skal jeg gjerne meddele hvad jeg veed om *Sigmund's* Mening om Syphilisationen, da jeg af og til corresponderer med ham. Det vil være i Selskabets Erindring, at jeg ved forskjellige Leiligheder har omtalt Prof. *Sigmund's* Dom om Syphilisationen, og jeg har blandt andet oplæst noget af en af *Sigmund* given gunstig Kritik over de om Syphilisatio-

nen udkomne Skrifter, navnlig over mit første Arbeide, og jeg har gjort Selskabet bekendt med, at *Sigmund* i sin private Praxis har syphiliseret 7 Individder; Resultaterne heraf, siger han, bekræfte hvad der ved mine Forsøg er godtgjort. — I Slutningen af forrige Aar har jeg modtaget en Skrivelse fra ham, hvori han siger, at han har ansøgt om Tilladelse til at begynde Syphilisationen i Hospitalet og nu venter Afgjørelsen heraf. Naar Prof. *Faye* har anført, at *Sigmund* i Hospitalet allerede i Sommer havde foretaget Forsøg, da har jeg fra *Sigmund* ikke hørt et Ord derom.

Prof. *Holst* omtaler *Schroff* og *Oesterlen* som pharmakologiske Autoriteter, der ei omhandle Syphilisationen, det er naturligviis, fordi de ei kjende den, og det bliver ikke heller vor Sag at spørge, hvad disse Mænd mene derom, det er derimod dem, der skulle spørge os, hvad vi mene om Syphilisationen.

Dr. *A. Holst*: Da jeg før, naar *Sigmund's* Forhold til Syphilisationen har været omtalt her i Selskabet, har været udenlands, maa jeg denne Gang yttre et Par Ord. I vort Magazins Februarhefte 1853 indførtes „Correspondence-Efterretninger fra Paris,“ der vare tagne af et Brev fra mig til min Fader; blandt Andet hedder det deri: „Ogsaa *Sigmund* i Wien benægter aldeles dens (Syphilisationens) Værd.“ Dette var overensstemmende med hvad *Sigmund* gjentagende lærte under et Privatcursus, jeg tog hos ham i Sommeren 1852; det samme var ogsaa hans Mening i Vintersemesteret 1852—53, altsaa efter hans Ophold hos *Sperino*, i det Mindste docerede han saaledes paa sine Foreslæsninger efter hvad Overlæge *Dietrichson* berettede, og efter hvad flere tyske Colleger, som da hørte ham, have fortalt mig.

Det maatte derfor meget undre mig og Flere, der

kjendte *Sigmund's* Yltringer, at höre, at Prof. *W. Boeck* i dette Selskabs Möde den 11te Mai 1853 havde yttret, „at det af Prof. *Holst* i Magazinet indförte: „at ogsaa Prof. *Sigmund* i Wien aldeles benægter Syphilisationens Værd,“ ei, efter hvad *Sigmund* selv i det nylig oplæste Stykke (i Januarheftet af Wiener medicinische Zeitung for 1853) anförer, forholder sig rigtigt.“ I Mödet den 16de Mai 1854 forsögte ogsaa *W. Boeck* at svække Rigtigheden af det af mig Anförte.

For det Förste var det af mig Anförte aldeles rigtigt, uanseet Alt hvad *Sigmund* havde skrevet, og selv om han til *W. Boeck* eller andetsteds havde skrevet Andet, var, hvad jeg og Andre havde hört af ham gjentagne Gange et aldeles ubestrideligt Factum; dernæst kunde *Boeck*, forudsat han troede, at jeg hos *Sigmund* virkeligen havde hört, hvad jeg berettede, ikke vide, hvilken Mening *Sigmund* vilde man egentlig skulde tillægge ham i denne Sag. Paa samme Maade som for mig og *Dietrichson* har forresten *Sigmund* yttret sig senere paa alle sine Cursus indtil 1854 om Sommeren; senere har han som oftest ikke engang omtalt Syphilisationen, og altid roest Inunction med Ungv. hydrargyri cinereum, som den i Almindelighed bedste Cur mod secundær Syphilis. — I Udlandet har jeg talt med Colleger, som have hört hans forskjellige Cursus fra den Tid jeg var hos ham, ligetil Hösten 1856.

Jeg veed vel, at denne hans Mening om Syphilisationen ei stemmer overeens med hans Breve til *W. Boeck*, men jeg er uvis om, hvilken Mening jeg egentlig skal tillægge ham; thi jeg synes, at det i Egenskab af akademisk Lærer först og fremst er hans ubetingede Pligt at sige sine Elever sin oprigtige Mening om de forskjellige Cure. Om Forholdene i Wien ere saaledes, at de ikke tillade at syphilisere, kunde der vistnok Intet være til Hinder for, at

Sigmund uforbeholdent yttrede sin Mening om denne Curmethode i Sammenligning med andre.

F. Holst anmærkede, at han, støttende sig til *Sigmund's* Elevers Erklæringer og til hvad *S.* selv har offentliggjort, har fundet vægtige Grunde for den Formening, at *S.* ikke har foretaget Forsög med Syphilisationen paa Mennesker, i det Mindste ikke i offentlig Praxis, og heller ikke har fældet nogen Dom om dens therapeutiske Værd, men blot erkjendt Sagen at fortjene en nöiere Undersögelse - en Formening, som maa ansees end mere bestyrket ved det af Prof. *W. Boeck* iaften oplæste Stykke af et Brev fra *S.* De 3 citerede Pharmakologers Dom om Qviksölvmidlers Værd bör tilvisse tillægges megen Betydning, hvor der er Spöragsmaal om at fortrænge dem fra Behandlingen af Syphilis. At *Pereira* for faa Aar siden er död, gjør Intet til Sagen; thi de 2 erfarne Mænd, som have besörget den i 1855 udkomne seneste Udgave af hans fortrinlige Værk og forövrigt ledsaget det med mange Tillæg, have i anförte Henseende ikke fundet Noget at tilföie. *Österlens* og *Schroffs* Værker ere fra ifjor; og den Sidste kunde sikkert ikke have udtalt sig saaledes om Mercurialbehandlingen, hvis han hos sin Collega havde havt Anledning til at lære en bedre at kjende.

Dr. *Gjör*: Efter fra Begyndelsen at have tvivlet, er han kommen til den fuldeste Overbeviisning om Syphilisationens store Værd.

I August f. A. begyndte han at syphilisere et 1 Aar gammelt Barn, der led af secundær Syphilis, og rimeligviis havde faaet Sygdommen fra en Puella publica, som en kort Tid pleiede det. Der var store flade Saar ved Anus, et papulo-pustulöst Exanthem over hele Legemet og desuden Saar paa Læberne. Almeenbefindendet var dog

endnu taalelig godt. Phænomenene svandt som sædvanliggen uden anden Behandling forövrigt end nogle Gange Toucheren med Lapis infern. paa Saarene ved Anus. For 1 Maaned siden indtraadte Immunitet paa Bryst og Laar, og der var da kun et lidet Saar paa Underlæben. 8 Dage efter denne Immunitets Indtræden gjorde han igjen en Inoculation til hver Arm med positivt Resultat, og derfra slog nok en Inoculation an, men ikke tilstrækkeligt til Fortsættelse. Siden er der hver 3die Dag inoculeret med ny Materie paa Armene, og efter sidste Inoculation var endelig igaar Resultatet fuldkommen negativt. Curen er nu sluttet. Alle syphilitiske Phænomener ere forsvundne og Almeenbefindendet fremdeles godt. Han troede dette Tilfælde kunde have nogen Interesse ved Spörgsmaalet om Immuniteten og meddeelte det derfor lidt udförligt.

Han har forresten ogsaa 2 Voxne med secundær Syphilis i Behandling og Curen gaaer der ganske normalt fremad.

Formanden Dr. *Lund* yttrede til Slutning: Denne Discussion om Syphilisationen, som nu vil blive sluttet, er fört gjennem 8 af Selskabets Möder, og Gjenstanden er bleven behandlet med en Udförlighed, hvormed kun faa Gjenstande tilforn ere blevene behandlede i vort Selskab. Uagtet den omhandlede Methodes praktiske Anvendelse endnu ikke er saa gammel, eller det forhaandenværende Material af Kjendsgjerninger ikke er saavidt modnet af Tiden, at det kan tænkes muligt ved en Discussion, hvor udtömmende den end maatte være, at faae Methodens sande Betydning tilfulde bedömt, maa det dog erkjendes, at den förte Discussion har leveret mange vigtige Bidrag til dens Bedömmelse, at Discussionen altsaa har været nyttig og belærende for dette Selskabs Medlemmer, og at den gjennem de trykte

Forhandlinger vil kunne sætte vore Colleger i Landet og forhaabentlig ogsaa mange udenlandske Læger istand til at lære de Anskuelser at kjende, som ere udtalte paa selve Stedet, hvor Syphilisationen er udövet i en stor Maalestok. Naar undtages dette sidste Möde, hvori mange af Selskabets Medlemmer have været hindrede fra at indfinde sig, have de Möder, hvori denne Discussion holdtes, været talrigt besøgte, og Selskabet har opfattet den med den Interesse, som Gjenstandens videnskabelige Værd og dens tilsigtede praktiske Nytte tilfulde fortjener.

Idet Selskabet slutter denne Discussion, anseer jeg mig derfor opfordret til paa dets Vegne at takke Professor *Faye*, fordi han har indledet denne Discussion, fordi han har fremsat sine Anskuelser og fordi han har viist stor Iver for Sagen ved, saaledes som han under sit Foredrag har meddeelt, at söge at henlede udenlandske berömte Lægers Opmærksomhed paa den Fremgang, denne Sag har gjort hos os.

Professor *W. Boeck* har allerede i en större Forsamling end vor, i det sidst afholdte skandinaviske Naturforskermöde, nydt en fortjent Anerkjendelse for den varme videnskabelige Fölelse, hvormed han har opfattet denne nye Idee, og for den utrættelige Iver, hvorved han har bragt Ideen til praktisk Anvendelse. Det lader sig ikke tænke, at vi, dette Selskabs Medlemmer, der have havt Anledning til med egne Öine at see, hvad han har udrettet, skulde undlade at give ham den samme Anerkjendelse. Der vil vistnok hengaae lang Tid, inden vi med Bestemthed kunne fælde vor Dom om den Rolle, som denne nye Methode vil komme til at spille i Therapien; men det kunne vi strax erklære, at der ved et af dette Selskabs Medlemmer er

gjort et kraftigt Angreb paa Menneskehedens største le-
 gemlige Onder, at dette Angreb er ledet paa en sand vi-
 denskabelig og praktisk rigtig Maade, og at de allerede
 vundne Resultater for mange af dette Selskabs Medlemmer
 give Forhaabning om et heldigt Udfald.

Rettelse.

I Prof. *Faye's* Foredrag Side 77 staaer: „altid Nogle, som ville være klogere end“ skal udfyldes: „ville være klogere end Mesteren.“

Relevans.

Prof. Fager's forordning Side 77 staar: "Altid Norge, som vilde
være kloget end" skal udlydes: "ville være kloget end
Mestertou."